

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2011-2012) – Nr. 3-E
ingediend op 1 december 2011 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2012

Beleidsbrief
Economie 2011-2012

Beleidsbrief
Wetenschap en Innovatie 2011-2012

Beleidsbrief
Economisch Overheidsinstrumentarium 2011-2012

Beleidsbrief
Werk 2011-2012

Beleidsbrief
Sociale Economie 2011-2012

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Economisch
Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid,
Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de dames Martine Fournier, Güler Turan,
Lydia Peeters en Sonja Claes en de heer Johan Deckmyn
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Fientje Moerman;
de dames Kathleen Deckx, Mia De Vits;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

15 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2: Amendementen

12-A (2011-2012) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2011-2012) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2011-2012) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1304 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1331 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1332 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1339 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1324 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I. Bevoegdheid Economie van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.....	5
1. Toelichting door de minister-president	5
2. Bespreking.....	5
II. Bevoegdheden Innovatie en Overheidsinvesteringen van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding.....	11
1. Toelichting door de minister	17
1.1. Beleidsbrief Wetenschap en Innovatie	17
1.1.1. Hoofdthema's voor het nieuwe werkjaar	17
1.1.2. SD1 – Gerichte Innovatiestrategieën.....	18
1.1.3. SD2 – Hogere Innovatiekracht van de Vlaamse Economie .	19
1.1.4. SD3 – Vlaanderen als innovatieontvankelijke regio	20
1.1.5. SD4 – Wetenschapsbeleid	21
1.1.6. SD5 – Impact verhogen ... efficiëntie verbeteren	21
1.2. Begroting Wetenschap en Innovatie	22
1.3. Beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium	25
1.4. Begroting Economisch Overheidsinstrumentarium.....	29
2. Bespreking.....	29
2.1. Wetenschap en Innovatie.....	29
2.2. Economisch Overheidsinstrumentarium	41
III. Bevoegdheid Werk van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport.....	46
1. Toelichting door de minister	46
1.1. Begroting Werk	46
1.2. Beleidsbrief Werk	48
2. Bespreking.....	51
IV. Bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie	68
1. Toelichting door de minister	68
1.1. Beleidsbrief Sociale Economie	68
1.1.1. Vereenvoudiging van sociale economie tot twee pijlers: maatwerk en lokale diensteneconomie.....	68
1.1.2. Doorstroom en kwaliteit.....	69
1.1.3. Nieuwe ondersteuningsstructuur voor de sociale economie	69
1.1.4. Nieuw kader W ² (werk-welzijn) voor arbeidszorg.....	69

1.1.5. Sociale meerwaarden via MVO en coöperatief ondernemen	69
1.2. Begroting Sociale Economie	70
2. Bespreking.....	71
V. Indicatieve stemming.....	77
Gebruikte afkortingen	78

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie heeft op haar vergaderingen van 9, 10, 23 en 24 november en van 1 december 2011 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 besproken. Samen met dit ontwerp werden ook de toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2012 (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1326*) besproken.

Deze bespreking was ook gekoppeld aan de bespreking van de beleidsbrieven van de vier bevoegde ministers. Een groot deel van de besprekingen was dan ook gewijd aan de beleidsopties in die vier bevoegdheidsdomeinen. Voor het verslag van de bespreking van het programmadecreet verwijzen we naar het afzonderlijke verslag dat hiervan werd opgemaakt.

De commissie besprak de aan haar toegewezen bepalingen volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. Dit verslag is opgemaakt op basis van die bevoegdheidsverdeling. Voor elke bevoegdheid werden andere verslaggevers benoemd:

deel I: bevoegdheid Economie van de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid (verslaggever: de heer Johan Deckmyn);

deel II: bevoegdheden Innovatie en Overheidsinvesteringen van mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding (verslaggevers: mevrouw Martine Fournier en mevrouw Güler Turan);

deel III: bevoegdheid Werk van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport (verslaggevers: mevrouw Martine Fournier en mevrouw Lydia Peeters);

deel IV: bevoegdheid Sociale Economie van mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie (verslaggever: mevrouw Sonja Claes).

I. BEVOEGDHEID ECONOMIE VAN DE HEER KRIS PEETERS, MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, LANDBOUW EN PLATTELANDSBELEID

Voor wat de bespreking in de Commissie Economie betreft omvat de bevoegdheid Economie de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikels 15 ((EB0/1EC-A-2-Z/WT, EB0/1EG-A-2-Z/WT, EC0/1EA-A-4-Z/PR tot EC0/1EC-A-2-Z/IS), 38, 39, 59 en 145

Begrotingstabel - Afdeling I:

Entiteit CB0 : CB0/1CD-A-2-Z/IS en CB0/1CD-X-2-Z/PA

Entiteit EB0: EB0/1EC-A-2-Z/WT, EB0/1EE-A-2-Z/IS, EB0/1EG-A-2-Z/WT en EB0/1EG-A-2-Z/IS

Entiteit EC0: Programma EA, EC, ED, EG

Begrotingstabel - afdeling V:

Fonds Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds) en Vlaams Agentschap Ondernemen (VLAO) (IVA)

1. Toelichting door de minister-president

Minister-president *Kris Peeters* zegt dat de beschikbaarheid van financiering en de transformatie van het economisch weefsel de centrale aandachtspunten van het economisch

beleid zijn en blijven. De aanhoudende economische en financiële onzekerheid onderstreept het belang hiervan. Het motto van zijn septemberverklaring ‘Durven groeien’ geldt dan ook bij uitstek voor het economische beleid. Met de nieuwe beleidsaccenten wenst de Vlaamse Regering in te spelen op groei en verder bij te dragen aan de realisatie van de doorbraak ‘open ondernemer’ van het toekomstplan ‘Vlaanderen in Actie’. Zo kunnen substantiële stappen worden gezet naar de realisatie van de doelstellingen van het Pact 2020 voor onder meer een duurzame competitieve kenniseconomie, een sterke ondernemerscultuur en meer internationale doorgroei van ondernemingen.

Het voornaamste instrument van het economische beleid is het Agentschap Ondernemen. De begroting voor het Agentschap Ondernemen bedraagt afgerond 293,3 miljoen euro. De apparaatskredieten zijn goed voor 22,7 miljoen euro, de beleidskredieten bedragen iets meer dan 270 miljoen euro, waarvan 237 miljoen euro via de machtiging van het Hermesfonds. Ter vergelijking: de bedragen na de begrotingscontrole 2011 waren ongeveer 19,2 miljoen euro voor de apparaatskredieten en 265,5 miljoen euro aan beleidskredieten waarvan 233,4 miljoen voor het Hermesfonds. De verhogingen zijn het gevolg van de toepassing van de index voor zover het gaat om kredieten die voor indexatie in aanmerking komen. Ook al zijn er voor de begroting in kwantitatieve termen weinig veranderingen doorgevoerd, kwalitatief zijn er wel belangrijke herschikkingen en klemtonen.

Jammer genoeg is de eerste strategische doelstelling uit de beleidsnota economie, met name ‘bedrijven door de crisis helpen’ volgens de minister-president, vandaag nog steeds of opnieuw actueel. Een eerste belangrijke beleidsprioriteit voor 2012 heeft dan ook betrekking op de problematiek van de financiering van ondernemingen of projecten. De Vlaamse Regering houdt volop de vinger aan de pols en volgt op of de financiële onrust geen aanleiding geeft tot een nieuwe verstrakking van de kredietmarkt voor ondernemingen.

Het vinden van de gepaste financiering voor nieuwe ondernemingen of projecten is immers een blijvend aandachtspunt voor het beleid in Vlaanderen. Met de verankering van de waarborgregeling en Gigarant beschikken we over stevige fundamenten die de voorbije jaren hun meerwaarde bewezen hebben. In het programma algemeen economisch beleid zijn dan ook belangrijke kredieten opgenomen voor de nv Waarborgbeheer. Het eerste luik betreft de beheersvergoeding aan de nv Waarborgbeheer. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst wordt de vergoeding opgetrokken van 1.847.000 euro voor 2011 naar 2.035.359 euro voor 2012. De verhoging van de vergoeding is het directe gevolg van de groei van de productie en de nieuwe opdrachten. Het tweede luik heeft betrekking op de verliesfinanciering, dat wil zeggen de bedragen die Waarborgbeheer verschuldigd is aan de banken wanneer bedrijven hun leningen niet kunnen aflossen. De voorzieningen hiertoe worden opgetrokken van 21,5 miljoen euro tot 23,9 miljoen euro. Op basis van de historische cijfers toegepast op de jaarlijkse productie(s) loopt de verliesfinanciering nog verder op. De oorzaak ligt deels in de groei van de uitstaande waarborgen door de toename van de productie, maar is in aanzienlijke mate ook te verklaren door het hoge aantal faillissementen.

Ter voorkoming van de financieel-economische moeilijkheden in vooral de detailhandel en andere kerngebonden activiteiten is in 2012 een bedrag van 2 miljoen euro uitgetrokken voor de maatregel rentetoelage hinder openbare werken. De maatregel kent nog steeds een stijgend succes en zal in het licht van de voorgenomen toename van de investeringsinspanningen op het lokale niveau, een weerkerende vaststelling bij naderende gemeenteraadsverkiezingen, normaal op een relatief hoog peil blijven.

De gevolgen van de financieel-economische crisis kunnen resulteren in armoede. Via de ondersteuning van projecten van de vzw Zenitor, afdeling Tussenstap, werden tot op heden een aantal initiatieven gesteund ter bestrijding van armoede bij zelfstandigen. De vraag van de ondernemers overtreft echter nog ruimschoots de opvangcapaciteit van de organisaties die op dit vlak actief zijn. In het kader van het Vlaams actieplan ter bestrijding van de armoede wordt dit ad-hocbeleid daarom verder structureel uitgebouwd. Daartoe zal in 2012 bijkomend worden geïnvesteerd in opvangcapaciteit door een verdubbeling van de subsidie aan de vzw Zenitor en de omzetting van de projectsubsidie in een nominatim subsidie van 200.000 euro. Daarnaast zullen in het najaar van 2011 en 2012 ook inspanningen gedaan worden om de dienstverlening op het terrein optimaal te organiseren. Daartoe werd overleg opgestart tussen de vzw's Zenitor en Efrem – een organisatie voor hulpverlening aan zelfstandigen in moeilijkheden – om voor beide organisaties te komen tot één strategische meerjarenvisie.

Voor de programmatie van acties ter bevordering van 'meer en sterker ondernemerschap' (strategische doelstelling 2) is een totaal bedrag van meer dan 71 miljoen euro uitgetrokken.

In het najaar van 2011 zijn de verschillende nieuwe initiatieven van het Actieplan Ondernemerschap op kruissnelheid gekomen. In casu gaat het onder meer over de steunmaatregel die ervoor zorgt dat prestarters advies kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project tegen een minimale kost van slechts 100 euro. Daarnaast worden voor prestarters eveneens ondernemingsplanwedstrijden georganiseerd en werden de projecten voor de begeleiding van specifieke doelgroepen opgestart. Met betrekking tot het stimuleren van ondernemerschap zullen binnenkort ook de resultaten van de media-oproep op de verschillende televisiezenders te zien zijn.

Voor de brugprojecten economie-onderwijs zal een nieuwe oproep gelanceerd worden in 2012 en dit maximaal in overeenstemming met het nieuwe Actieplan Ondernemerschaps-onderwijs 2011-2014. De bevordering van het ondernemerschap in het onderwijs wordt in belangrijke mate vorm gegeven via twee partnerorganisaties: de vzw Vlajo en de Stichting Onderwijs en Ondernemen. Beide organisaties krijgen vanuit het algemeen economisch programma een nominatim subsidie. Voor Vlajo wordt deze opgetrokken 990.000 naar 1.100.000 euro, voor de Stichting Onderwijs en Ondernemen van 270.000 naar 315.000 euro. De verhogingen zijn verantwoord na de jarenlange bevrozing van de budgetten en in het licht van de vooropgestelde ambities van beide organisaties zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve termen.

Met het oog op de financiering van sterk en groeigericht ondernemerschap werd door het Agentschap Ondernemen zopas het project FINMIX gelanceerd. Hiermee zullen (kandidaat-)ondernemers met een complexe financieringsproblematiek, hulp aangeboden krijgen op hun zoektocht naar de optimale financieringsmix voor hun projecten. Zo wordt op een meer actieve wijze de kloof tussen de vraag en het aanbod naar groeikapitaal gedicht.

Voor de verdere professionalisering van het ondernemerschap is het budget voor de peterchapsprojecten opgetrokken met 500.000 euro tot 3,5 miljoen euro waarvan 2,3 miljoen euro voor de contractueel toegewezen projecten en 1,2 miljoen euro voor thematische projecten. Voor 2012 zal bij de themakeuzes ook rekening worden gehouden met de resultaten van de pilootprojecten inzake de gazellesprong en de overnameproblematiek.

Zoals bekend is onlangs het masterplan voor opvolging en overname opgestart. Hiermee wordt ingespeeld op de toenemende vergrijzing van de ondernemerspopulatie. Voor ondernemingen die zich in de fase bevinden waarin ze overgelaten kunnen worden aan een

opvolger worden eind 2011 en in 2012 informatie- en sensibiliseringsacties georganiseerd en wordt via steunmaatregelen en een aantal projecten in een begeleidingsaanbod voorzien.

Hierbij aansluitend wordt tevens gewezen op de bijsturingen die zijn doorgevoerd aan de kmo-portefeuille teneinde naar een meer gerichte inzet van het instrument te kunnen evolueren. Zo is het reeds nu mogelijk een aanzienlijke steunverlening (tot 25.000 euro) te bekomen voor de opmaak van een strategisch overdrachtsplan. In 2012 wordt op deze piste verder gewerkt door onder andere voor milieu en energie tot een meer gefocuste inschakeling van de maatregel te komen. Actueel wordt onderzocht of het instrument ook een rol kan spelen bij de ontwikkeling en de structurele uitbouw van het gazellebeleid. De lopende studie naar een domeinspecifieke erkenningsmethode moet deze beleidsbijsturing kwalitatief ondersteunen. Omwille van deze elementen werd het budget van de kmo-portefeuille opgetrokken met 3 miljoen euro tot 36,08 miljoen euro.

Op het vlak van ruimte voor ondernemerschap in Vlaanderen zullen in de loop van 2012 ook verdere belangrijke stappen gezet worden. In 2011 werd reeds het voorontwerp van decreet ruimtelijke economie opgemaakt. Dit decreet wordt in 2012 van kracht zodat het ruimtelijk-economisch beleid verder geïmplementeerd kan worden volgens de vastgelegde krijtlijnen.

De kredietlijn van 20 miljoen euro voor de financiering van de uitrusting van bedrijventerreinen wordt onverkort aangehouden.

Voor de projectwerking in het kader van het ruimtelijk economisch beleid (herinrichtingsprojecten bedrijventerreinen, parkmanagement, bedrijfsvervoerplannen enzovoort) en voor de projecten voorzien in het besluit van de Vlaamse Regering inzake grijswatercircuits, is zoals in het verleden een bedrag van 3 miljoen euro uitgetrokken.

Voor uit te besteden studiewerk inzake de ruimtebehoefteraming en in het kader van het kennisnetwerk rond bedrijventerreinmanagement is een bedrag van 500.000 euro uitgetrokken.

Tot slot is zoals in 2011 opnieuw een bedrag van 2 miljoen euro uitgetrokken voor de verdere uitrol van het beleid rond de ondernemingsvriendelijke gemeente.

Ecologisch ondernemen krijgt in 2012 belangrijke bijkomende impulsen om de strategische doelstelling voor 'een meer groene economie' kracht bij te zetten.

Zo zal de waarborgregeling uitgebreid worden met een 'groene waarborg' en dit om energiebesparende investeringen te bevorderen. Daarnaast kunnen kmo's met de hervormde kmo-portefeuille nu ook steun bekomen voor grote strategische adviezen met betrekking tot milieu- energievraagstukken. Vanzelfsprekend blijft de nieuwe 'ecologiepremie-plus' een belangrijke financiële hefboom voor het aanmoedigen van investeringen om het productieproces van een onderneming milieuvriendelijker en energiezuiniger te maken.

Er wordt bijkomend gewerkt aan de ontwikkeling van een systeem voor strategische ecologische steun conform hetgeen hierover werd gesteld in de beleidsnota. Dergelijke investeringen streven naar een globale en integrale milieu- of energieoplossing op bedrijfsniveau door middel van procesgeïntegreerde en innovatieve oplossingen waarbij niet naar technologieën van de limitatieve technologieënlijst kan gerefereerd worden. Voor de ontwikkeling van de maatregel werd inspiratie gezocht in het Nederlandse steunregime van het AgentschapNL. Bij onze noorderburen worden investeringen die streven naar generieke milieu-

of energiedoelstellingen gesteund en zijn de te leveren prestaties richtinggevend voor het bepalen van de hoogte van de ecologiepremie. Deze benadering biedt de onderneming een grotere keuzevrijheid voor haar investeringen dan wanneer zij via de limitatieve lijst van technologieën moet gaan. Dit biedt tevens wat meer ruimte voor eco-innovatie. Tijdens het eerste trimester verwacht de minister de operationalisering van die steunmaatregel.

In de loop van 2012 zal tevens een systeem van steun voor strategische groene demonstratieprojecten worden ontwikkeld. Die maatregel moet het sluitstuk vormen van het vergroeningsbeleid omdat hiermee de link wordt gelegd tussen de ontwikkeling van nieuwe technologie of methodieken in laboratoriumomgeving en de vermarkting van deze ontwikkelde vergroeningstechnologie -of methode via de ecologiepremie.

Voor het geheel van de vergroeningsinstrumenten is een bedrag van 99,5 miljoen euro uitgetrokken. Binnen deze enveloppe zal na aftrek van een bedrag van 5 miljoen euro voor de geraamde verliesfinanciering van de groene waarborg, een bedrag worden uitgetrokken voor de ecologiesteunverlening via de lijst en een bedrag voor de strategische ecologie- en demonstratiesteun. De precieze onderlinge verdeling zal bepaald worden in functie van de financiële simulaties en de concrete behoefteramingen.

In het kader van de strategische doelstelling voor ‘meer groeiende ondernemingen’ zijn er belangrijke evaluatie momenten voorzien met betrekking tot de ingezette instrumenten en genomen acties.

De strategische investerings- en opleidingssteun is op het ogenblik van deze bespreking voorwerp van een evaluatie. In eerste instantie moet de SIOS-maatregel geëvalueerd worden op haar effectiviteit. Dit onder meer om de politieke standpuntbepaling met betrekking tot een eventuele verlenging van de regionale steunkaart te onderbouwen. De Europese Commissie start immers met de voorbereidingen van de herziening van deze steunkaart voor de periode 2014-2020. De lidstaten zullen elk voor zich een standpunt moeten innemen met het oog op het eventueel verlengen van deze kaart. Verder is in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid tevens afgesproken na te gaan hoe het instrument beter in de transformatie-economie kan worden ingeschakeld. Voorlopig wordt het budget voor de strategische investerings- en opleidingssteun licht opgetrokken tot 41 miljoen euro (komende van 40,398 miljoen euro).

In 2012 zullen ook de proefprojecten voor de Gazellesprong aflopen. Om de nodige continuïteit in het beleid voor groeiondernemingen te verzekeren start het Agentschap Ondernemen dit najaar met een evaluatie. Het is de bedoeling om in het najaar van 2012 een structureel gazellebeleid te ontplooien.

Een cruciale prioriteit voor de toekomst is zonder meer de Vlaamse industrie verder te wapenen tegen de steeds groeiende globalisering en daarom het Vlaams economisch weefsel verder te transformeren. Hiertoe biedt het witboek Nieuw Industrieel Beleid het kader en ontwikkelt het Agentschap Ondernemen initiatieven op het vlak van kennisdiffusie. Dit moet bijdragen aan de realisatie van de strategische doelstelling van ‘een meer innovatieve en kennisintensieve economie’.

De actiepunten die opgenomen werden in het witboek Nieuw Industrieel Beleid zullen op korte termijn verder geconcretiseerd worden. Dat gebeurt beleidsdomeinoverstijgend en in samenspraak met de Industrieraad. Specifiek vanuit het economisch beleid zal een eerste projectoproep gelanceerd worden aan de sectoren om voorstellen in te dienen die concreet gestalte geven aan de ‘fabriek van de toekomst’. Onder een nieuwe kredietlijn is voor 2012 hiervoor een bedrag van 8 miljoen euro gereserveerd.

Ondertussen is het TINA-fonds operationeel gemaakt binnen PMV en het aantrekken van projecten is opgestart. De investeringsbeslissingen zullen genomen worden door het investeringscomité.

Wat betreft de initiatieven voor kennisdiffusie zal vooreerst het designbeleid versterkt worden in uitvoering van de designsummit. De werkingsuitgaven voor Design Vlaanderen zijn vanaf 2012 apart gealloceerd op het programma algemeen economisch beleid en bedragen 670.000 euro. Het bedrag voor designsubsidies wordt, na de bevrozing de laatste 2 jaar, licht opgetrokken tot 150.000 euro.

Tevens zal vanaf 2012 in een structurele financiering worden voorzien voor een netwerk van Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra. Via deze LED's zal het verspreiden van kennis over technologieën en innovatieve concepten bij kleine kmo's in Vlaanderen worden georganiseerd. De bedoeling is dat dit netwerk in alle Vlaamse provincies wordt uitgerold zodat kmo's vlotter toegang krijgen tot de kennis en expertise die aanwezig is in hogescholen en andere kenniscentra.

Voor de verspreiding van kennis over managementconcepten rond kwaliteit tot slot, wordt de nominatim subsidie voor de vzw Vlaams Centrum voor Kwaliteitszorg in het algemeen programma op 334.000 euro gehandhaafd.

Een laatste, maar bijzonder belangrijke prioriteit in de beleidsbrief betreft de effectieve en efficiënte organisatie van de dienstverlening aan ondernemers in Vlaanderen (met name de strategische doelstelling 'een efficiënte en effectieve overheid'). Hiertoe werd vorig jaar in het kader van ViA het sleutelproject 'Naar een geïntegreerde benadering van de ondernemer – geïntegreerd ondernemersloket' goedgekeurd. Dit project moet er in de eerste plaats voor zorgen dat bedrijven een helder en duidelijk beeld krijgen van waar ze voor welke vergunningsaanvraag en/of dienstverlening terecht kunnen en dat er gegeven ieders opdrachten en kerntaken eenduidige informatie- en communicatiestromen richting ondernemers ontstaan. In 2012 zal dit project verder geconcretiseerd worden in samenspraak met partners uit het middenveld en andere belangrijke stakeholders. Het optrekken van het krediet met een 400.000 euro voor de werkingsuitgaven moet deels in dit licht worden gezien.

Voor de werking van de ERSV's is ook in 2012 financiering voorzien, via het algemeen programma. Op basis van het besluit van de Vlaamse regering van 22 oktober 2004 houdende de erkenning en subsidiëring van erkende regionale samenwerkingsverbanden is hiervoor een constant bedrag van 901.000 euro uitgetrokken.

Voor de uitvoering van het cohesiebeleid via de Europese structuurfondsen wordt binnen het Hermesfonds een vastleggingskrediet uitgetrokken van 11,467 miljoen euro. Hier worden vooral de betalingskredieten fors opgetrokken omdat de programma's op kruissnelheid komen. Actueel wordt tevens een eerste tussentijdse evaluatieonderzoek verricht naar de bijdrage van de EFRO-programma's in de realisatie van de vooropgestelde beleidsprioriteiten.

Door het Agentschap Ondernemen worden via het algemeen programma ten slotte verschillende middelen ingezet ter ondersteuning van het beleid. Het gaat in casu om uitgaven voor communicatie-initiatieven met betrekking tot het economisch beleid die worden geïndexeerd van 931.000 naar 945.000 euro, specifieke informaticakosten voor projecten met een constant krediet van 2.300.000 euro, specifieke werkingskosten, met inbegrip van onder meer honoraria, uitgaven tot aanmoediging van de ondernemingsinvesteringen en uitgaven met betrekking tot economische manifestaties die worden geïndexeerd van 174.000 naar 177.000 euro, allerlei interregionale economische samenwerkingsverbanden

die worden geïndexeerd van 98.000 naar 99.000 en die uitgaven omvatten die kaderen in EFRO-doelstelling 3 of Interreg IV-programma's alsook de samenwerkingsakkoorden tussen Vlaanderen en derde landen en/of regio's binnen de EU en daarbuiten.

De minister-president besluit met de stellen dat Vlaanderen vandaag wordt geconfronteerd met een grote economische onzekerheid die naar verwachting zal leiden tot een ernstige groeivertraging in 2012. Met de keuzes in de beleidsbrief Economie en in de begroting voor het economische beleid wenst hij daar ten volle op in te spelen. Er wordt hard door- gewerkt aan een klimaat voor meer en sterkere ondernemers. Met het Nieuw Industrieel Beleid zorgt Vlaanderen voor de concrete transformatie van het economische weefsel naar meer kennisintensiteit en internationale competitiviteit. Dit levert de fundamenteën om van Vlaanderen in 2020 een topregio te maken, zoals voorzien in ViA.

2. Bespreking

De heer *Johan Deckmyn* begint met de spijtige vaststelling dat Standard & Poor's de Vlaamse rating heeft verlaagd tot AA, hoewel het zijn kredietwaardigheid intrinsiek AA+ inschat. De kredietbeoordelaar vindt immers dat een deelstaat vanwege de grote verstren- geling geen hogere rating kan hebben dan de centrale overheid. België trekt Vlaanderen dus mee in woelige wateren, concludeert het lid, dat vraagt naar de gevolgen.

Hij noemt de begroting nep, gezien de onrealistische groeiverwachting van 1,6 percent. De beloofde aanpassing naar 0,8 percent in februari komt rijkelijk laat, want volgens de OESO zijn de 17 landen van de eurozone nu al in een lichte recessie terechtgekomen en zal de groei in 2012 hooguit 0,2 percent bedragen. Hoe reageert de minister-president hierop?

Het lid is verrast dat ViA nauwelijks genoemd wordt in begroting of beleidsbrief. Zijn fractie waardeert wel de aandacht voor bedrijven in moeilijkheden, voor de rentetoeelagen bij hinder door openbare werken en voor armoede bij zelfstandigen. Wat doet de minis- ter-president als de kredietmarkt voor ondernemingen verder verstrakt? Wordt dat door- geschoven naar de begrotingscontrole? De strategische investerings- en opleidingssteun, die nog werd bijgestuurd op 17 december 2010, zal inderdaad goed moeten onderzocht worden, want er valt wel wat op aan te merken en de nieuwe staatshervorming maakt het instrument zeker niet overbodig.

De heer Deckmyn is nieuwsgierig naar de manier waarop het Comité Preventief Bedrijfs- beleid ondernemingen die in moeilijkheden dreigen te komen, op het spoor komt, want hij weet dat men daar meestal niet mee te koop loopt. De fractie van de spreker apprecieert het dat de regering haar steun uitbreidt aan organisaties die failliete zelfstandigen opvan- gen, zoals vzw Zenitor, want het stigma leidt vaak tot armoede. Anderzijds is de vraag of de investering volstaat voor het toenemende probleem. Zo waren er in oktober in het Vlaamse Gewest 10,45 percent meer faillissementen dan een jaar eerder. Daardoor rijzen ook vragen bij het peil van de middelen voor de waarborgregeling.

Tot slot gaat hij in op de gevolgen van het federale regeerakkoord voor de economische ontwikkeling in Vlaanderen. Welke bijstellingen komen er na de afschaffing van bepaalde fiscale stimuli? Over het algemeen blijft Vlaanderen volgens het lid over te weinig instru- menten beschikken voor een antwoord op de crisis. Hij peilt naar de verschuivingen bin- nen Economie, maar verwacht niet dat ze een meer performant beleid mogelijk zullen maken. De fractie van de heer Deckmyn blijft voorstander van een maximale regionalise- ring van de economische bevoegdheden.

De heer *Robrecht Bothuyne* vindt de beleidsbrief goed en duidelijk. De Vlaamse economie blijkt veerkrachtig gereageerd te hebben op de vorige crisis, maar ondertussen dreigt er

weer een nieuwe. De snelle evolutie maakt van voorspellen een hachelijke onderneming, maar de voorbije buitenlandse investeringen doen het beste verhopen. Wordt, naast financieringsinstrumenten als de succesvolle waarborgregeling, bij verdere verslechtering van de toestand in 2012 ook overwogen om terug te grijpen naar de overbruggingskredieten?

Zijn fractie hoopt, gezien het recordaantal faillissementen, dat mogelijkheden worden gevonden om meer en beter gebruik te maken van preventief bedrijfsbeleid, maar dat zal op zich niet volstaan. Misschien valt meer heil te verwachten van de regionalisering van de vestigingsvoorwaarden, want beter opgeleide ondernemers leiden tot minder faillissementen.

De rentetoelage bij hinder door openbare werken is op kruissnelheid gekomen en dat is een goede zaak, net als de sterke groei van de middelen voor het Agentschap Ondernemen. De heer Bothuyne juicht het ook toe dat de kmo-portefeuille heel goed wordt gebruikt. Hoeveel bedrijven hebben in dat verband al gebruikgemaakt van de dienstverlening met EFRO-middelen? Verder vraagt het lid meer uitleg bij het nieuwe instrument FINMIX. Hij peilt ook naar de timing van het kaderdecreet Ruimtelijke Economie.

Wat bedoelt de minister-president concreet met de uitvoering van de startnota Winkelen in Vlaanderen conform de interne staatshervorming? Het lid hoopt ook dat de omzendbrief van minister Muyters er snel komt.

De maatregelen voor vergroening van de economie noemt hij zeer positief. Hoever staat men met de evaluatie van de Gazellesprong en wat zijn de eerste conclusies? Het lid informeert ook naar wat wanneer kan verwacht worden in 2012 op het vlak van nieuw industrieel beleid.

In het kader van de interne staatshervorming peilt hij naar de rol die de minister-president ziet voor het subregionale overleg en de plaats van de RESOC's. Tot slot vraagt hij of er in januari 2012 effectief een nieuw kader komt voor diensten van algemeen belang en wat de grote veranderingen zijn. Wat is de impact op het Vlaamse beleid?

De heer *Bart Van Malderen* denkt dat de waarborgregeling niet in belang zal afnemen gezien het zware weer in de economie. Zijn fractie diende een conceptnota in over de parlementaire controle op de maatregelen en houdt daarbij rekening met de belangen van beursgenoteerde bedrijven. Hij heeft dezelfde opmerking over het belang van preventief bedrijfsbeleid, dat nog te weinig bekend is. Krachtvolle bekendmaking en sensibilisering zijn aangewezen. Welke rol speelt de Vlaamse Regering in het geplande overleg tussen de private vzw's Zenitor en Efrem met het oog op visieontwikkeling? Een maatregel die wel goed bekend is geraakt, is de rentetoelage bij hinder door openbare werken, stelt het lid vast.

Hij betreurt dat de conclusies van het internationale onderzoek over pre-starters door het Agentschap Ondernemen nog niet in de beleidsbrief staan, want de economische actualiteit fnuikt net nu de startambities en noopt dus tot actie. De kmo-portefeuille is wel een heel krachtige maatregel, de keuze voor opvolging, overname en vergroening is correct. Maar wanneer wordt de beslissing operationeel? Hoe doet men de kwaliteitsgaranties rijmen op de Europese dienstenrichtlijn? Het lid vraagt ook of de Vlaamse Regering niet actiever werk kan maken van werkbaar werk. De passage in de beleidsbrief is immers vrijwel dezelfde als die van vorig jaar.

Ook hij kijkt uit naar het decreet Ruimtelijke Economie, waarover behoorlijk uiteenlopende meningen blijken te bestaan binnen de SERV. Brownfieldconvenants vormen een

krachtig instrument maar ze vervangen de andere vergunningen niet, zoals Uplace leert. Een generiek decreet moet de nodige verduidelijking geven, ook over de budgettaire verbintenissen.

Wat de Winkelnota betreft, wil hij weten of de lijst van aangekondigde maatregelen op pagina 29 van de beleidsbrief exhaustief is. Komt er een document dat antwoorden biedt op de vragen waarover thans de discussie woedt?

De bijsturing van de strategische investerings- en opleidingssteun noemt de heer Van Malderen positief, maar de vraag blijft waarop de strategie gericht is: op bedrijven of op het Vlaamse beleid? Hij suggereert om een onderscheid te maken tussen kleine en grote projecten. Die diversificatie van het subsidiebedrag is met de huidige regeling niet mogelijk. Het lid pleit voor een aanpak zoals in het Forddossier, waarin de Vlaamse regering proactief haar maatregelen aanbood in ruil voor verbintenissen op het vlak van werkgelegenheid. Vervolgens vraagt ook hij naar de stand van zaken in de uitrol van het nieuwe industriële beleid. Tot slot wil hij weten of de afbakening die uit de regioscreening blijkt, zal overgenomen worden voor de RESOC's dan wel of daar ook andere ideeën over zijn.

Mevrouw *Martine Fournier* waardeert de voorbereiding van prestarters want het is beter faillissementen te voorkomen dan te genezen. Het is goed dat de middelen verdubbeld worden maar ook zij vraagt zich af of dat wel zal volstaan. In dat verband apprecieert ze ook de geplande samenwerking tussen Zenitor en Efrem. Ze belooft de ontwikkeling van het strategisch meerjarenplan op te volgen. Wat de ondernemingsplanwedstrijden betreft, wil ze weten of er voor de derde doelgroep, die erg ruim en gevarieerd is, verschillende deelklasseringen komen.

Psychische vermoeidheid en werk-privébalans blijken de grootste problemen te vormen om het werk van zelfstandige ondernemers werkbaar te houden. Wat moet het lid zich concreet voorstellen bij het peterschap? Tot slot lijkt het internationale forum over kmo en ondernemerschap haar goed en interessant. Met name op het vlak van vrouwelijk ondernemerschap verwacht ze veel buitenlandse inspiratie.

De heer *Ivan Sabbe* bepleit een grondige bijsturing van de aanpak van het preventief bedrijfsbeleid, dat goed bedoeld is maar teleurstellende resultaten boekt. En heeft men werkelijk anderhalf jaar nodig om van een procesnota naar een decreet Ruimtelijke Economie te gaan? In het kader van het dringende bedrijfshuisvestingsbeleid bepleit hij de herbestemming van militaire domeinen. Ook de ontwikkeling van brownfields moet ruimte creëren voor ondernemen en het lid hoopt daarom op een snelle aanpassing van het decreet.

De fractie van de heer Sabbe is het niet eens met de stelling uit de Winkelnota dat grootschalige detailhandel in de periferie verantwoordelijk is voor de afname van economische activiteit in de binnenstad. De echte reden is volgens hem dat men het autoverkeer in de stad bemoeilijkt met verkeersdrempels, wegversmallingen, wegenwerken en een tekort aan betaalbare parkeerplaatsen. Het is aan de privésector om te bepalen waar grootschalige detailhandel nodig is en niet aan de overheid, die alleen moet zorgen voor een ruimtelijk en mobiliteitskader. Zo is hij voorstander van Uplace maar de overheid moet wel voor de mobiliteit zorgen, dat is duidelijk.

Nieuw Industrieel Beleid moet volgens het lid zorgen voor een ondernemingsvriendelijk klimaat, wat iets anders is dan stimuleren. De heer Sabbe wil pragmatische maatregelen die niets kosten en die zorgen voor administratieve vereenvoudiging, in tegenstelling tot de weinig concrete maatregelen uit het witboek. Hij vraagt zich af of de pas geïnstalleerde

Industrieraad eindelijk licht in de duisternis zal brengen. Beter ware volgens hem om het speelveld op te ruimen, want de klachten over de administratieve rompslomp houden aan, in weerwil van het actieplan. Een uniek ondernemersloket dat niet alleen op papier bestaat, is dringend nodig. Het lid is wel blij met de belofte om de unieke vergunning, die al in 2004 in het regeerakkoord stond, te realiseren tegen juni 2012.

Tot slot hoopt hij dat de minister-president met zijn beleid het voor Vlaanderen het volgens hem dramatische federale regeerakkoord weet te compenseren.

Ook mevrouw *Güler Turan* vraagt zich af of het weliswaar toegenomen bedrag voor de begeleiding van failliete ondernemers zal volstaan. Zij vindt dat het preventieve beleid niet voldoende specifiek gericht is op de strijd tegen verdoken armoede bij ondernemers. Welk percentage van de failliete ondernemers die om begeleiding vragen, hoopt de minister-president te kunnen helpen met het extra geld dat hij uittrekt? Wat de diversiteit betreft, wil ze weten hoe groot het aandeel van de niet-Belgen bij de niet-loontrekkenden is, in verhouding tot hun aandeel in de bevolking. Hoeveel allochtonen namen al deel aan de ondernemingsplanwedstrijden? Tot slot vraagt ze duidelijkheid over de Chinese investeringen in Vlaanderen: zijn die nu wel of niet bescheiden?

Mevrouw *Patricia Ceysens* vindt het fijn dat het onrecht dat vroeger aan Efreem werd aangedaan, enigszins wordt rechtgezet, ook al gaat het geld naar Zenitor. Haar fractie is ook geïnteresseerd in de verhouding tussen het witboek Nieuw Industrieel Beleid en de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen'. Zij pleit voor afstemming en tegen versnippering. Tot slot breekt ze nog een lans voor de duurzame chemie.

Minister-president *Kris Peeters* herhaalt dat de begroting is opgesteld in september op basis van cijfers van het Planbureau, terwijl ondertussen door de snelle ontwikkelingen het groeivooruitzicht is gedaald tot 0,8 procent. Recente informatie die hem bereikte, voorspelt 0,6 procent, terwijl echte pessimisten voor nulgroei gaan. Die verschillen tonen dat men de begroting niet telkens hals over kop moet aanpassen. De regering verkiest daarvoor de eerste, vervroegde begrotingscontrole in februari.

Hij bevestigt de beschrijving die de heer Deckmyn gaf van de ratingverlaging, maar niet zijn conclusies. De gevolgen zijn niet voor de eerste maanden, want de leningen van grote omvang voor KBC worden pas in de loop van 2012 hernieuwd. Goed nieuws voor het bedrijfsleven is het natuurlijk niet. Wat ViA betreft geeft hij in de beleidsbrief duidelijk aan hoe de voorgestelde beleidsacties zullen bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen inzake ondernemerschap van het Pact 2020. ViA biedt een krachtig kader om het beleid op koers te houden. Bij zijn buitenlandse reizen – 15 in 2011 – krijgt hij wel altijd positieve reacties op ViA, maar men is nooit sant in eigen land.

De zesde staatshervorming is wat ze is en realiseert een en ander, ook al had hij met de Vlaamse Regering zijn hoop gesteld op nog andere zaken als de vennootschapsbelasting. De minister-president gewaagt van een gemiste kans op dat vlak, maar stelt nu zijn hoop op de zevende staatshervorming. Hij is alvast benieuwd wanneer de zesde in werking zal treden want alles moet nog in wetteksten worden omgezet; zo snel zal zijn regering wellicht geen nieuwe bevoegdheden krijgen, meent hij. Maar hij zal er alles voor doen om ze succesvol te implementeren. Hij wijst de heer Deckmyn nog op de regionalisering van onder meer het Participatiefonds en van de Ikea-wet.

Het Nieuw Industrieel Beleid ziet hij als een estafette tussen de betrokken beleidsinstanties en adviesorganen, waarin de ene zijn kennis telkens doorgeeft aan de volgende, die er dan verder mee gaat.

Het Comité voor Preventief Bedrijfsbeleid volgde in de vorige legislatuur de vroegere commissie op, die eerder aan faillissementpredictie deed dan reddende instrumenten aan te reiken. Het huidige comité is paritair samengesteld uit de sociale partners. Centraal in het VESOC-akkoord daarover staat het principe van de vrijwilligheid. Het klopt dat succes uitblijft en dat vroege detectie belangrijk is, maar ondernemers hebben nu eenmaal geen vertrouwen in paritaire overheidsorganen. De minister-president wil blijven investeren in het comité maar op een bepaald ogenblik zal toch eens moeten bekeken worden met de sociale partners of onverkort doortrekken wel zinvol is, zonder dat aan de voorwaarde van het creëren van vertrouwen bij ondernemers is voldaan.

Hij verzekert dat bij de samenwerking van Zenitor en Efrem correct zal bekeken worden hoe beide vzw's kunnen gestimuleerd worden. Op dit moment worden 1500 tot 2000 failliete ondernemers bereikt. Dat aantal moet met de bijkomende middelen verdubbelen, maar of dat zal volstaan, moet blijken in de opvolging. Als in 2012 een recessie optreedt, zullen bij de begrotingscontrole herschikkingen moeten gebeuren, waarbij budgetten als dit, mogelijk zullen moeten verhoogd worden. Alles evolueert heel snel. Men moet zich voorbereiden op een heel moeilijke periode zonder zichzelf evenwel een recessie aan te praten.

Vandaag is er nog geen direct argument om het urgentiebesluit over de waarborgregeling voor overbruggingskredieten terug in te voeren, maar de minister-president volgt dit van zeer nabij op, en zal dit, indien nodig, wel doen. Bij besluit van de Vlaamse Regering werd alvast de versoepeling van de procedure verankerd in de regelgeving. Daarmee heeft Vlaanderen een performant systeem ter beschikking om bedrijven te stimuleren om te blijven investeren, ook in tijden van financiële crisis.

De Vlaamse Regering continueert ook het productiebudget voor waarborgen op een niveau van jaarlijks 350 miljoen euro. In 2010 werd voor 215 miljoen euro aan waarborgen verstrekt. Dat bedrag is stabiel gebleven in 2011. Het voor 2011 uitgetrokken bedrag van 21,5 miljoen euro voor verliesfinanciering zal volstaan. Voor 2012 is een bedrag van 23,9 miljoen euro ingeschreven. De minister-president noemt de waarborgregeling efficiënt: tegenover elke euro staat 2,3 euro aan investeringen.

FINMIX wil met adviespanels inspelen op ondernemers met complexe financieringsvragen. Overheidsdiensten als PMV en het Participatiefonds worden samengebracht met private instanties als banken en venture capitalists om concrete oplossingen aan te reiken. Van de bevoegdheid over de vestigingsvoorwaarden belooft de minister-president werk te maken als ze geregionaliseerd wordt.

Hij gaat ervan uit dat de stijgende middelen van het Agentschap Ondernemen operationeel goed zitten, wat door het agentschap werd bevestigd. De belangrijkste acties in het kader van de kmo-portefeuille zijn in 2012 de volgende: de afronding van het onderzoek en de aanbesteding voor de nieuwe aanpak van de erkenning van dienstverleners, de verdere uitwerking van domeinspecifieke adviezen voor energie en milieu, en het onderzoek naar de coachingpijler onder andere in het kader van het gazellebeleid. De EU-Dienstenrichtlijn stelt inderdaad dat er geen regels mogen zijn die de toegang tot beroepen of markten belemmeren, maar daar is hier geen gevaar voor zolang de domeinspecifieke erkenning niet discrimineert op basis van nationaliteit.

De voorbereiding van het ontwerp over Ruimtelijke Economie is volop bezig. Doel is daar nog begin december 2011 een IKW over te houden en het een van de weken daarna aan de Vlaamse Regering voor te leggen. De lijst in de beleidsbrief in verband met de Winkelnota

noemt hij indrukwekkend. Het ontwerp van de omzendbrief is klaar en zal na bespreking door een IKW de volgende weken afgewerkt worden.

Het Agentschap Ondernemen is dit najaar gestart met de evaluatie van de gazellesprong, omdat de proefprojecten in 2012 aflopen. De minister-president mikt op een structureel beleid in het volgende najaar.

De oproep in het kader van de ‘fabriek van de toekomst’ biedt kansen aan sectoren en clusters van bedrijven om haar principes te integreren. Daarbij wordt rekening gehouden met de mate waarin men al bezig is met transformatie. Vier types van projecten worden ondersteund: bewustmaking bij doelgroepen, trajecten van ervaringsuitwisseling, gerichte bedrijfsbenadering voor actieve clustervorming, en studieprojecten over roadmaps en modellen. Doel is bij te dragen tot samenwerking in de waardeketen, open innovaties, slimme specialisatie en de generatie van leadplants. In 2011 werd daarvoor 7 miljoen euro uitgetrokken, terwijl op de begroting van 2012 ruimte is gemaakt voor een vervolgooproep met een budget van 8 miljoen euro.

Met de studie over prestarters is het steunpunt bezig. Deze zal uiterlijk midden 2012 klaar zijn. Wat de timing betreft, blijft de minister-president voorzichtig, maar hij gaat er wel van uit dat iedereen uitermate zijn best doet.

Het TINA-fonds is opgericht met 200 miljoen euro aan middelen. Het investeringscomité boog zich op 11 oktober 2011 voor het eerst over de aangemelde dossiers. Een twintigtal projecten is nog maar zeer rudimentair uitgewerkt, maar ze komen wel van toonaangevende bedrijven uit Vlaanderen, waarvan hij op grond van een non-disclosure agreement de namen niet noemt. Twee dossiers zijn al wel concreter, een uit de telecomunicatie met een mogelijke investering van 17 miljoen euro, en het andere uit de materialensector voor 18 miljoen euro. PMV onderzoekt meer dan 50 miljoen euro aan potentiële investeringen. De minister-president gaat uit van snelle concretisering. De volgende vergadering is op 27 december 2011.

De minister-president verklaart dat hij er zich samen met zijn collega's Lieten en Muylers toe heeft verbonden de adviezen van de Industrieraad serieus te nemen. Hij onderstreept dat de raad geheel bevolkt is door vertegenwoordigers van de industrie en dat er noch politici, noch kabinetsleden, noch middenveldorganisaties, noch ambtenaren in zitten. Anderzijds merkt hij op dat een aantal dossiers zoals loonkosten of energieprijzen nog altijd geheel of gedeeltelijk federaal zijn.

Hij verzekert dat de organisatoren van de ondernemingsplanwedstrijden als doelstelling hebben gekregen dat er voldoende instroom is van doelgroepen. Het is aan hen om dat te stimuleren. Hij belooft het nodige cijfermateriaal te bezorgen. De minister-president is het ermee eens dat het Agentschap Ondernemen aandacht moet blijven besteden aan gelijke kansen op het vlak van ondernemen.

De Vlaamse Regering heeft onlangs bekendgemaakt dat ze de gemeenten ondersteunt bij de voorbereiding van de herbestemming van 18 militaire terreinen. De bijsturing van het Brownfielddecreet staat op 8 december 2011 op de agenda van de commissie Economie.

Hij belooft het cijfermateriaal over diversiteit en de Chinese investeringen te bekijken.

Tot slot deelt hij mee dat wat de RESOC's betreft de regioscreening en de standpunten van de sociale partners afwacht.

II. BEVOEGDHEDEN INNOVATIE EN OVERHEIDSINVESTERINGEN VAN ME-VROUW INGRID LIETEN, VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN INNOVATIE, OVERHEIDSINVESTERINGEN, MEDIA EN ARMOEDEBESTRIJDING

Voor wat de bespreking in de commissie Economie betreft omvatten de bevoegdheden Innovatie en Oveheidsinvesteringen:

Decreetsbepalingen: artikels 15 (EB0/1EC-B-2-A/WT tot EB0/1EF-B-2-Z/IS, EB0/1EG-B-2-Z/WT tot EB0/1EG-B-2-Z/WT), 20, 21 en 22

Begrotingstabel - Afdeling I:

Entiteit CB0: CB0/1CD-B-2-Z/PA

Entiteit EB0: Programma EA, EC (uitgez. EB0/1EC-A-2-Z/WT) en EC115), EE (uitgez. EB0/1EE-A-2-Z/IS), EF, EB0/1EG-B-2-Z/WT

1. Toelichting door de minister

1.1. Beleidsbrief Wetenschap en Innovatie

Minister *Ingrid Lieten* licht eerst de beleidsbrief Wetenschap en Innovatie toe en stelt dat het in deze financiële en economische crisistijden voor elke overheid belangrijk is om de juiste prioriteiten te leggen. Een toekomstgerichte regio zoals Vlaanderen, kiest hierbij resoluut om in te zetten op wetenschap en innovatie. Deze investeringen bieden immers de beste garantie om versterkt uit deze crisis te geraken. Vlaanderen vormt zo jonge onderzoekers en ondersteunt ervaren onderzoekers, het stimuleert samenwerkingsverbanden tussen kennisinstellingen en bedrijven en het pakt met wetenschap en innovatie de dreigende en sluimerende uitdagingen aan.

De manier waarop Vlaanderen dit wenst te doen, is ook duidelijk. De Vlaamse Regering keurde in mei 2011 de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen' goed, en maakte ook duidelijke afspraken over een minimaal meerjarentraject voor meer middelen voor wetenschap en innovatie. Hiermee werd de basis gelegd voor een duidelijke versterking en heroriëntering van het wetenschaps- en innovatiebeleid. De concretisering en implementering hiervan staat dan ook vooraan in de beleidsintenties van de minister voor 2012.

De minister gaat eerst in op de hoofdthema's voor het nieuwe werkjaar. Daarna bespreekt ze de belangrijkste wijzigingen per strategische doelstelling. Elk van de hoofdthema's komt uitvoerig aan bod in een of meerdere strategische doelstellingen.

1.1.1. Hoofdthema's voor het nieuwe werkjaar:

- Concretisering en implementering van de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen'

De conceptnota stroomlijnt het Vlaamse innovatiebeleid, en geeft het verdere focus. Het implementeren van dit beleid staat dan ook vooraan op de prioriteitenlijst voor 2012.

- Uitwerken innovatieknooppunten

De innovatieknooppunten vormen een belangrijk gegeven in de conceptnota. Zij brengen de wetenschappelijke en technologische sterktes van Vlaanderen samen met de grote maatschappelijke en economische uitdagingen waar Vlaanderen voor staat in beeld. Voor elk van die knooppunten wordt een strategische innovatieagenda ontwik-

keld, die erg concreet doelstellingen, indicatoren en beleidsopties moet geven om doorbraken te kunnen realiseren in deze domeinen.

In het bijzonder wordt in 2012 ingegaan op:

- de link met het Nieuw Industrieel Beleid die voornamelijk wordt gelegd via het innovatieknooppunt ‘Transformatie door innovatie’;
 - de strategische focus van ‘challenge-driven innovation’. Het concept van innovatiebeleid dat gedreven wordt door uitdagingen (of ‘challenge driven innovation’) vindt internationaal steeds meer ingang, ter aanvulling van het bottom-up wetenschaps- en innovatiebeleid. Hierbij worden beleidsmatige doelstellingen vooropgesteld, waarvoor multidisciplinaire oplossingen door de bedrijven en kennisinstellingen moeten worden voorgedragen. Een voorloper van deze aanpak is ‘Innovatief aanbesteden’, maar het concept zal ook in een aantal andere innovatie-instrumenten ingang vinden;
 - sociale innovatie dat meer en meer erkend wordt als een factor bij de aanpak van de grote maatschappelijke, maar ook economische uitdagingen.
- Beter stroomlijnen van het innovatieveld

Het stroomlijnen van het innovatieveld wordt voorgezet en in het bijzonder gebeurt dat in 2012 met de uitrol van de lichte structuren (waaronder de competentiepolen) en de basisinstellingen (FWO, IWT en de Herculesstichting). Daarnaast zullen eind 2011, begin 2012 de aanbevelingen van de tweede commissie-Soete gekend zijn. Daaraan zal uiteraard de nodige aandacht worden besteed.

- Vergroten van de strategische slagkracht van de kennisinstellingen en innovatiekracht van de ondernemingen en sociaal middenveld

Sterke universiteiten en sterke hogescholen blijven belangrijk om de kennisbasis sterk te houden, en te doen groeien. Hun efficiëntie en governance blijven ook erg belangrijk. Het verder ondersteunen van het academiseringsproces past hier ook in. Daarnaast moet ook de innovatiekracht van de ondernemingen en het sociaal middenveld blijvend worden vergroot, om zowel economisch als maatschappelijk sterker uit deze financiële en economische storm te komen.

Deze hoofdthema's worden verder gekaderd in de strategische doelstellingen.

1.1.2. SD1 – Gerichte Innovatiestrategieën

- Voor enkele innovatieknooppunten worden op zeer korte termijn grote stappen voorwaarts gezet:
 - Transformatie door Innovatie: link met het Nieuw Industrieel Beleid

Hiermee wordt in het bijzonder zowel de opstart als de doorstart van de competentiepolen bedoeld. Dit zijn immers innovatie-initiatieven op vraag van de sectoren. Op initiatief van Essenscia komt er komt een nieuwe competentiepool FISCH rond duurzame chemie.

- Twee iRGs: Eco-innovatie en Groene Energie

Nog in 2011 wordt aan de VRWI de opdracht gegeven twee innovatieregiegroepen op te richten, namelijk ‘Eco-innovatie’ en ‘Groene energie’. De bedoeling is om te komen tot strategische innovatieagenda's, die erg concreet doelstellingen, indica-

toren en beleidsopties moeten geven om doorbraken te kunnen realiseren in deze domeinen.

– Sociale innovatie

Op donderdag 1 december 2011 organiseren EWI en IWT een seminarie over sociale innovatie, met een aantal internationale en Vlaamse terreinexperten en vertegenwoordigers van de Europese Commissie.

- Het strategisch stroomlijnen via lichte structuren en versterkte basisinstellingen laat grotere strategische wendbaarheid toe en dus gerichte afstemming tussen de verschillende initiatieven in functie van een challenge-driven innovatie en grotere efficiëntie. Vanaf 2012 wordt op diverse innovatiespelers het generieke model van lichte structuren toegepast. Hierbij wordt de basiswerking, tot 6 vte, voor vier jaar structureel ondersteund om continuïteit te garanderen. De projectmiddelen staan echter op voor elke speler afzonderlijke, gereserveerde begrotingslijnen bij het IWT. Het IWT beslist ook uiteindelijk over deze projecten. Dit voorkomt overlapping tussen diverse initiatieven, bevordert zinnige samenwerking tussen deze initiatieven, verhoogt de efficiëntie van het ganse innovatielandschap en staat ook toe om het accent te leggen op ‘challenge driven innovation’ bij de strategie van de lichte structuren en bij de selectie van projecten.

1.1.3. SD2 – Hogere Innovatiekracht van de Vlaamse Economie

- Innovatiekracht van de Vlaamse ondernemingen wordt versterkt
- Ondernemerschap, innovatie en creativiteit moeten beter worden samengebracht. Een nieuwe richting die gevolgd wordt, is het betrekken van de creatieve industrieën in het innovatieproces. De creatieve industrieën, die meer dan 120.000 werknemers tellen en een bijdrage leveren van 3 percent van het bbp, zijn op zich een belangrijke economische sector maar eveneens een belangrijke katalysator voor innovatie in de hele economie. Er zal dan ook een inspanning geleverd worden om enerzijds de innovatiekracht binnen de sector te verhogen en anderzijds om de creativiteit uit deze sector te laten leiden tot maatschappelijke en technologische innovaties.
- Het absorptievermogen van de ondernemingen voor externe marktinformatie, technologische informatie en innovatietrends moet worden verhoogd. De kleinere ondernemingen hebben het moeilijker om snel evoluerende marktinformatie te volgen, en om belangrijke technologische innovaties te integreren in hun producten en diensten. In 2012 wordt hieraan aandacht besteed.
- Het innovatietraject wordt verbreed en verlengd (market-driven innovation). Dit proces is al lang aan de gang en er wordt aan verdergewerkt. Die noodzakelijke evolutie mag innovatie niet trivialisieren waardoor het een algemene subsidiepot wordt.
- De instrumenten worden scherper gesteld door het overwegen van de aanbevelingen van de commissie-Soete II, die weldra gekend zullen zijn.
- Samenwerking tussen ondernemingen in de waardeketen ondernemingen en kennisinstellingen wordt bevordert met als doel ook systemische innovatie te bevorderen tussen ondernemingen onderling en in partnerschap met kennisinstellingen.
- Ondersteuning is er via geijkte financieringsinstrumenten zoals SOFI en TINA. Voor het wegwerken van het tekort aan financiering dat in bepaalde stukken van de

innovatieketen optreedt, heeft de minister hoge verwachtingen van enkele specifieke investeringsinstrumenten zoals SOFI voor de spin-off financiering bij de SOC's en het TINA-fonds voor samenwerkingsverbanden van ondernemingen gericht op transformatie en innovatie. Beide instrumenten worden beheerd door PMV.

1.1.4. SD3 – Vlaanderen als innovatieontvankelijke regio

- Tijdige aansluiting bij belangrijke innovatietrends
 - Het Creativity World Forum dat in november 2011 plaatsvond in Hasselt, heeft Vlaanderen opnieuw internationaal op de kaart gezet als creatieve en innovatieve regio. Het event was uitverkocht, met meer dan tweeduizend deelnemende ondernemers, studenten, wetenschappers en creatievelingen.
 - De European Innovation Partnerships zijn geanticipeerd in de innovatieknooppunten. Het Europese innovatielandschap heeft een aantal nieuwe instrumenten en initiatieven die mogelijk een grote impact zullen hebben op het Vlaamse innovatiebeleid. Een van dergelijke initiatieven, de European Innovation Partnerships, zijn strategisch identiek aan de Vlaamse innovatieknooppunten. Hierdoor wordt een koppeling langs Vlaamse zijde met deze Europese tendens ook veel gemakkelijker eens de uitrol op Europees vlak zal beginnen in de volgende jaren.
 - De Vlaamse kennisinstellingen en innovatiespelers moeten zo snel en zo kortaat mogelijk aansluiten bij de innovatiesystemen van onder andere de BRIC-landen. Dergelijke, vaak bilaterale contacten, moeten nog meer ondersteund worden in een 'Vlaamse strategie voor internationalisering van wetenschap en innovatie'. De manier waarop dit het best gebeurt, moet verder onderzocht worden.
- Het maatschappelijk draagvlak wordt versterkt door een geïntegreerd communicatiebeleid. De minister wil met haar beleid rond wetenschapscommunicatie niet alleen het imago van wetenschap en innovatie in Vlaanderen verbeteren, maar ook de communicatie over de bestaande wetenschappelijke en wetenschapscommunicatieve initiatieven en instellingen beter op elkaar afstemmen. Het parlement heeft hiertoe ook al een waardevolle insteek geleverd.
- Bij het grote publiek moet duidelijk worden dat wetenschap, onderzoek en innovatie kort bij hun eigen leefwereld staan en noodzakelijke onderdelen zijn van de beoogde transformatie van de economie. Deze doelstellingen worden geïntegreerd in een meerjarig marketing- en communicatieplan rond wetenschap, technologie en innovatie dat in 2012 zal ontwikkeld worden en dat aansluit bij de hierrond geformuleerde acties in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid.
- Om de impuls voor een meer op innovatie gerichte economie en samenleving maximaal laten renderen zal in 2012 een nieuw innovatiepact worden voorgesteld. Alle relevante actoren worden hier uiteraard bij betrokken.
- In 2012 wordt de onderzoeks- en innovatie-infrastructuur significant verder uitgebouwd. Hierdoor kunnen de kennisinstellingen en bedrijven ook op dit vlak internationaal competitief blijven, en kunnen ze zelfs een voortrekkersrol spelen.

1.1.5. SD4 – Wetenschapsbeleid

- Een solide basis voor het wetenschaps- en innovatielandschap is van cruciaal belang. Er worden significante middelen vrijgemaakt voor onder andere fundamenteel grensverleggend onderzoek, strategisch basisonderzoek, en industrieel onderzoek aan kennisinstellingen.
- Naast de directe doelstelling van innovatie voor economische valorisatie, wil de minister ook erkenning bekomen van maatschappelijke valorisatie en haar relevantie. Dit sluit aan bij de benadering van ‘challenge-driven innovation’ en de noodzaak van een solide basis daarvoor.
- De minister wil in 2012 zeker ook gevolgen breien aan de interessante studie nr. 22 van de VRWI over de ‘Valorisatie van onderzoek in de humane en sociale wetenschappen’. De daarin opgenomen beleidsaanbevelingen verdienen immers verdere aandacht.
- Ook in 2012 zullen investeringen op het vlak van menselijk kapitaal voor wetenschap en innovatie een extra stimulans krijgen. In het bijzonder door de belangrijke investering in de doctoraatsscholen van de universiteiten, die jonge onderzoekers zullen ondersteunen in hun carrière en in het verwerven van breed inzetbare vaardigheden. Dit bereidt hen niet alleen voor op een wetenschappelijke carrière, maar in het bijzonder ook op een carrière in het bedrijfsleven. Ook de instroom in wetenschappelijke en technologische richtingen blijft een permanent aandachtspunt. Deze aandacht wordt ook gereflecteerd in de begroting, waar er onder andere naast bijkomende onderzoeksbeurzen bij het FWO, ook extra aandacht is voor de Baekeland-mandaten bij IWT.

Tot slot blijf de minister resoluut aandacht besteden aan evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in wetenschappelijke en innovatieve carrières. Daartoe staan in de beleidsbrief een aantal concrete acties.

1.1.6. SD5 – Impact verhogen, efficiëntie verbeteren

- Impact verhogen en efficiëntie verbeteren kan organisatorisch door de proliferatie van structuren tegen te gaan. Daarnaast kan de governance worden verbeterd. Het aspect ‘good governance’ staat centraal in de convenanten en steunovereenkomsten die de minister afsluit met spelers in het innovatielandschap. Hierbij baseert ze zich op de ‘good governance scans’ die EWI heeft laten uitvoeren, en op de evaluaties van de SOC’s en van andere initiatieven. De aanbevelingen die daaruit zijn voortgekomen, werden en worden meegenomen in de onderhandelingen rond de overeenkomsten. Ten derde moet er worden geresponsabiliseerd op echte resultaten en met echte consequenties. De SOC’s en de lichte structuren hebben een grote mate van onafhankelijkheid. Hun autonomie is gebaseerd op hun strategie, die door de overheid wordt erkend. De KPI’s die de vertaling van deze strategie in resultaten effectief meten, zijn dan ook een zeer belangrijk beleidsinstrument. Zo wordt in de convenanten met de SOC’s een uitgebreide clausule opgenomen die een deel van de dotatie afhankelijk maakt van het vervullen van de KPI’s. Deze manier van werken zorgt voor responsabilisering van deze centra, binnen hun strategische onafhankelijkheid en wendbaarheid.
- In 2012 stelt de minister ook een ‘Vlaamse strategie voor internationalisering van wetenschap en innovatie’ voor. Deze is momenteel in opmaak. Hierbij baseert de minister zich op de adviezen en de aanbevelingen die de VRWI, het FWO, het IWT en EWI ondertussen hebben afgeleverd. Een dergelijke strategie is nodig om een optimale rol te kunnen spelen in het Europese en globale wetenschaps- en innovatielandschap.

- Zoals al gezegd zullen eind 2011, begin 2012 de aanbevelingen van de tweede commissie-Soete gekend zijn. Daaraan wordt ook de nodige aandacht besteed.

1.2. Begroting Wetenschap en Innovatie

Vervolgens geeft de minister een overzicht van de begroting 2012 voor Wetenschap en Innovatie.

Met de inwerkingtreding van het Rekendecreet op 1 januari 2012 wordt de begroting 2012 anders voorgesteld. Vanaf begrotingsjaar 2012 wordt de begroting ingediend op begrotingsartikelniveau en niet langer op basisallocatieniveau. Door het groeperen van de basisallocaties tot op artikelniveau wordt een eerste stap gezet in de richting van een prestatiebegroting. Aan de bestaande indeling in programma's werd niets gewijzigd. Naast het apparaatsprogramma dat de lonen, werkings- en investeringsmiddelen en de betoelaging aan de strategische adviesraad VRWI bevat, blijven de programma's waarop de beleidskredieten worden aangerekend ongewijzigd: EC (algemeen), EE (beleidsondersteuning en academisch beleid), EF (valorisatie en industrieel beleid) en EG (sensibilisatie en samenleving). Binnen de verschillende programma's worden de 'werking en toelagen' geclusterd in functie van de doelstelling die de desbetreffende begrotingsartikelen willen beogen.

De Vlaamse Regering geeft nu uitvoering aan de afspraak gemaakt tijdens begrotingscontrole 2011, om een meerjarig groeipad op te zetten voor investeringen in wetenschap en innovatie. Dat is cruciaal om de Vlaamse economie klaar te maken voor morgen. Met een dreigende economische crisis moeten de bedrijven vooral worden aangemoedigd om te blijven vernieuwen en om te blijven werk maken van nieuwe producten en diensten om zo nieuwe jobs te creëren.

In 2012 wordt 60 miljoen euro extra uitgetrokken voor wetenschap en innovatie. Dat betekent dat in 2012 iets meer dan een kwart van de beleidsruimte voor nieuwe initiatieven, zoals voorzien bij de regeringsvorming, naar wetenschap en innovatie gaat. In 2013 en in 2014 komt daar telkens nog minstens 70 miljoen euro bovenop. Vanaf 2014 is er dus ten opzichte van 2011 jaarlijks een structurele verhoging van het budget voor wetenschap en innovatie met minimaal 200 miljoen euro.

De extra middelen voor 2012 worden ingezet conform de principes uit de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen', zoals hierboven al toegelicht.

Vooreerst is er de solide kennisbasis waarop het hele wetenschaps- en innovatiebeleid steunt. Deze middelen worden toegekend door de bestaande instanties: het FWO, het IWT, Hercules, en rechtstreeks aan de universiteiten (BOF). Het betreft hier fundamenteel onderzoek, strategisch basisonderzoek, infrastructuur, investeringen in menselijk kapitaal, wetenschapscommunicatie en het werken aan een goed wetenschappelijk ecosysteem.

Op die solide kennisbasis, krijgt het gericht innovatiebeleid vorm. In 2011 werden drie SOC's geëvalueerd, namelijk IMEC, VIB en IBBT. Op basis daarvan wordt ook hun werking vanaf 2012 versterkt, op het moment dat hun nieuwe beheersperiode aanvat. De werking van de competentiepolen en andere lichte structuren komt vanaf 2012 onder de vleugels van het IWT, dat daardoor zijn rol als neutraal innovatieagentschap versterkt ziet. Er worden ten slotte nog middelen uitgetrokken voor het internationaliseringsbeleid, binnen de bestaande agentschappen en instrumenten.

De minister gaat vervolgens meer specifiek in op de verschillende begrotingsposten waar zich de grootste veranderingen bevinden. De focus ligt op vier items:

- meer geld voor wetenschappers in academisch onderzoek;

- meer geld voor onderzoeksprojecten van en met bedrijven;
- meer geld voor onderzoekscentra;
- meer geld voor infrastructuur.

- Meer geld voor wetenschappers

Er wordt 14 miljoen euro extra uitgetrokken voor het FWO. 8 miljoen euro gaat naar de basiswerking van het FWO, dat wil zeggen hun mandaten en projecten. 3 miljoen wordt uitgetrokken voor het Odysseus-programma dat topwetenschappers naar Vlaanderen haalt of terughaalt. 3 miljoen wordt speciaal uitgetrokken voor de internationale werking van het FWO. Deze middelen dienen onder andere voor cofinanciering van het nieuwe Pegasus-programma. Dit programma, dat ook Europese steun krijgt uit het Marie Curie programma, selecteert postdoctorale onderzoekers aan de start van hun wetenschappelijke carrière om in Vlaanderen te werken. Dit is complementair aan het Odysseus-programma dat focust op ervaren topwetenschappers. Ook gaan deze middelen naar projecten in internationale onderzoeksfaciliteiten zoals CERN, voor de werking als Nationaal Contactpunt voor het Zevende Kaderprogramma en andere vaak bilaterale samenwerkingsverbanden.

Er is 7 miljoen euro extra voor het BOF. Ook deze middelen worden door de universiteiten zelf ingezet voor fundamenteel onderzoek. Dit stelt onze universiteiten in staat om zelf een onderzoeksbeleid uit te tekenen op het vlak van fundamenteel onderzoek, dat aansluit bij de specifieke prioriteiten van elke universiteit. 6 miljoen euro daarvan wordt uitgetrokken voor de basiswerking van het BOF. Deze middelen worden door de onderzoeksraden van de universiteiten voornamelijk besteed aan onderzoeksprojecten, maar daarnaast ook aan onderzoeksmandaten (predoc, postdoc, tenure track docent, ZAP). Tevens kan de universiteit met deze BOF-middelen onderzoeksapparatuur en korte inkomende onderzoeksverblijven financieren. Daarnaast is er nog 1 miljoen euro uitgetrokken voor bijkomende ZAP-mandaten, om de druk op het ZAP-kader binnen de universiteiten verder te verlichten.

- Meer geld voor onderzoeksprojecten van/met bedrijven om onze economie te stimuleren

Bij het IWT wordt 14 miljoen euro extra uitgetrokken om bedrijven aan te moedigen om te investeren in innovatie. Dit levert in de Vlaamse kenniseconomie op korte termijn de beste garantie op kwaliteitsvolle jobs en toekomstgerichte industriële ontwikkeling. Daarvan is 8 miljoen euro extra voor bedrijfsprojecten. Hiermee ondersteunt het IWT de ontwikkeling van innovatieve oplossingen door bedrijven. Deze projecten moeten leiden tot nieuwe kennis, die praktisch kan toegepast worden en die zo bijdraagt tot economische toegevoegde waarde in Vlaanderen. Daarnaast is er 2,5 miljoen extra voor strategisch basisonderzoek. Het programma strategisch basisonderzoek draagt bij tot nieuwe ideeën en concepten, die de basis kunnen vormen voor een nieuwe generatie producten, processen of diensten. Ook wordt bijkomend 2,5 miljoen euro extra ingezet voor het Baekeland-programma. Met Baekeland-mandaten wil het IWT individuele onderzoekers de kans bieden een doctoraat uit te voeren in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. Bij het Baekeland-mandaat is steeds een Vlaams bedrijf betrokken. Dat bedrijf bepaalt de strategische oriëntatie van het project en zorgt voor cofinanciering. Tenslotte is er nog 1 miljoen euro extra voor biomedisch onderzoek met maatschappelijke meerwaarde. Dat programma, met een klinische focus, richt zich op een niche in het biomedisch onderzoek: het vergevorderd toepassingsgedreven onderzoek met een uitgesproken maatschappelijke toepasbaarheid, maar met slechts een beperkt potentieel voor de industrie.

Naast deze middelen bij het IWT, is ook 2 miljoen extra uitgetrokken voor het IOF dat zoekt naar afstemming van het academisch onderzoek op de economische behoeften en transfer van kennis naar het bedrijfsleven.

– Meer geld voor onderzoekscentra

In 2012 worden ook meer middelen uitgetrokken voor de belangrijkste onderzoekscentra van Vlaanderen. Hun werking gaat van strategisch basisonderzoek tot erg toegepast onderzoek dat dicht bij de markt ligt. Voor de SOC's waarvoor op 1 januari 2012 een nieuw convenant moet ingaan (namelijk IBBT, IMEC en VIB) worden extra middelen voorzien.

Deze convenanten worden nog voor het einde van het jaar voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Ze houden rekening met de opmerkingen die tijdens een zeer uitgebreide evaluatie van deze SOC's gemaakt zijn. Uit deze evaluaties bleek dat de SOC's zeer goed werk leverden, en dat VIB en IMEC terecht als topinstituten op wereldniveau kunnen gezien worden. IBBT, dat pas in 2004 werd opgericht, heeft ook een goede evaluatie achter de rug voor zijn eerste beheersperiode.

Enkele van de belangrijke aanpassingen in de nieuwe ontwerpconvenanten voor deze drie SOC's zijn het stimuleren van samenwerking tussen de SOC's en andere kennisinstellingen. Ook worden ze in staat gesteld beter in te spelen op de grote maatschappelijke en economische uitdagingen. Deze beleidslijnen werden ook verduidelijkt en aangekondigd in de conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen.

Voor VIB wordt 2,2 miljoen euro extra uitgetrokken, voor IMEC 1,6 miljoen euro extra en voor IBBT 1 miljoen euro extra. Deze middelen komen bovenop de projectmiddelen die deze SOC's gekregen hebben bij de begrotingscontrole 2011. Deze projectmiddelen voor de drie SOC's werden ook recurrent gemaakt. De opstap ten opzichte van de begrotingsopmaak 2011 bedraagt daardoor voor VIB 5,2 miljoen euro, voor IMEC 4,5 miljoen euro, voor IBBT 3 miljoen euro en voor VITO 1 miljoen euro extra.

Neuroelectronics Research Flanders (NERF) is een gezamenlijk initiatief van IMEC en VIB om de zenuwsystemen van het menselijk brein te bestuderen. De steun voor NERF bedroeg tijdens de periode 2009-2011 jaarlijks respectievelijk 975.000 euro, 926.000 euro en 938.000 euro. De jaarlijkse toelage voor deze strategische onderzoekslijn neuro-elektronica vanwege de Vlaamse overheid stijgt in 2012 tot 1.752.000 euro, waarvan 50 percent uitbetaald aan VIB en 50 percent aan IMEC. De opstap in 2012 is hiervoor dus 800.000 euro.

Verder gaat er ook ongeveer 1,4 miljoen euro naar andere wetenschappelijke instellingen (zoals het Instituut voor Tropische Geneeskunde, de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen, het Vlaams Instituut van de Zee, het UNESCO-trustfonds, de United Nations University bij het Europacollege en dergelijke) die ook een belangrijke rol spelen in het Vlaamse wetenschaps- en innovatieveld.

– Meer geld voor infrastructuur

Voor de financiering van onderzoeksinfrastructuren via de Herculesstichting, is 10 miljoen euro uitgetrokken. Dat dient voor zowel hun reguliere oproepen voor middelgrote en grote infrastructuur als voor de Vlaamse Supercomputer en ESFRI-projecten (deelname aan grote Europese projecten).

Investeren in state-of-the-art onderzoeksinfrastructuren is cruciaal om bij de top in onderzoek te blijven behoren. Onderzoeksinfrastructuren zijn ook belangrijk om (al dan niet buitenlandse) onderzoekers aan te trekken, zowel uit de industrie als uit de academische wereld. Vlaamse onderzoeksgroepen kunnen bij de Herculesstichting projecten indienen voor zware en middelzware apparatuur. De oproepen voor zware en middelzware apparatuur zijn begin september 2011 afgesloten, en de projectaanvragen worden nu beoordeeld. Het budget hiervoor wordt met 5 miljoen euro vergroot ten opzichte van 2011.

Om de noden aan grootschalige onderzoeksinfrastructuren in kaart te brengen, heeft de Europese Commissie het ESFRI opgericht. Vlaanderen heeft in een eerste fase vijf prioritaire ESFRI-projecten geïdentificeerd. Voor de financiering van vier van deze projecten, namelijk ESS, Share, LifeWatch en ICOS is er momenteel een dossier in voorbereiding naar de Vlaamse Regering.

Voor de deelname van Vlaanderen aan PRACE worden momenteel gesprekken gevoerd met de andere Belgische entiteiten. De Vlaamse inbreng zal verlopen via het Vlaams Supercomputer Centrum. Dit VSC heeft tot nu toe op ad-hocbasis financiering ontvangen van de Vlaamse Overheid. Na de positieve evaluatie van het Voorbereidend Traject VSC, en de evaluatie van hun business plan, is nu een dossier in voorbereiding voor structurele financiering. Voor de ESFRI projecten en het VSC is 5 miljoen euro uitgetrokken in 2012.

– Andere initiatieven

Wetenschapscommunicatie krijgt een bijkomend budget van 2,15 miljoen euro om zo de burger te overtuigen van het belang van wetenschap en innovatie. Dit dient ook voor de bevordering van wetenschappelijke studierichtingen. In 2012 wordt een marketing- en communicatieplan ontwikkeld rond wetenschap, technologie en innovatie ter uitvoering van het beleidsplan wetenschapscommunicatie.

Ook worden er bijkomende middelen uitgetrokken voor internationalisering, de digitale agenda en beleidsvoorbereidende activiteiten bij EWI.

De overige middelen gaan onder andere naar de academisering van het hoger onderwijs, en naar de steunpunten voor beleidsrelevant onderzoek. Wat de steunpunten betreft, zijn momenteel de onderhandelingen bezig voor het opstellen van de beheersovereenkomsten met de consortia die door de Vlaamse Regering op 10 november als steunpunt erkend zijn. De doelstelling is dat de nieuwe steunpunten dus op 1 januari 2012 kunnen starten.

1.3. *Beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium*

Vervolgens licht de minister de beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium toe.

De minister stelt dat het er voor het komende jaar niet op aan komt om nieuwe instrumenten te creëren maar om de investeringsmaatschappijen PMV en LRM een duidelijk kader te bieden waarin ze hun investeringskeuzes moeten maken. Het komende jaar wordt ook het jaar van de lang verwachte oprichting en operationalisering van het Vlaams Energiebedrijf.

In haar beleidsnota 2009-2014 heeft de minister gewezen op het feit dat een slagkrachtige overheid nood heeft aan een instrumentarium dat kan worden ingezet daar waar de overheid een rol heeft te vervullen op maatschappelijk en economisch gebied.

Het economisch overheidsinstrumentarium moet maximaal ingezet worden om oplossingen te bieden voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen zoals globalisering en tanend concurrentievermogen, vergrijzing en gezondheidszorg, klimaatverandering, duurzaam energiegebruik, efficiënt omgaan met mobiliteit en logistiek, duurzame stedengewesten en werkgelegenheid.

De investeringsmaatschappijen zijn een strategisch instrument dat moet worden aangewend in het kader van een innovatief economisch beleid. De investeringen die worden gerealiseerd en de waarborgen die worden verschaft, gebeuren in een kader van streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen en beogen naast een passende financiële return ook het mee helpen realiseren van oplossingen op die grote maatschappelijke uitdagingen. Het economisch overheidsinstrumentarium levert bijgevolg een wezenlijke bijdrage aan de realisering van de ViA-doelstellingen zoals vastgelegd in het Pact 2020.

In de voorbije jaren is er werk gemaakt van de verdere uitbouw van de speerpuntclusters, en vele kennisinstellingen en bedrijven maar ook PMV en LRM hebben hun beleid meer gericht op deze clusters. De minister wil echter verder gaan en deze Vlaamse wetenschappelijke en technologische sterktes strategisch inzetten bij de aanpak van de grote maatschappelijke en economische uitdagingen.

Daarvoor wordt een koppeling gemaakt van enerzijds de grote maatschappelijke en economische uitdagingen en anderzijds de speerpuntclusters. Zo komt men tot multidisciplinaire oplossingsdomeinen: de zogenaamde innovatieknooppunten. Deze zijn gedefinieerd in de door de Vlaamse Regering goedgekeurde conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen': transformatie door innovatie, eco-innovatie, groene energie, zorginnovatie, duurzame mobiliteit en logistiek en sociale innovatie.

In die innovatieknooppunten worden relevante kenniscreatie en innovatie samengebracht. Deze strategische koppeling van kennis en innovatie, door kennisinstellingen en bedrijven gebeurt in functie van maatschappelijke en economische uitdagingen. Bedoeling is dat de investeringsmaatschappijen hun investeringskeuzes voortaan steeds kunnen kaderen binnen de gedefinieerde innovatieknooppunten. Daarbij kunnen ze hun specialisatie in bepaalde speerpunt domeinen uiteraard behouden maar moeten ze steeds nagaan of een koppeling via een of meerdere innovatieknooppunten gemaakt kan worden met de grote maatschappelijke en economische uitdagingen.

Vervolgens gaat de minister dieper in op de drie instrumenten PMV, LRM en VEB.

PMV heeft het voorbije jaar vooruitgang geboekt in het stimuleren van groei en innovatie. PMV investeert enerzijds met eigen middelen waarmee een forse hefboom gecreëerd wordt om de financiering van structuurversterkende investeringen mogelijk te maken. Anderzijds maakt PMV ook steeds meer gebruik van private investeerders om haar slagkracht te verhogen. Deze interactie tussen overheidsinitiatief en privaat initiatief krijgt aldus nog meer ruimte.

Het is van groot belang dat PMV kan blijven investeren buiten de consolidatiekring van de overheid. Hieraan wordt veel aandacht besteed bij het structureren van de initiatieven en bij het bevestigen van de autonome functioneringsmogelijkheden van de investeringsvehikels. Deze principes werden vertaald in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst die het voorbije jaar werd afgesloten tussen het Vlaamse Gewest en PMV.

Voor het uitvoeren van investeringen zijn niet alleen financiële middelen nodig maar ook ondernemerschap. Dat betekent dat de rol van PMV zich niet mag beperken tot die van

investeerder. Zij moet ook een initiator zijn die partijen samenbrengt om de gewenste doorbraken te bereiken. Dat is geen gemakkelijke rol en dat vraagt een visie op de lange termijn. Investeren en investeringsverbanden opbouwen met dat perspectief is dus absoluut noodzakelijk.

PMV zal zich weliswaar moeten blijven richten op het vinden van projecten met rendementsvooruitzichten. Maar om tegemoet te komen aan de grote maatschappelijke uitdagingen, moet er ook ruimte zijn om te investeren in nieuwe ontwikkelingen met hogere risico's en met een langetermijnperspectief.

Dat moet ertoe leiden dat in een aantal speerpuntclusters naar doorbraken wordt gezocht met de bijbehorende investeringen. Om dat mogelijk te maken moest het instrumentarium worden uitgebreid. Dat is het voorbije jaar gebeurd met de oprichting en operationalisering van het TINA-fonds en van SOFI die beiden van groot belang zijn om van het gericht innovatiebeleid van de Vlaamse Regering een economisch succes te maken en ondernemen te bevorderen.

Het TINA-fonds moet initiatieven met strategisch potentieel voor Vlaanderen versneld naar de markten brengen. Ondernemers, gevestigde bedrijven en kennisinstellingen krijgen zo de kans om door onderlinge samenwerking en kruisbestuiving nieuwe baanbrekende activiteiten te ontwikkelen.

PMV is ondertussen ook een gevestigde waarde geworden op het vlak van investeringen in vroege tot zeer vroege ontwikkelingsfasen en van de ontplooiing van nieuwe economische initiatieven. Zo werd onlangs SOFI opgericht in de schoot van PMV. Met dit spin-off financieringsinstrument worden kapitaalsmiddelen verschaft voor de creatie van spin-offs die voortvloeien uit de Vlaamse excellentiecentra voor toponderzoek, VIB, IMEC, IBBT en VITO. Het vermarkten van hun kennis via de oprichting van spin-offs is een belangrijke schakel in de transformatie van de Vlaamse economie.

Ondertussen werd ook de beslissing genomen voor de creatie van een 'groene waarborg'. De bedoeling hiervan is om energiebesparende investeringen van ondernemingen aan te moedigen. Door de groene waarborg kan de ondernemer zijn energiebesparende investeringen onder de waarborg brengen, zonder dat deze de toekomstige kredietverlening van de onderneming extra belast. De hiervoor noodzakelijke aanpassingen aan de regelgeving zullen het komende jaar worden doorgevoerd.

Het realiseren van strategische infrastructuur is eveneens cruciaal om tegemoet te komen aan bepaalde grote economische en maatschappelijke uitdagingen, bijvoorbeeld om te komen tot duurzame en efficiënte mobiliteit en logistiek en tot meer groene energie. Niet toevallig vormen deze oplossingsdomeinen ook innovatieknooppunten waardoor zowel grote infrastructuurprojecten als daarmee samenlopende innovaties adequate financiering kunnen vinden via het economisch overheidsinstrumentarium. Onlangs zette PMV samen met institutionele investeerders een nieuwe stap in haar ontwikkeling door de creatie van een nieuw infrastructuurfonds, het PMV Infrastructure Fund, dat voornamelijk zal investeren in strategische infrastructuur. Vlaanderen heeft op dat vlak nog heel wat grote uitdagingen zoals de ontwikkeling, bouw en financiering van infrastructuur voor het aan land brengen van windenergie op zee, haveninfrastructuur voor de ontwikkeling van windparken op zee, of infrastructuur voor opslag van energie uit duurzame energiebronnen.

Tot slot is het voor PMV ook nuttig om na te gaan hoe zij als investeringsmaatschappij kan bijdragen aan 'sociale innovatie'. Via dit innovatieknooppunt kan creatief ondernemerschap oplossingen verschaffen voor maatschappelijke en economische uitdagingen en

noden. Vele innovaties die nu mainstream geworden zijn, zijn gestart als sociale innovaties. Denken we maar aan kringloopwinkels, microkredieten, opensourcegebaseerde diensten en toepassingen, car sharing of ethische en ecolabels.

Wat de LRM betreft, zegt de minister dat er in 2010 56,4 miljoen euro werd geïnvesteerd in 45 verschillende Limburgse bedrijven en projecten. LRM speelde een bepalende rol in de ontwikkeling van meer dan 500 hectare nieuwe bedrijvenparken.

LRM investeert dus niet alleen in innovatieve bedrijven, maar ontwikkelt ook sectorspecifieke infrastructuur. De grootste troef van Limburg is de beschikbare ruimte. Limburg biedt ondernemers letterlijk de plaats voor de realisatie van hun plannen. Het netwerk van incubatoren biedt jonge bedrijven sectorspecifieke infrastructuur.

De investeringen van LRM kaderen binnen een doelbewuste strategie. LRM legt een duidelijke focus op de speerpuntsectoren van Vlaanderen en van Limburg. Tot op vandaag heeft LRM de sterktes van de Limburgse economie gebundeld in drie speerpuntclusters. Deze clusters kunnen onmiskenbaar bijdragen aan oplossingen voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen. Bedoeling is nu dat LRM haar investeringsbeleid nog meer gaat richten op oplossingen voor de grote maatschappelijke en economische uitdagingen. LRM kan namelijk een nog meer doorgedreven focus geven aan de investeringen in haar speerpuntsectoren door die telkens te kaderen binnen een of meerdere innovatieknooppunten.

Bovenstaande troeven moet LRM ook internationaal durven uitspelen. LRM coördineert het proactief Limburgs acquisitiebeleid. In samenspraak met de Provincie Limburg en in samenwerking met het Agentschap Ondernemen, F.I.T. en de Provinciale ontwikkelingsmaatschappij Limburg heeft LRM inmiddels een structuur uitgerold om dit proces te coördineren ('locateinlimburg.com'). Zestien verschillende organisaties en actoren werken samen om aan potentiële investeerders één persoonlijke accountmanager te bieden en het vestigingsproces te stroomlijnen.

Op 15 juli 2011 werd het machtigingsdecreet tot oprichting van het Vlaams Energiebedrijf definitief aangenomen door het Vlaams Parlement. Het decreet werd gepubliceerd in het Staatsblad op 10 augustus 2011.

Het VEB zal in eerste instantie diensten aanbieden op het vlak van energiebesparing en rationeel energiegebruik gebaseerd op het ESCO-principe. Het zal projecten coördineren die een verbeterde eco-efficiëntie van gebouwen nastreven door het behoud, de terugwinning en het rationeel gebruik van energie. Daarnaast zal het Vlaams Energiebedrijf inzetten op het stimuleren van de ontwikkeling van innovatieve energietechnologie en milieuvriendelijke en/of decentrale energieproductie. Dit door te investeren in energieproductie op basis van hernieuwbare bronnen, warmtekrachtkoppeling en groene warmte en het aanbieden van oplossingen aan producenten voor de bundeling van hun groene en/of decentraal geproduceerde energie.

Bij de voorbereiding van de totstandkoming van het VEB is het gewenst om te kunnen beschikken over een stappenplan. Daarom heeft de minister PMV verzocht om een eerste aanzet voor een dergelijk plan op te stellen. Het stappenplan bestaat uit een opsomming van alle taken die moeten worden uitgevoerd om tot een volledige operationalisering te komen van het VEB. Bepaalde taken kunnen tegelijk uitgevoerd worden. Sommige taken kunnen pas worden aangepakt als, voorafgaandelijk daaraan, andere taken zijn uitgevoerd.

Om te komen tot de aanstelling van een gedelegeerd bestuurder door de raad van bestuur van het VEB, werd een selectieprocedure opgestart in samenwerking met Jobpunt Vlaanderen.

Op basis van het stappenplan wil de minister in 2012 komen tot de effectieve oprichting en operationele uitbouw van het VEB

1.4. Begroting Economisch Overheidsinstrumentarium

Ten slotte licht de minister nog kort de begroting voor het economisch overheidsinstrumentarium toe.

De Vlaamse regering stelt voor het jaar 2012 een globaal krediet van 150 miljoen euro ter beschikking voor het nemen van kapitaalparticipaties in 2012.

Daarnaast blijven ook de budgetten uitgetrokken in 2010 en 2011 beschikbaar in de mate dat ze nog niet werden ingevuld. Hiervoor is een overdrachtbepaling voorzien in het begrotingsdecreet.

Er komen meerdere projecten in aanmerking, waarrond binnen de Vlaamse regering in uitvoering van het regeerakkoord gewerkt wordt.

Volgende indicatieve verdeling kan voor die 150 miljoen euro worden gegeven:

– Mobiliteit (havens en Lijninvest)	60 miljoen euro
– Schoolinfrastructuur	50 miljoen euro
– Luchthavens	25 miljoen euro
– Woonbeleid	10 miljoen euro
– Cultuur	5 miljoen euro

Globaal gezien gaat het gevoerde beleid er evenwel van uit dat er pas tot een finale bestemming wordt overgegaan, indien de voorliggende operatie voldoende concreet is en de classificatie van de investering als ESR 8-operatie verzekerd is. Er dient hierbij telkenmale nagegaan te worden of een investering voldoende rendement (bij participaties) en/of rente (bij kredietverleningen) oplevert.

2. Bespreking

2.1. Wetenschap en Innovatie

De heer *Koen Van den Heuvel* drukt vooreerst zijn voldoening uit dat de beleidsbrief duidelijk maakt hoe de 60 percent extra middelen aangewend worden, alsook dat het slaagpercentage van het FWO stijgt en dat een en ander in het Herculesprogramma op punt gezet wordt. De sociaal-economische situatie is wel een domper. In februari komt er een belangrijke begrotingscontrole waarbij volgens de huidige groeiprognoses 200 miljoen euro moet worden bespaard. In zijn lange carrière heeft de heer Van den Heuvel geleerd dat prognoses altijd de realiteit onderschatten, ze gaan immers uit van gemiddelden. Allicht zullen dus ook de besparingen heel wat omvangrijker zijn. Hij pleit ervoor de investeringen in de toekomst te sparen en dus eerder minder te consumeren.

Voor geslaagde innovatie-inspanningen zijn niet alleen het percentage van de middelen, maar ook de resultaten en de betrokkenheid van de privésector belangrijk. Het Innovatiepact zou afgesloten worden in 2012. Het lid vraagt hoe ver het staat met dat pact en hoe het overleg met de sociale partners verloopt. Wat zijn de doelstellingen? Wat verwacht

de minister dat er minimaal in zal staan? Hij hoopt dat de commissie voldoende geïnformeerd zal worden en bij de voortgang betrokken wordt.

De spreker vraagt voorts of de minister nog nieuwe informatie heeft over het CMI. De structurele financiering van het VSC blijft vaag. Welke acties plant de minister in 2012? Het lid vraagt ook hoe ver het staat met het actieplan voor wetenschap en techniek STEM. De heer Van den Heuvel zegt dat zijn fractie de versnippering van die initiatieven om jongeren warm te maken voor wetenschap en techniek, heeft aangeklaagd en om een bundeling heeft gevraagd. Toch komt er nog maar eens nieuw initiatief: bio-lab for youngsters. Maakt dit initiatief deel uit van het nieuwe actieplan, hoe past het in het voornemen een platform op te richten voor jongeren en wetenschap en techniek?

De heer *Robrecht Bothuyne* looft de beleidsbrief en de budgettaire inspanningen van de regering, alsook de evenwichtige verdeling van de middelen tussen gericht en niet-gericht onderzoek. Hij kijkt uit naar het Innovatiepact. Hij vraagt of de resultaten van de peer review opgelegd door de Europese Commissie al ter beschikking zijn en nieuwe inzichten geven? Hoe is de verhouding met het werk van de tweede commissie-Soete? Het lid wil ook weten hoe ver die commissie gevorderd is.

De Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest keurden een kader goed om de samenwerking en coördinatie voor onderzoek en ontwikkeling beter te laten verlopen. Waarom vindt de minister dat een goede zaak voor Vlaanderen? Zijn er al gesprekken gestart om de overeenkomst uit te breiden tot Vlaanderen?

De fractie van de spreker gaat ermee akkoord dat de competentiepolen lichte structuren moeten zijn, maar vraagt tegelijk ook voldoende nadruk op het langetermijnaspect en het werken op maat van de industrie. Dat laatste betekent onder meer dat de grootte van de competentiepolen kan variëren naargelang de sector. Klopt het dat de beheersovereenkomsten van drie van de vier SOC's klaar zijn?

Het lid vraagt verder hoe de werking van de vzw I-Cleantech gestructureerd zal zijn en welke mijlpalen er te verwachten zijn. Hij wil ook weten wat de evaluatie van het TETRA-fonds opgebracht heeft. Hij vraagt of er, in het kader van het innovatief aanbesteden, naast de bestaande proeftuinen nieuwe programma's voor elektrische voertuigen worden voorbereid. Heeft de grotere cofinanciering door de gebruikersgroep een invloed op het aantal aanvragen en het budget van het programma Landbouwonderzoek? De heer Bothuyne wil ook weten of de besparingen op de innovatiecentra een impact hebben op de werking. Kan de minister de rol van de innovatiecentra in de innovatieprojecten in de masteropleidingen van de industriële wetenschappen uitleggen? Krijgen de centra daar meer mensen en middelen voor?

Het is een goede zaak dat de minister inzet op kmo's. Is de sterke daling van het aantal kmo-studies en -projecten bij het IWT op het einde van 2010 en in het begin van 2011 louter te wijten aan de crisis? Is het aantal aanvragen en goedkeuringen ondertussen terug aan het stijgen?

De heer *Matthias Diependaele* stelt vast dat de evaluatie van het CMI door het IWT is uitgesteld, ondanks de aanzienlijke budgetten ervoor. Toch werd de steunovereenkomst van het CMI voortgezet. Wat zijn de redenen van de vertraging? Hoe komt het dat de overeenkomst wordt voortgezet zonder evaluatie? VIB krijgt 2 miljoen euro extra, maar volgens de website van VIB gaat het om 6 miljoen euro. Hoe verklaart de minister dat verschil?

Volgens de beleidsbrief is de introductie van de elektrische auto een feit. De heer Diependaele betwijfelt dat, hij merkt weinig vooruitgang sinds de vorige beleidsbrief. Misschien is het beter te leren uit buitenlandse voorbeelden dan nog maar eens proefprojecten op te starten. Hij vraagt de minister of ze al meer informatie verzameld heeft over het Nederlandse batterijwaarborgfonds. Verder vraagt hij hoe ver het staat met de standaardisatie op Europees niveau.

De beleidsnota kondigde een actieplan voor innovatief aanbesteden aan. De middelen zijn aanzienlijk, toch zijn er maar een achttal projecten. Hoe komt dat? Neemt de minister initiatieven om innovatief aanbesteden meer te stimuleren? Wetenschapscommunicatie is belangrijk, onder meer om jongeren aan te sporen ingenieursstudies aan te vatten. Het lid is verwonderd dat de minister haar idee van sociale innovatie – waar hij geen voorstander van is – niet op die communicatie toepast. Dat bedrijven mede-eigenaar zijn van de onderzoeksinfrastructuur vindt de spreker goed voor de verankering van innovatie, dus om het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen te houden.

De heer Diependaele merkt dat er nog geen nieuwe financiering voor het VSC in het vooruitzicht gesteld wordt. Is daar ondertussen verandering in gekomen? De personeelsleden kregen ook de vorige keer slechts laat te horen dat de middelen verlengd werden. Dat is geen goede zaak.

Voor het achtste kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling van de Europese Commissie rekent de minister op Europese financiering. Klopt het dat bij cofinanciering de grotere landen een groter aandeel van de middelen zullen binnenhalen? Zal dat effect hebben op de Europese financiering van Vlaamse projecten? Heeft Vlaanderen geprobeerd om dat achtste kaderprogramma bij te sturen? Zo ja, is dat gelukt zodat kleinere regio's op een meer gelijkwaardige manier gefinancierd worden? Excellentie zou volgens het lid de Europese maatstaf moeten zijn voor het toekennen van geld, niet de grootte van het land. Hij illustreert die stelling met het voorbeeld van het IMEC. Ongeveer 16 percent van het budget van IMEC wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid. Er is maar één vergelijkbare Franse instelling, maar die boekt met een veel grotere overheidsfinanciering van meer dan 70 percent minder resultaten. Het Europese geld is bij IMEC beter besteed.

De heer *Bart Van Malderen* hoopt dat Vlaanderen, ook al moet het besparen, zal blijven inzetten op de uitdagingen van de toekomst zodat het de wegen uit de crisis niet wegsaaneert. Een crisis aanpakken kan niet enkel met maatregelen op korte termijn, een maatschappij moet zich ook voorbereiden op de uitdagingen van de toekomst. Het lid typeert de beleidsbrief als systematisch en evenwichtig. De minister gaat zowel de uitdagingen op korte als op langere termijn aan. Hij is enthousiast over het Nieuw Industrieel Beleid en de 'challenge-driven innovation', maar dit lid lijkt sociale innovatie even essentieel. Het spreekt voor zich dat de beleidsbrief inzet op de uitvoering van de conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen.

De systematiek en het evenwicht blijken ook uit de manier van aanpakken: lichte en een beperkt aantal structuren, een goede monitoring en evaluatie. Hij vraagt om het tweede rapport-Soete in de commissie te bespreken. De nota slaagt er ook in, zij het niet expliciet, een evenwicht te vinden tussen bottom-up en challenge-driven. De uitdagingen van de klimaatwijziging, de grondstofschaarste, de vergrijzing enzovoort bieden ook kansen op economische ontwikkeling. Als Vlaanderen erin slaagt beide te koppelen, is het profijt dubbel: het slaat dan geld uit het bekampen van zijn problemen. Het lijkt het lid bewezen dat de overheid daar een grote rol in kan spelen. Ook dit lid vraagt naar de evoluties op vlak van innovatief aanbesteden.

Ook bij de besteding van de middelen ziet het lid een evenwicht tussen gericht en niet-gericht onderzoek, waarbij voor het laatste meer middelen worden uitgetrokken. Het lid somt verder enkele aangekondigde concretisering op zoals het Nieuw Industrieel Beleid, de eco-innovatie, de groene energie, de innovatieregiegroepen. Vanaf 2012 start de nieuwe werkwijze van het IWT met fulltime equivalenten in overhead en gegarandeerde budgetlijnen voor de projecten die een onafhankelijke beoordeling van de projecten moet garanderen. Is er een overgangsregeling vastgelegd?

Ook de heer Van Malderen heeft bezwaren bij de nieuwe Europese aanpak waarbij de grootte van de lidstaat en niet de kwaliteit van de projecten de financiering bepaalt. De internationale oriëntatie is een goede zaak, maar ook de keuze om de kennisinstellingen zich meer te laten richten op de BRIC-landen. Niet alleen exporteert Vlaanderen te weinig, de export is te veel gericht op verzadigde markten, vooral de omliggende landen, dus te weinig groeimarkten. Ook F.I.T. en het Agentschap Ondernemen willen die markten aanboren. Vlaanderen heeft dus eigenlijk een algemene BRIC-strategie nodig.

Op het vlak van wetenschapscommunicatie vraagt het lid aandacht voor de resolutie ter zake van het Vlaams Parlement. Bij het wetenschapsbeleid ervaart hij een evenwicht tussen technologische en humane en sociale wetenschappen. Als voorbeelden van investeringen in menselijk kapitaal geeft hij de versterking van het FWO en het Baekeland-programma. Hij vraagt een stand van zaken van de governance scans.

Het lid overloopt verder de besteding van de extra middelen: 14 miljoen euro extra voor het FWO en 3 miljoen euro voor de clusters. Hoeveel gaat precies naar Pegasus, bedoeld om beginnende wetenschappers naar Vlaanderen te krijgen? En voor hoeveel trajecten is dat goed? Het lid informeert voorts hoeveel aanvragen de call voor Hercules opleverde? En of daar voldoende middelen voor zijn? Volgens dit parlementslid is de opening voor een structurele financiering van het VSC positief. Dat is een dure aangelegenheid, niet alleen op het vlak van de lonen maar vooral wat de investeringen betreft in onderzoeksinfrastructuur die snel moet worden vervangen om bij te blijven.

De heer *Lode Vereeck* wijst op twee publicaties met interessante cijfers over de innovatiekracht van Vlaanderen: de EWI-speurgids 2011 en de kernindicatoren 2011 van de VRWI. De speurgids raamt de publieke O&O-intensiteit, op basis van cijfers na de begrotingscontrole 2011, op 0,63 percent, een stagnatie ten opzichte van het begin van de regeerperiode. De speurgids heeft als nadeel dat hij alleen de inputzijde bestudeert. In die zin is het advies van de VRWI interessanter omdat het met elf indicatoren de innovatiekracht van Vlaanderen meet. De indicatoren worden daarenboven in hun internationale context geplaatst. De conclusie is dat Vlaanderen inzake innovatiekracht slechts tot de Europese middenmoot behoort. Op internationaal vlak verliest het zelfs terrein. De VRWI omschrijft de benchmark met de toptanden als ontvullend. De kloof met de doelstelling van de Vlaamse Regering om van Vlaanderen een innovatieve topregio in Europa te maken, is dus groot. Andere landen staan ook niet stil, sommige zijn zelfs heel wat ambitieuzer dan Vlaanderen. Vlaanderen zal dus een tandje moeten bijsteken.

De beleidsbrief bevat zeker goede aspecten, zoals de outputmonitoring, het focussen op de basisinstellingen, en het responsabiliseren van de instellingen, maar de spreker mist een 'sense of urgency'. Daarenboven zijn de goede aspecten niet nieuw en tot nog toe werden er weinig van gerealiseerd. Wanneer zal de Vlaamse Regering een echte inhaalbeweging maken die in lijn is met haar ambitie?

In de beleidsbrief wordt de doelstelling van Pact 2020 fout geciteerd: Vlaanderen zou niet tegen 2020 maar tegen 2012 3 percent van zijn bbp aan onderzoek en ontwikkeling

besteden. Die doelstelling zal dus niet gehaald worden. Het lid herhaalt zijn kritiek dat de conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen te laat komt, halfweg de regeerperiode, en dat die ook te vaag is.

De heer Vereeck steunt het idee van innovatieknooppunten, ontleend aan Europa, om vanuit de sterktes van een land of regio te focussen op de uitdagingen, maar waarschuwt voor enkele nadelen. De meeste Europese landen zetten in op dezelfde thema's. Hoe kunnen de regio's en landen dan de internationale concurrentie aangaan? Er komen twee innovatieknooppunten: voor groene energie en eco-innovatie. De innovatieregiegroepen zullen daarvoor strategieën ontwikkelen, de VRWI zal advies uitbrengen over de strategieën en pas dan zal de minister actie ondernemen. Welke timing heeft de minister vastgelegd voor de andere innovatieregiegroepen?

De minister onderscheidt zes knooppunten, één ervan is sociale innovatie. De minister zet dat dikwijls in de schijnwerpers. Waarom die buitenproportionele aandacht? Wat is het doel? Op welke concrete uitdagingen in dat domein zal de minister focussen?

De middelen voor onderzoek en ontwikkeling stijgen met 60 miljoen euro en de minister-president heeft beloofd daar niet in te snoeien bij de begrotingscontrole van februari. Het blijft echter ruim onvoldoende om de kloof met de innovatieve topregio's te dichten. De minister geeft toe dat het te weinig is en de minister-president dat het een vergissing was hierop te besparen. Zelfs met de stijgende middelen is er een achterstand op het voorkeurscenario van de VRWI om de 1 percentnorm tegen 2020 te halen. Volgens dat scenario moet er een inhaalbeweging gebeuren in 2011. Dat is gebeurd. Daarna zou er een versnelling van de groei komen tot 2013 en vanaf 2014 een jaarlijkse groei van 8 percent. Het lid vindt de hoeraberichten in de pers dan ook ongepast. De beleidsbrief mag dan wel het meerjarentraject van de Vlaamse Regering voor onderzoek en ontwikkeling, het zogenaamde minimale traject, herhalen maar dat zit ruim onder het groeipad van de VRWI. Het zou eerlijker zijn als de regering gewoon zou toegeven dat de 1 percentnorm niet langer het streefdoel is. In de conceptnota wijst de minister op de behoefte aan budgettaire verankering van de 1 percentnorm, maar dat komt niet terug in de beleidsbrief.

De Vlaamse Regering kiest dus niet duidelijk voor innovatie zoals ze zelf beweert, want haar inspanningen zijn ruim onvoldoende. De regering schuift eigenlijk alle lasten door naar de volgende regeerperiode. Dat noemt de VRWI een gebrek aan langetermijnpolitiek. Ook de SERV zegt dat de norm op deze manier niet zal worden gehaald. De oppositie heeft een voorstel van decreet ingediend tot verankering (*Parl. St.* VI. Parl.2010-11, nr. 1170). De meerderheidspartijen zijn om een aantal redenen niet bereid dit te steunen. Het voorstel is nochtans bedoeld om deze en de volgende ministers van Innovatie een stok achter de deur te geven bij de budgettaire onderhandelingen.

Een decretale of budgettaire verankering zou niet alleen de budgettaire discipline handhaven, maar ook een perspectief bieden voor mensen die in de sector werken. Van 2009 tot begin 2011 is er zwaar bespaard op onderzoek en ontwikkeling, ruim 70 miljoen euro. Vanaf juni 2011 stegen de middelen opnieuw. Onderzoek en ontwikkeling hebben echter een duidelijke en gestage middelengroei nodig om de middelen op een zinnige manier aan te wenden. De ophef over 18 miljoen euro overschot voor bedrijfsprojecten bij het IWT was net het gevolg van het stop-and-go-beleid van de afgelopen jaren. Dat bewijst dat de gewone werking verstoord wordt door het gebrek aan budgettaire stabiliteit. Het lid pleit voor budgettaire stabiliteit. Waarom werd er ook nu 14 miljoen extra aan het IWT toegekend? Heeft het IWT daarom gevraagd?

De betaalproblemen van het IWT zijn bij de begrotingscontrole van dit jaar opgelost. Maar vorige week waarschuwde het Rekenhof voor dreigende betaalproblemen bij het programma Landbouwonderzoek. Volgens het hof dreigen er nog meer betaalproblemen omdat de minister de betaalkredieten baseert op constant beleid terwijl het beleid uitbreidt. Heeft het IWT de minister ervan op de hoogte gebracht dat er een discrepantie dreigt voor het landbouwkundig onderzoek, maar ook voor andere aspecten?

Het FWO krijgt ook 14 miljoen euro extra, een goede zaak, maar het blijft te weinig. Acht miljoen euro gaat terecht naar de basiswerking want het FWO is ondergefinancierd, de VRWI bevestigt dat trouwens. Het rapport-Soete schuift het internationale slaagpercentage van 1 op 3 naar voren, momenteel is het slaagpercentage voor projecten 19 percent en voor mandaten 23 percent. De vraag is of de extra middelen zullen volstaan om het slaagpercentage te verhogen.

Drie miljoen euro extra gaat naar het Odysseus-programma. Dat brengt de financiering op het niveau van 2010, bezwaarlijk een verhoging zoals de minister het verpakt, gewoon een compensatie van de besparing.

Het lid vraagt verder welke competentiepolen een aanvraag hebben ingediend volgens de nieuwe principes. Wanneer zal de Vlaamse Regering daarover een beslissing nemen?

De minister benadrukt niet alleen het belang van de kmo's, ze wijst er ook op dat ze het moeilijk hebben om hun innovatiekracht te verhogen. In de periode 2005-2010 kwam echter slechts 35 percent van de IWT-subsidies voor bedrijven ten goede aan kmo's. Ze hebben onder meer moeite met de administratieve rompslomp van een aanvraagdossier. Kmo's hebben die steun meer nodig dan grote bedrijven, en hun innovatiepotentieel is allicht het grootst. De provinciale innovatiecentra helpen de kmo's een IWT-dossier voor te bereiden. Zij kregen dan ook positieve evaluaties van een extern onderzoek en van kmo's. Desondanks bespaart de minister op hun werking. De centra hebben drie adviseurs moeten ontslaan waardoor de doelstellingen naar beneden moesten worden bijgesteld. Dat is in tegenspraak met de aanbevelingen uit de studie, de voornemens van de beleidsnota en de adviezen van de raad van bestuur van het IWT. De minister paste in 2011 wel een kunstgreep toe: twee adviseurs van Flanders' Care zouden voor de provinciale centra werken.

De heer Vereeck vraagt verder wat de minister precies wenst te bereiken met het nieuwe Innovatiepact. Er zijn immers al heel wat plannen, denkoefeningen, netwerkinitiatieven, draagvlakinitiatieven. Het belang van en het maatschappelijk draagvlak voor innovatie wordt eerder bereikt door concrete realisaties dan door hoogmissen. Het Innovatiepact zal misschien een geweldig pr-moment opleveren voor de minister en de Vlaamse Regering, maar het is maar zeer de vraag of het een bijdrage zal leveren aan de inhaalbeweging. Hij zou de minister liever in de pers zien komen met belangrijke innovaties, bijvoorbeeld airbags aan de buitenkant van auto's. Dergelijk nieuws zal veel meer jongeren enthousiast maken.

De heer Vereeck is het eens met het voornemen van de minister om de innovatiestructuren sterk te vereenvoudigen door te focussen op basisinstellingen. Dat voornemen is niet nieuw, het stond al in de beleidsnota, maar concrete acties bleven uit. Ook de beleidsbrief bevat er geen, behalve het stroomlijnen van de competentiepolen. Wat zal de minister in 2012 concreet doen? Zal ze instellingen samenvoegen of opdoeken? De heer Vereeck kijkt in ieder geval uit naar het volgende rapport-Soete.

Kortom, de beleidsbrief bevat heel wat goede aspecten, maar de regeerperiode is tweeënhalft jaar ver en de minister blijft gewoon maatregelen herhalen zonder ze uit te voeren. Ook de conceptnota is vooral een herhaling. Gezien de beperkte stijging van de middelen en de beperkte realisaties, moet Vlaanderen zijn ambitie een topregio te worden jammer genoeg opbergen, misschien wordt het nog net een goede middenmoter. Tenzij natuurlijk de groei in een decreet vastgelegd wordt, zoals de oppositie voorstelt.

Mevrouw *Patricia Ceysens* beaamt dat de middelen het kernprobleem zijn. De regering en de minister-president bewijzen de innovatie voldoende lippendienst, maar de daden volgen niet. De fractie van mevrouw Ceysens blijft van oordeel dat wetenschap en innovatie moeten zorgen voor economische ontwikkeling en jobcreatie. Het is goed dat er meer middelen zijn, maar die zullen niet volstaan om de ambitie koploper te zijn, waar te maken. Daarbij komt nog de Europese ommezwaai. Waar Vlaanderen voorheen, door uit te blinken, meer middelen in de wacht kon slepen, zal dat met het achtste kaderprogramma voorbij zijn. Het verdeelmechanisme wordt immers gebaseerd op hoeveel middelen een land inbrengt. Het komt er dus op aan de norm te halen. Door niet te kiezen voor het voorkeurscenario maakt de regering het onmogelijk om de koploperspositie nog te halen, dus is het eerlijker ook de doelstelling bij te stellen en gewoon een middenmoter te willen zijn. Grote ceremoniële ondertekeningen van pacts zijn op dit moment eigenlijk niet meer dan uiterlijk vertoon.

Verder is voor het lid de verhouding tussen de conceptnota en het witboek en de organen die ze oprichten niet duidelijk. Ze staat daar niet alleen in, ook betrokken partners hebben het daar moeilijk mee. In tegenstelling tot de vorige regeerperiode zijn de bevoegdheidsdomeinen Economie enerzijds en Wetenschap en Innovatie anderzijds, niet langer de bevoegdheid van één minister, maar van ministers uit verschillende politieke families, wat de eenvoud en duidelijkheid niet bevordert.

Het is goed dat de regering het blijkbaar eens is om strategisch in te zetten op de chemische sector. Helemaal terecht want die sector heeft zelf heel wat inspanningen geleverd voor duurzaamheid. Dat blijkt ook uit het jaarverslag van Essenscia. De sector investeert jaarlijks 2,3 miljard euro in innovatie, een verdubbeling ten opzichte van 2000. Hij haalt dus wel de norm. De overheid moet dat belonen. Van Staalvriendelijk Vlaanderen is er echter geen nieuws. Het lid vraagt de minister daar de recentste evoluties van. Het SIM, dat volgens mevrouw Ceysens erg belangrijk is, krijgt ook weinig aandacht in de beleidsbrief.

Mevrouw Ceysens blijft een groot voorstander van innovatief aanbesteden. Het betekent voor een kmo enorm veel als hij kan uitpakken met leveringen aan de overheid. De Vlaamse administratie heeft daar nog altijd te weinig aandacht voor. In elk overheidsdomein zijn er nochtans innovatieve projecten met een meerwaarde voor de overheid en de kleine kmo's. De politieke wereld moet de administratie steunen en aanmoedigen om door te zetten, ook als er sommige projecten niet zo goed uitdraaien, wat onvermijdelijk is.

Het lid hoort ook dat VITO zich al te veel opstelt als marktspeler, en bijvoorbeeld meedingt naar overheidsopdrachten. De bedrijven vragen duidelijkere afspraken over de positie van VITO. Ze vraagt de minister met aandrang dat te bekijken en ervoor te zorgen VITO op haar eigen terrein blijft.

Minister *Ingrid Lieten* zegt dat de Vlaamse Regering aan het begin van de regeerperiode beslist heeft dat alle departementen solidair inspanningen zouden leveren om de effecten van de vorige financieel-economische crisis weg te werken. Dit voorjaar is de meerjarenbegroting aangepast, zodat wetenschap en innovatie meer middelen kregen, maar nog steeds

onvoldoende om de 1 percentnorm te bereiken. Dat blijft een uitdaging voor de komende jaren. Iedereen heeft ondertussen wel begrepen dat besparen op innovatie geen goede zaak is.

De beleidsbrief hoeft geen nieuwe maatregelen te introduceren, maar voert de beleidsnota uit. Als voorbeelden daarvan geeft de minister: het realiseren van de conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen, het streven naar meer middelen, het aangaan van de maatschappelijke uitdagingen, het oprichten van de lichte structuren, meer outputmonitoring en de internationalisering. Uiteraard gaat er ook aandacht naar sociale innovatie, zij het niet overmatig. Sociale innovatie is relatief nieuw. De kick-off op 1 december 2011 is bedoeld om het debat met de betrokkenen daarover te openen.

De conceptnota en het witboek Nieuw Industrieel Beleid zijn perfect op elkaar afgesteld, ze zijn trouwens op hetzelfde moment opgesteld. Het nieuw industrieel beleid vertrekt van enkele pijlers zoals kostenbeheersing en innovatie, ook op het vlak van tewerkstelling, en competentieverhoging. De pijler innovatie wordt nader omschreven in de conceptnota. De nota behandelt naast de transformatie van de industrie ook andere aspecten zoals gezondheidszorg.

Het Innovatiepact zal starten in 2012 maar mag geen louter moment zijn of een hoogmis. Het moet een blijvende wervende werking hebben op het bedrijfsleven maar ook op andere maatschappelijke segmenten. De positie ten opzichte van de andere overlegstructuren zal zeker een zorg van de minister zijn.

Vlaanderen is nu een goede middenmoter, maar moet de ambitie blijven hebben om een top-5-regio te worden. Ondanks alle moeilijkheden is dat nog haalbaar. De regering werkt naarstig verder om het ViA-plan uit te voeren, de conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen is daar een speerpunt van, met meer middelen, een duidelijke strategie, meer inzetten op infrastructuur en talentmanagement als onderdelen.

Innovatieregiegroepen zijn volgens de minister voldoende concreet. De VRWI heeft ondertussen de eerste proefprojecten geëvalueerd. Voor groene energie en eco-innovatie zijn er al voorbereidende workshops geweest, zorginnovatie wordt afgestemd op Flanders' Care. De overheid zal verder werken op de initiatieven en de strategie van de chemische sector met de oprichting van een nieuwe lichte structuur voor duurzame chemie.

Wetenschapscommunicatie omvat verschillende doelstellingen, zoals meer studenten in wetenschappelijke richtingen, de promotie van de innovatiecultuur en de internationale promotie van Vlaamse spelers. De minister probeert lijn te krijgen in de talrijke communicatie-initiatieven met een stuurgroep die acties uitwerkt en coördineert. Een van die acties is het actieplan STEM, daarbij zijn ook de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk betrokken. Er is een oproep voor een communicatie- en marketingplan dat de verschillende doelstellingen uitwerkt. Op basis daarvan kunnen de subsidiesystemen voor wetenschapscommunicatie bijgesteld worden. Biolab for Youngsters is dan wel een ad-hocbenadering, maar levert goed werk door 16 tot 18-jarigen één tot twee weken in de wereld van het wetenschappelijke onderzoek onder te dompelen. Het is een proefproject van IMEC en de RVO-Society, genoemd naar de oprichter van IMEC, Roger Van Overstraeten. Projecten die later ingediend worden, zullen moeten passen in het communicatie- en marketingplan.

Enkele weken geleden keurde de regering de financieringsovereenkomst met het FWO goed, met een onderdeel over internationalisering. Pegasus, bedoeld om jonge onderzoekers aan het begin van hun carrière mogelijkheden te geven, wordt gefinancierd door het FWO en het Europese programma Marie-Curie Co-fund. De middelen volstaan om

90 extra buitenlandse wetenschappers aan te trekken, voor 1 of 3 jaar. Het klopt dat er bespaard is op het Odysseus-programma, nu worden die besparingen in eerste instantie gecompenseerd. Het programma wordt wel voortgezet zodat er elk jaar een call kan plaatsvinden.

Het CMI blijft een zorgenkind, niet op het vlak van de doelstellingen, maar vooral voor de omzetting van de strategie. Het centrum moest duidelijk omschrijven welke biobanken het zou aanleggen en hoe de toegang ertoe verzekerd zou worden voor de onderzoekers en de bedrijven, alsook hoe de verdere ontwikkeling zou gebeuren. Het slaagt er niet om een visie te ontwikkelen die ook de raad van bestuur van de organisatie steunt. Hete hangijzers zijn onder meer wie eigenaar van de stalen is en wie toegang krijgt tot de biobank. De middelen staan op een reserverekening en worden in schijven uitgekeerd naargelang het stappenplan uitgevoerd wordt. De overeenkomst is verlengd om het centrum de kans te geven de stappen uit te voeren, ook de evaluatie is om die reden uitgesteld. De minister zal een en ander vlot helpen trekken.

Het SIM is wel goed gestart, met een duidelijke strategie en afspraken. De financiering zal zeker voortgezet worden. De minister heeft het SIM gevraagd om meer aandacht te besteden aan de kmo's, want nu komen vooral de grote spelers aan bod. Het SIM werkt goed samen met de initiatieven voor Staalvriendelijk Vlaanderen, VOKA, de Gentse Material Research Cluster.

VITO wordt pas volgend jaar geëvalueerd. De zorgen die mevrouw Ceysens uit, zullen zeker deel uitmaken van de evaluatie. Het kan niet dat een instelling met overheidsmiddelen de private sector oneerlijk beconcurrereert. De andere strategische onderzoekscentra zijn in 2011 geëvalueerd. Algemeen waren die positief, hoewel elk centrum werkpunten heeft, zoals meer aandacht voor kennisverspreiding in kmo's, een betere onderlinge samenwerking, meer responsabilisering en inspelen op de maatschappelijke uitdagingen en op de innovatieknooppunten. Die punten zullen deel uitmaken van de samenwerkingsovereenkomsten die de minister voor het einde van het jaar aan de regering wil voorleggen.

De begrotingscontrole 2011 kende extra middelen toe aan de SOC's. Voor het VIB is dat 3 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak 2012 komt er nog eens 2,2 miljoen euro bij, voorts krijgt het instituut nog bijkomende middelen voor NERF. In totaal geeft dat inderdaad 6 miljoen euro extra.

Het achtste kaderprogramma legt inderdaad meer de nadruk op nationale en regionale cofinanciering. Europa wil zijn middelen gebruiken als hefboom. Op zich is die redenering logisch. Maar dat zou niet het belangrijkste criterium mogen zijn waarbij de excellentie als selectiecriterium verlaten wordt. De minister heeft daar al gesprekken over gevoerd en heeft haar informele contacten aan het werk gezet om Europa daarvan bewust te maken. Daarenboven gaat ze na of de staten met hetzelfde belang, de kleinere lidstaten dus, hun krachten kunnen bundelen. Kortom, Vlaanderen zal op alle manieren Europa proberen te overtuigen van zijn zienswijze. De minister werkt aan één Vlaamse strategie om Europese middelen binnen te halen zodat de instellingen van elkaars expertise kunnen profiteren.

De discussie met het VSC draaide om de personeelskost. Het centrum had middelen over en was dus in staat die kosten zelf te dragen. Bij de begrotingscontrole heeft het extra middelen gekregen om de tweede helft van 2011 te kunnen financieren. De middelen voor personeel zijn ook vrijgemaakt in de begroting 2012. Investerings in de snel wisselende technologie zal jaarlijks 5 à 6 miljoen euro vergen. Ze hoopt dat dossier in januari of februari 2012 af te ronden. Ze hoopt dat niet alleen de universiteiten hiervan gebruik zullen

kunnen maken, maar ook het bedrijfsleven. De organisatiestructuur moet rekening houden met een aantal aandachtspunten.

De minister zegt te twijfelen aan de intellectuele eerlijkheid van de heer Vereeck. Ze betreurt dat hij interne mail van het IWT gebruikte om op een misleidende manier te communiceren. De commissieleden kennen het verschil tussen vastleggingskredieten en betaalkredieten. Sommige journalisten kennen dat verschil niet en zijn erin getrapt. Aan het begin van deze regeerperiode had het IWT inderdaad een achterstand in de betalingen door een tekort aan betaalkredieten. Aan het einde van de vorige regeerperiode waren de vastleggingskredieten immers gestegen. Over het algemeen worden de dossiers echter betaald over verschillende jaren. Het IWT heeft ervoor gezorgd dat de dossiers die klaar waren ook werden afgewerkt, zodat er geen betaalachterstanden ontstonden. In overleg met minister Muyters werden er extra betaalkredieten uitgetrokken. Dat heeft echter niets te maken met extra budgetten, zoals de heer Vereeck suggereerde. Voor nagenoeg elke instelling van de Vlaamse overheid zijn er trouwens nog heel wat betaalkredieten voorzien.

Bij de begrotingscontrole heeft het IWT trouwens ook extra vastleggingskredieten gekregen. Een deel van de 65 miljoen euro extra voor wetenschap en innovatie was namelijk bestemd voor het IWT. Het heeft meteen ook hetzelfde bedrag aan betaalkredieten gekregen. Als die betaalkredieten niet nodig blijken in dit begrotingsjaar, dan is er alleen onderbenutting en dat is geen probleem. Minister Muyters probeert ervoor te zorgen dat de begroting correct is. Indien men de vastleggingskredieten zou verhogen zonder betaalkredieten te voorzien, zou men aan verdoken schuldopbouw doen.

Dit jaar is er opnieuw 14 miljoen euro extra uitgetrokken voor het IWT. Er is 8 miljoen euro extra uitgetrokken voor bedrijfsprojecten inzake innovatie, 2,5 miljoen euro extra voor strategisch basisonderzoek en 2,5 miljoen euro extra voor het Baekeland-programma dat kansen wil bieden om te doctoreren binnen het bedrijfsleven zelf. Er is ook 1 miljoen euro extra voorzien voor biomedisch onderzoek met een klinische focus.

Het is de bedoeling het aandeel van de kmo-projecten te verhogen. De eerste drie maanden van 2010 was er echter een daling merkbaar, maar daarna was er opnieuw een stijging. Het is de bedoeling de kmo's wegwijs te maken zodat ze het instrumentarium beter kunnen gebruiken. Voor de industriële ingenieurs wordt nu een driejarige bachelor ingevoerd. Daarbij moet er voldoende aandacht zijn voor stages binnen het bedrijfsleven, waarbij ook het aspect innovatie aan bod zou komen. De innovatiecentra zouden daarbij een rol moeten spelen. Ook op die manier kan men de kmo's dichter bij het innovatielandschap brengen.

Binnen het IWT is ook het TETRA-project doorgelicht. Het ging vooral om een interne evaluatie van de processen. De conclusie van de raad van beheer van het IWT was over het algemeen positief. Er zijn wel een aantal verbeterpunten vastgesteld inzake de interne methodiek en de behandeling van de dossiers. Het IWT zal daar werk van maken.

De cofinanciering vanuit het Departement Landbouw inzake het landbouwonderzoek is altijd laag geweest. Vroeger bedroeg dat 7,5 percent, nu is dat opgetrokken naar 10 percent. Voor alle andere projecten bedraagt dat minstens 20 percent. De minister heeft niet de indruk dat het aantal projecten zal verminderen nu de cofinanciering zwaarder doorweegt. Er zijn immers heel wat uitdagingen in de landbouwsector. De betaalkredieten bij landbouw werden geraamd op basis van het gemiddelde gebruik van de voorbije jaren. De minister zal dat blijven opvolgen.

De minister hoopt dat de Vlaamse Regering binnenkort de leden van de raad van bestuur van I-Cleantech zal aanstellen. Dan kan de raad van bestuur effectief worden opgericht en vervolledigd. Deze raad van bestuur kan dan het businessplan opstellen en een subsidie aanvragen. De andere competentiepolen die nu al zijn ingediend in een lichte structuur zijn VIM, VIL, Flanders in Shape en FISCH. FISCH rond duurzame chemie is nieuw. Het is de bedoeling dat de Vlaamse Regering dit goedkeurt voor het einde van het jaar.

De heer *Lode Vereeck* wil weten wat de timing is voor het oprichten van de resterende iRG's. Hij heeft begrepen dat het begrip sociale innovatie nog verder moet worden uitgeklaard. De minister wil blijkbaar rekening houden met de suggesties van het nieuwe Innovatiepact.

Hij vindt het belangrijk dat men de ambitie blijft koesteren om de 1 percentnorm te halen. Ook de ambitie om tot de top vijf te behoren moet worden gehandhaafd. Met de huidige werkwijze zullen we er echter niet komen. Hij vraagt zich af of de Vlaamse Regering haar geloofwaardigheid niet schaadt door deze ambitie te blijven rondbazuinen op allerlei fora, zonder dat ook werkelijk te realiseren.

Hij vreest dat er inzake het IWT een welles-nietesspelletje aan de gang is. Er is sprake van 18 miljoen euro aan betaalkredieten. De interne mail van het IWT zegt duidelijk dat er tien miljoen euro toegekend wordt die men niet heeft gevraagd. Aan de adviseurs wordt gevraagd om creatief te zijn om dat bedrag snel te besteden. Dat zijn toch duidelijke signalen. Zijn boodschap was vooral dat uit deze mail blijkt dat er een stop-and-go-beleid wordt gevoerd. Een dergelijke modus operandi mag men niet verwachten van de overheid, en zeker niet inzake O&O waar men op een gestage manier zou moeten kunnen doorwerken.

De heer *Matthias Diependaele* hoort soms tegenstrijdige berichten over de SOC's. Hij betreurt dat de minister in de beleidsbrief Innovatie niet dieper ingegaan is op de evaluatie van de SOC's. Misschien kan de commissie daar later eens op terugkomen.

Inzake de supercomputer is er blijkbaar een oplossing tot eind 2012 en zelfs voor daarna. Men moet dringend beslissen of men op lange termijn kiest voor een structurele financiering. Op dit vlak loopt men immers snel een achterstand op die men niet zomaar kan goedmaken.

De heer *Bart Van Malderen* stelt vast dat de heer Vereeck in zijn opmerkingen over een ambitieuze houding inzake O&O abstractie maakt van de huidige moeilijke financiële context in heel Europa. In sommige landen wordt de toegang tot de universiteit onmogelijk gemaakt voor een hele middenklasse. Ook dat zal een invloed hebben op de kennis in dat specifieke land. Hij meent dat de beschikbare middelen zo goed mogelijk moeten worden aangewend. De indieners van het voorstel van decreet houdende verankering van het te volgen budgettair traject van de 1 percent-norm inzake publieke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling tegen 2020, zijn het erover eens dat er meer geld naar innovatie moet gaan. Ze zijn het echter niet eens over de vraag waar men dat geld moet halen. Het groeipad dat werd uitgetekend voor O&O bestaat uit structurele middelen. Hij is het dus niet eens met het betoog van de heer Vereeck. Inzake het FWO kan men proberen om een bepaalde invullingsgraad te realiseren door de middelen zo goed mogelijk te richten. Dertig percent wordt vrij algemeen als standaard beschouwd. Men moet wel het gehele plaatje bekijken. Het innovatielandschap is historisch gegroeid. Door het stijgende aantal vragen en het constante budget zou het percentage zakken. Men moet ook nagaan welke aanvragen er zijn gebeurd bij een bijzonder onderzoeksfonds. De instroom is immers moeilijker te organiseren dan de middelen.

De heer *Lode Vereeck* is het niet eens met de opmerking van de heer Van Malderen. De Vlaamse Regering vertelt overal dat ze de 1 percentnorm wil halen tegen 2020, maar verbindt daar niet de nodige consequenties aan. Hij heeft geregeld aangegeven waar zijn partij de mogelijke besparingen ziet. Duitsland en Frankrijk zijn ondanks de financieel-economische crisis blijven inzetten op meer middelen voor innovatie. Nederland heeft een deel van de besparingen gecompenseerd via een verlaging van de fiscaliteit. Het is waar dat er binnen de oppositie meningsverschillen zijn over de vraag waar de middelen vandaan moeten komen. Met de decretale verankering wil men de minister bevoegd voor O&O een stok achter de deur te geven. Het is de verantwoordelijkheid van de toekomstige regeringen om daar de nodige gevolgen aan te verbinden. De ene regering zal dat natuurlijk anders invullen dan de andere. De oppositie is principieel bereid om zijn kritiek anders te formuleren op het ogenblik dat het groeipad duidelijk is.

De heer *Bart Van Malderen* weet dat het de ambitie is om eventuele budgettaire ruimte prioritair te besteden aan innovatie. Bij de begrotingscontrole en bij deze begroting werd daar werk van gemaakt. De heer Vereeck stelt dat de verantwoordelijkheid wordt doorgeschoven naar een volgende regeerperiode door de verwijzing naar 2020.

De heer *Lode Vereeck* merkt op dat niet hij dat heeft gezegd, maar de VRWI. Hij pleit voor een egale spreiding van de middelen over deze regeerperiode en over de volgende.

De heer *Bart Van Malderen* antwoordt dat hij hoopt dat het in de volgende regeerperiode niet nodig zal zijn om de banksector te redden.

Mevrouw *Patricia Ceysens* merkt op dat de minister zal moeten bijspringen voor het CMI, maar dan op een neutrale manier. Er zijn diverse universiteiten in het spel. Een gepolitiseerde aanpak zou de zaken nog erger maken. In het begin was ook de tegenstelling tussen universiteit en industrie een probleem. De biotechnologie in het CMI biedt grote opportuniteiten inzake medische innovatie. Dit moet alle kansen op slagen krijgen. Een delegatie uit Nederland die op bezoek kwam, was verbaasd over de realisaties op dat vlak. Flanders' Care is volgens haar iets te veel gericht op zorg.

Ze hoopt dat de evaluatie van VITO een onafhankelijke doorlichting wordt. VITO verschilt van de drie andere SOC's.

Mevrouw Ceysens hecht veel belang aan het innovatief aanbesteden. Zo kan een aantal mooie kmo's immers snel aan de nodige referenties raken waardoor ze hun innovaties kunnen gaan exporteren. Vermits het gaat om een afwijking van de wet op de overheidsopdrachten, kan echter de indruk worden gewekt dat het gaat om vriendjespolitiek. De ambtenaren zullen daartoe niet bereid zijn als ze onvoldoende ingedekt zijn.

Minister *Ingrid Lieten* zegt dat ze rekening zal houden met de opmerkingen over de VITO. De SOC's hebben inderdaad een verschillende ontstaangeschiedenis. Ze hebben ook niet allemaal dezelfde missie en dezelfde processen. Ze heeft het initiatief genomen om de verschillende SOC's samen te brengen met de bedoeling dat ze leren van elkaar.

Ze vervolgt dat ze de bezorgdheid van mevrouw Ceysens over het CMI deelt. Er zijn spanningsvelden tussen de academische ziekenhuizen, de universiteiten en het bedrijfsleven. Men heeft de raad van bestuur van het CMI veel tijd gelaten om daaruit te raken. Als ze daarin een rol wil spelen als minister, dan is het niet om zich te moeien in de eigenlijke discussie, maar om de doelstellingen ter discussie te stellen.

Het innovatief aanbesteden heeft nog niet de kracht die het zou moeten hebben. Het potentieel is duidelijk groter. Ze heeft aan het IWT gevraagd om hierover een evaluatie op te maken. Ze ziet zelf een aantal mogelijke redenen. De cultuur in de beleidsdomeinen is nog niet gunstig. Het proces is nog heel lang. Dat heeft te maken met de wetgeving op de overheidsopdrachten. Voor veel bedrijven is het dan niet langer interessant omdat ze op kortere termijn werken. De Inspectie Financiën redeneert vanuit een klassieke aanbesteding en dat leidt tot vertraging. Het innovatief aanbesteden zou nochtans een belangrijk instrument kunnen zijn voor de overheid. Wellicht zal men creatief moeten omspringen met de wetgeving en met de interne processen.

Ze is het eens met de suggestie van de heer Van Malderen over de BRIC-landen, ook inzake innovatie. Er zijn contacten met een aantal BRIC-landen. Het lijkt haar zinvol om dat uit te breiden naar het hele buitenlands beleid.

De governance scan is voor haar een belangrijk aandachtspunt. De diverse instellingen mogen meer aandacht besteden aan corporate governance. In iedere beheersovereenkomst wordt gevraagd dat de instelling zelf een governance scan doet en dat de raad van bestuur een actieplan opstelt. Ze is bereid om hiervan een overzicht te maken.

2.2. *Economisch Overheidsinstrumentarium*

De heer *Lode Vereeck* stelt vast dat in drie jaar tijd bijna een miljard euro werd uitgetrokken voor participaties: 440 miljoen euro in 2010, 330 miljoen euro in 2011 en opnieuw 150 miljoen euro in 2012. Die participaties waren een middel om de besparingen een beetje te compenseren. Participaties kunnen nuttig zijn. Zijn fractie is een voorstander van instrumenten zoals ARKimedes en Vinnof omdat die een katalysator zijn voor het private initiatief. Er is immers een structureel tekort aan zaaikapitaal en durfkapitaal op de private markt. Op dit vlak is er een marktfalen. Hij denkt echter dat de Vlaamse Regering overdrijft. Vooreerst is er immers een risico op herclassificering door Eurostat, wat grote budgettaire implicaties zou hebben. Bovendien zullen de 200 miljoen euro van het TINA-fonds en de 200 miljoen voor het VEB waarschijnlijk met een vrij hoog risicoprofiel worden geïnvesteerd. Men stelt het voor alsof daar een vast actief tegenover staat, maar dat is niet het geval. Uit het antwoord van de minister op een schriftelijke vraag over Vinnof heeft hij begrepen dat van de 18 miljoen euro die al werden geïnvesteerd, 2 miljoen euro om allerlei redenen al werd afgeschreven. Dat is meer dan tien percent. Het is natuurlijk de essentie van durfkapitaal dat verliezen mogelijk zijn. Het is echter de vraag of men hiervoor een beroep moet doen op schuldfinanciering. Bij de lancering van het tweede ARKimedes-fonds had de Inspectie Financiën gelijkaardige bedenkingen: dit fonds zou namelijk gefinancierd worden met geleend geld. In Wallonië worden dergelijke uitgaven gefinancierd door eenmalige meevallers. In Vlaanderen worden de eenmalige meevallers jammer genoeg verrekend in de reguliere begroting.

Inzake PMV is er de dreigende herclassificering van een aantal participaties door Eurostat en het INR. Dat is ook de reden waarom er een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met PMV is opgesteld. Het INR had immers opgemerkt dat de autonomie van PMV, een noodzakelijke voorwaarde om buiten de begroting te blijven, onvoldoende bleek uit de lopende samenwerkingsovereenkomst. De Inspectie Financiën meent evenwel dat de nieuwe samenwerkingsovereenkomst een consolidatie van PMV met de Vlaamse begroting niet zal verhinderen. Ze acht alleen een gedeeltelijke deconsolidatie haalbaar. In de toelichting bij de beleidsbrief heeft de minister aangegeven dat ze extra inspanningen zal doen om de investeringen buiten de begroting te houden. Hoe zal de minister dat aanpakken?

De heer Vereeck vindt het positief dat er geen nieuwe instrumenten zullen worden gecreëerd. Er zijn immers al voldoende instrumenten. Bovendien richten de verschillende fondsen zich op diverse sectoren en op specifieke niches. Een rationalisering is noodzakelijk. In die zin was hij niet gelukkig met de oprichting van het SOFI in 2011. Toch vindt hij het positief dat de investeringen voor de spin-offs van de SOC's niet langer gebeuren via de werkingsmiddelen, maar via een fonds. Daarvoor was echter geen nieuw fonds nodig. Ook de VRWI had hierbij bedenkingen, gelet op de bestaande financieringskanalen binnen het economisch overheidsinstrumentarium.

Ook het co-investeringsrecht van de PMV en van de LRM is volgens het lid niet bepaald een voorbeeld van bestuurlijke efficiëntie. Diezelfde materie moet nu immers passeren langs verschillende instanties.

Minister *Ingrid Lieten* merkt op dat de analist die voor het SOFI werkt, ook werkt voor PMV. Er is dus geen aparte structuur en geen dubbel werk. Er is wel een apart budget met eigen spelregels. De LRM is alleen betrokken als er een link is met Limburg.

De heer *Lode Vereeck* veronderstelt dat de PMV geen enkele toetsing meer doet op het ogenblik dat de PMV-beheerder het startsein geeft voor een project. Bij een co-investering, wordt het sein automatisch op groen gezet.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat de analisten van PMV het dossier analyseren in opdracht van het SOFI. Als ze oordelen dat het gaat om een goed dossier, leggen ze het voor aan de raad van het SOFI waarin de wetenschappelijke instellingen vertegenwoordigd zijn, maar ook PMV. PMV kan dus even goed gebruik maken van de analyse die haar medewerker heeft gemaakt voor het SOFI om te beoordelen of het opportuun is om van haar co-investeringsrecht gebruik te maken. Het is dus net de bedoeling om dubbel werk te vermijden.

De heer *Lode Vereeck* werpt op dat er misschien wel een technische analyse is gebeurd, maar dat de opportuniteitskwestie opnieuw bekeken moet worden.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat iedereen die geld stopt in een project, de opportuniteit moet bekijken, vermoedelijk op basis van hetzelfde dossier. Mettertijd zullen wellicht ook andere partners investeren in het project. Iedere partner moet een opportuniteitsoverweging maken en die hangt niet alleen samen met het dossier.

De heer *Lode Vereeck* veronderstelt dat het dossier aankomt bij de beheerder van het SOFI, dat vervolgens beslist om al dan niet te investeren.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat PMV de beheerder is. Het personeelslid van PMV maakt een analyse en brengt die op de raad van het SOFI, die vervolgens beslist of er al dan niet geïnvesteerd wordt. PMV kan diezelfde analyse gebruiken op haar eigen raad van bestuur, om te beslissen om al dan niet te investeren. Deze werkwijze zou de kosten moeten drukken. PMV rekent geen administratiekosten aan voor deze analyses, maar heeft wel een co-investeringsrecht gekregen.

De heer *Lode Vereeck* wil weten hoe het dan zit met de LRM. Zal die ook de analyse van PMV overnemen?

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat de LRM die analyse krijgt. Ze kan zelf beoordelen of die analyse volstaat om een opportuniteitsbeoordeling te maken.

De heer *Lode Vereeck* kan daarmee instemmen. Hij meent wel dat men gebruik had kunnen maken van Vinnof, liever dan een afzonderlijke structuur op te richten.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat het niet gaat om een structuur, maar om een fonds. Er is dus geen rechtspersoon of geen personeel. Het gaat alleen om een rekening, waar geld op staat, en spelregels voor het gebruik van dat geld. Het is de bedoeling de valorisatie van de innovatie te stimuleren zonder nieuwe overheadkosten te creëren. Blijkbaar gebruiken de SOC's daarvoor hun cash. Dat is geen goed idee. Daarom werd het SOFI opgericht dat de SOC's moet toelaten om sneller hun weg te vinden naar PMV. Zo kan de valorisatie worden versneld. Dat is een win-winsituatie, niet alleen voor de PMV en voor de SOC's, maar ook voor de maatschappij in haar geheel.

De heer *Lode Vereeck* meent dat de SOC's in het verleden wel degelijk gebruik maakten van het Vinnof.

Minister *Ingrid Lieten* geeft dat toe, maar dat gebeurde te weinig.

De heer *Lode Vereeck* vraagt zich af waarom er een apart label nodig is, als het dan toch gaat om een fonds binnen PMV. Het Vinnof krijgt zijn capaciteit immers niet helemaal rond en het heeft in het verleden al geïnvesteerd in de spin-off van de SOC's.

Minister *Ingrid Lieten* antwoordt dat de spelregels duidelijk moeten zijn, en dat ze moeten gedragen worden door de spelers. Dat was in het verleden onvoldoende het geval. Daarom heeft men in de voorbije jaren nagegaan waarom de SOC's onvoldoende gebruik maakten van Vinnof. Blijkbaar had dat te maken met regels over risicodeling, met bureaucratie en soms met subjectieve dingen zoals cultuur. Daarom werden er bij het creëren van het SOFI andere spelregels geformuleerd. Er zijn al een paar dossiers ingediend en goedgekeurd. Ze denkt dat men erin geslaagd is om de valorisatie van de innovatie te stimuleren met kapitaalmiddelen en zonder extra overheadkosten.

De heer *Lode Vereeck* stemt daarmee in. Hij stelt vast dat het TINA-fonds intussen operationeel is. Hij wil graag wat meer details over de stand van zaken. Zijn daar al dossiers aangemeld? Hoe zit het met de Europese cofinanciering? In 2012 zal het Vlaams Energiebedrijf worden opgericht en geoperationiseerd. Nu wordt een businessplan opgesteld. Hij wil graag wat meer details over de timing.

De heer *Robrecht Bothuyne* sluit zich aan bij de vraag van de heer Vereeck over het TINA-fonds. De eerste investeringsbeslissingen zouden dit jaar nog worden genomen. De waarborgregeling heeft in het verleden zijn nut bewezen. Het urgentiebesluit voor de overbruggingsfinanciering is midden dit jaar stopgezet. Kan men opnieuw een urgentiebesluit nemen als de situatie van de kredietverlening snel zou verslechteren?

Voor de fondsen bij PMV inzake emissierechten zou men zich wenden tot de markt. Vlaanderen heeft het voorkeepsrecht immers niet uitgeoefend. Wordt hierbij een verlies ingecalculeerd, en zo ja, hoe groot is dat verlies?

Hij heeft gehoord dat een Limburgs bedrijf, waarin de LRM een participatie heeft, wordt overgenomen door een Vlaams bedrijf uit een andere provincie. Bij die overname zou dat bedrijf grote tegenstand ondervinden van de LRM. Is het een beleidsoptie van LRM om acquisities door andere Vlaamse bedrijven tegen te gaan om zo de Limburgse verankering te faciliteren?

Het concept van sociale innovatie werd opgenomen in deze beleidsbrief. PMV krijgt de opdracht om de opportuniteiten daaromtrent te onderzoeken. De heer Bothuyne wil weten wat hij zich daarbij moet voorstellen.

De beleidsbrief stelt dat het VEB zo snel mogelijk een plan moet opstellen als ESCO. Hij betreurt dat de beleidsbrief niet benadrukt dat dit dient te gebeuren in nauw overleg met de betrokken administratie, in eerste instantie met het Agentschap voor Facilitair Management. Het is immers belangrijk dat het Vlaams Energiebedrijf de fout niet herhaalt die men op federaal niveau heeft gemaakt met Fedesco. Men wil nagaan hoe de PMV- en de LRM-participaties inzake energie kunnen worden ingebracht als basis voor het energiebedrijf. Op dat vlak kan het VEB momenteel nog niet veel doen. Het heeft immers nog niet de nodige capaciteit. Hij vindt dat men aan PMV en LRM de opdracht moet geven om te onderzoeken wat de juridische mogelijkheden zijn voor het overbrengen van hun participaties naar het energiebedrijf.

De heer *Matthias Diependaele* zegt dat het blijkbaar de bedoeling is om met het economisch overheidsinstrumentarium te participeren in sociale innovatie. Hij vraagt dat de minister dit zou concretiseren. Zijn fractie is van oordeel dat PMV bij uitstek een instrument is om de economische valorisatie na te streven.

De heer *Bart Van Malderen* is van oordeel dat het goed is dat er een horizontale integratie gebeurt tussen het economische overheidsinstrumentarium en innovatie, waaronder ook sociale innovatie. Hier wordt dezelfde focus gelegd als in het innovatiebeleid. Er wordt bijvoorbeeld een link gelegd met de innovatieknooppunten. Er worden geen nieuwe instrumenten gecreëerd. De bestaande instrumenten worden herdacht in functie van de doelstellingen. PMV zal zich in de toekomst niet alleen gedragen als een reactieve investeerder. Ze zal ook proberen om het ondernemerschap te stimuleren. PMV wil ook proactief optreden, onder meer op het vlak van sociale innovatie. Het is goed dat er wordt gezocht naar complementariteit met de reguliere financiële sector. De regering moet er echter over waken dat de financiële sector zijn verantwoordelijkheid blijft opnemen inzake het verlenen van krediet. Als dat niet gebeurt, staan we voor barre economische tijden. De spreker is blij met de verduidelijking van de minister over de verschillende fondsen. Het is goed dat de vermarkting van innovatie kan worden versterkt via het SOFI.

Inzake sociale innovatie suggereert mevrouw *Patricia Ceysens* dat de heer Diependaele het boekje van Flanders Synergy zou lezen. Dan zal hij weten wat sociale innovatie is, dat we dat al lang doen binnen Flanders Synergy en dat we daarvoor niets nieuws nodig hebben. Ook de SERV werkt binnen de Stichting Technologie Vlaanderen aan arbeidsinnovatie. In dat geval gaat het om sociale innovatie op de arbeidsmarkt. Om politieke redenen werd dat niet samengenomen. Ze zou het niet goed vinden als er nu, al dan niet binnen de PMV, instrumenten zouden worden gecreëerd om aan sociale innovatie te doen.

Minister *Ingrid Lieten* is van oordeel dat sociale innovatie meer is dan ‘workplace innovation’. Ze wil onderzoeken hoe de bestaande instrumenten aan sociale innovatie kunnen doen. Ze heeft die vraag ook gesteld aan PMV. Het woord sociaal betekent niet per definitie deficitair. Sociale innovatie is maatschappelijke innovatie. Het gaat over de manier waarop we samen werken, samen wonen en samen leven. Het is de bedoeling om na te gaan hoe die innovatie in onze maatschappij kan worden geïntroduceerd. Dat zal vaak gebeuren via de economie. Ze geeft het voorbeeld van de reorganisatie van de zorg binnen sommige ziekenhuizen. Dat leidt tot opportuniteiten voor bedrijven. Sommige bedrijven kunnen zich bijvoorbeeld toeleggen op het reorganiseren van het aankoopbeleid. Het uitbouwen van een degelijke dienstverlening voor de ziekenhuizen is een vorm van maatschappelijke innovatie. Een opstartend bedrijf dat zich hierop toelegt kan eventueel

ondersteund worden, als het beantwoordt aan de criteria van het overheidsinstrument in kwestie.

De LRM heeft de missie om met haar investeringen een meerwaarde te realiseren en om daarbij de exit voor ogen te houden. Als een overname mogelijk is, dan moet ze dat vanuit een open houding benaderen.

Op dit ogenblik is men bezig met de samenstelling van de raad van bestuur van het VEB. De minister heeft aan PMV gevraagd om te beginnen met de voorbereiding, zodat de raad van bestuur meteen goed van start kan gaan. De zoektocht naar een CEO werd gestart. De raad van bestuur zal na zijn samenstelling meteen kunnen beschikken over een short-list waaruit de CEO kan worden gekozen. Rond de ESCO moet er inderdaad een goede samenwerking zijn met het AFM.

In overleg met minister-president Peeters zal minister Lieten de waarborgregeling opnieuw bekijken. De Vlaamse overheid heeft weinig financieringen en leningen lopen, maar ze heeft wel heel wat waarborgen gegeven. Minister Muylers is verantwoordelijk voor de verdere monitoring. Ook de financiële sector moet zijn verantwoordelijkheid nemen.

Op de vraag van de heer Vereeck over de participaties antwoordt de minister dat de Vlaamse overheid volgens haar tot nog toe niet veel schuldfinanciering heeft. De Vlaamse Regering probeert de globale schuldgraad te bewaken. Het is niet de bedoeling om voor de afzonderlijke begrotingsposten uit te maken of het wordt gefinancierd met schuld of met eigen middelen

Wat het TINA-fonds betreft, zijn er ondertussen al twee projecten waarbij men heeft gevraagd om het investeringsvoorstel ten gronde voor te bereiden. Als alles goed loopt, zou er begin 2012 een beslissing kunnen worden genomen. Er zijn nog dertien andere projecten aangemeld. Daarover moet nog heel wat informatie worden ingewonnen. Een project is intussen al in detail besproken en goedgekeurd voor de finale onderhandelingen. Het realiseren van samenwerking tussen de verschillende bedrijven in de sector van de kennisinstellingen is een belangrijke missie. Het gaat niet om een klassiek investeringsfonds. Er worden hogere eisen gesteld. Ze kijkt met belangstelling uit naar de verdere evolutie.

De heer *Lode Vereeck* merkt dat minister Lieten gepassioneerd is door het fenomeen van de sociale innovatie. Hij vindt het positief dat sociale innovatie niets te maken heeft met een deficitaire aanpak. Het concept moet nog duidelijker worden gedefinieerd. Het voorbeeld van de minister heeft volgens hem vooral te maken met procesinnovatie of bedrijfsmatige innovatie. Misschien zou men het beter hebben over een innovatieve aanpak van sociale problemen.

Mevrouw *Patricia Ceysens* verkiest de term maatschappelijke innovatie.

Minister *Ingrid Lieten* verduidelijkt dat het Engels hiervoor de term ‘social innovation’ gebruikt. In Vlaanderen wordt het woord sociaal echter vaak geassocieerd met welzijn of zorg. Men moet beseffen dat de vooruitgang van de maatschappij niet alleen te maken heeft met technologische of procesinnovatie, maar ook met de manieren waarop we met elkaar omgaan. Dat heeft vaak ook een economische impact.

De heer *Lode Vereeck* vraagt zich af of het kan gaan om innovatieve processen om mensen meer te betrekken bij de politiek, zoals de G1000, of om innovatieve processen om de

integratieproblematiek aan te pakken. Het verbeteren van aankoopprocessen in ziekenhuizen of bejaardentehuizen zou hij veeleer omschrijven als procesinnovatie.

De heer *Mathias Diependaele* betwijfelt of de overheid zich moet toeleggen op het subsidiëren van zaken die eigenlijk uit de maatschappij zelf moeten groeien. Die dingen moet men met rust laten. De sociale media zoals Twitter en Facebook sluiten volgens hem nauw aan bij het concept sociale innovatie. Geen van die dingen heeft echter ooit een euro subsidie gekregen.

De heer *Lode Vereeck* benadrukt dat hij op zoek is naar een definitie. Hij meent ook dat het uitwerken van een beter aankoopbeleid voor de ziekenhuizen niet moet worden gesubsidieerd. Dat zal wel groeien vanuit de markt. Hij ziet wel iets in een subsidiëring van interessante projecten die een oplossing kunnen bieden voor een marktfalen.

III. BEVOEGDHEID WERK VAN DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT

Voor wat de bespreking in de Commissie Economie betreft omvat de bevoegdheid Werk de volgende bepalingen:

Decreetbepalingen: Artikels 15(JB0/1JD-G-2-A/WT tot JB0/1JD-G-5-F/WT, JC0/1JD-G-2-A/WT tot JC0/1JD-G-2-Z/IS), 24, 25, 85 en 86

Begrotingstabel - Afdeling I: Entiteit CB0 (CB0/1CB-G-2-Z/PR), Entiteit JB0 (Programma JA, JB0/1JB-G-2-Z/PR, JD, JE), Entiteit JC0 (Programma JA, JD)

Begrotingstabel - afdeling V: Herplaatsingsfonds

1. Toelichting door de minister

Minister *Philippe Muyters* licht eerst de begroting en vervolgens de beleidsbrief toe.

1.1. Begroting Werk

Wat de apparaatkredieten van het departement en het subsidieagentschap WSE betreft, stijgt het vastleggingskrediet van 17 miljoen euro naar net geen 20 miljoen Euro. Deze stijging is als volgt te verklaren:

- 1,5 miljoen euro is het gevolg van de aanrekeningsregels rekendecreet, waardoor vakantiegeld en eindejaarspremie twee keer moesten worden geboekt, hetgeen in de praktijk geen verhoging van de uitgaven betekent, maar een louter technische aanpassing is;
- 1 miljoen euro gaat naar de ontwikkeling van de ICT-tool voor sociale economie maatregel 'Maatwerk' dat bij het subsidieagentschap wordt gecompenseerd op het beleidskrediet sociale economie;
- 0,5 miljoen euro is uitgetrokken voor de indexaanpassingen.

De provisies in het beleidsdomein WSE stijgen van 30 miljoen euro bij de begrotingscontrole 2011 naar bijna 65 miljoen euro.

23,4 miljoen wordt uitgetrokken voor de alternatieven voor de jobkorting, zoals overeengekomen in het VESOC-akkoord terzake. Het gaat om vier maatregelen:

- het uitbreiden van de bestaande IBO's;
- de creatie van 'curatieve' IBO's voor personen met een grote ondersteuningsnood;
- de uitbreiding van de werk-welzijnstrajecten voor personen in armoede;

- de doorstroom uit de sociale economie en uit de arbeidszorg.

De provisie van de ‘beleidsruimte werk’ bestaat uit het provisiealdo voor de voortzetting van het WIP ten belope van 11,5 miljoen euro. Dit is het saldo van hetgeen nog niet recurrent ingebed was voor de uitvoering van het WIP, waarvoor 30 miljoen euro nodig is als het op kruissnelheid is.

Daarnaast is er netto nieuwe beleidsruimte voor Werk ten belope van 30 miljoen euro.

Samengevat komt men dus door het samentellen van de alternatieven voor de jobkorting, de voortzetting van het WIP en de nieuwe beleidsruimte voor Werk tot die totale provisie-stijging van 30 miljoen euro naar 64, 9 miljoen euro.

Bij de beleidskredieten voor Werk wordt het programma Werk (JD) uitgevoerd door de VDAB, het Subsidieagentschap WSE, SYNTRA Vlaanderen, het ESF agentschap en het departement WSE. Er is hier een globale stijging van het beleidskrediet met 7 percent ten opzichte van 2011. 3,5 percent van die stijging is louter het gevolg van de aanrekeningsregels van het rekendecreet. Bijna 2 percent heeft te maken met de index. Dat maakt dat er een netto stijging is van 1,5 percent, vooral bij de VDAB en bij het betaalkrediet van het Vlaams financieringsfonds ESF.

Het Departement WSE subsidieert van 2012 in beperkte mate de beleidsuitvoering, geclusterd in de begrotingsartikels ‘partnerschappen met sectoren’, ‘duurzaam HR beleid in bedrijven’ en ‘ondersteunende maatregelen’. De vastleggingskredieten stijgen van 14,5 tot 21,1 miljoen euro en de vereffeningskredieten van 19,9 tot 23,7 miljoen euro. De hoofdoorzaak hiervan is dat de financiering van de sectorconvenants in 2010 voor twee jaar was toegewezen. Vanaf 2012 moet er opnieuw 6,3 miljoen euro voor worden uitgetrokken. Een deel van de stijging is ook toe te schrijven aan de indexaanpassing.

De dotaties aan de VDAB komen voor onder twee begrotingsartikels: ‘Interne Stroom’ van Programma JD (JB0/1JD-G-2-Z/IS - onvoorwaardelijke dotaties en JB0/1JD-G-5-Z/IS - voorwaardelijke dotaties). Bij de VDAB stijgen de vastleggingskredieten van 465,7 naar 514,2 miljoen euro en de vereffeningskredieten van 466,9 naar 514,2 miljoen euro. Die stijging is voor 32,5 miljoen euro het gevolg van de aanrekeningsregels. 3 miljoen euro is te wijten aan een stijging van de dotatie voor de opleidingscheques en 3,3 miljoen euro aan de stijging van de dotatie voor de tewerkstellingspremie 50+. Beide stijgingen zijn het gevolg van de uitvoering van het WIP. De indexering van VDAB-dotaties zorgt voor een stijging met 8,5 miljoen euro.

Het artificieel geworden onderscheid tussen beroepsopleiding en arbeidsbemiddeling wordt vanaf 2012 in de VDAB-begroting zowel voor werkings- als voor de investeringsdotaties opgeheven. Vanaf dat jaar worden de dotaties wel volledig opgedeeld in een budget voor kernopdrachten (werkings- en investeringsdotaties) enerzijds en dotaties voor bijzondere opdrachten anderzijds (tewerkstellingspremies 50+, opleidingscheques, VOP). Bij de dotaties voor de kernopdrachten is er een verschuiving van 4,5 miljoen euro van investeringen naar werking wegens de daling in onroerende investeringen en een grotere behoefte aan uitrustings- en instandhoudingsuitgaven.

Bij het Vlaams Subsidieagentschap WSE zijn er twee grote beleidsclusters :

- de tewerkstellingsprogramma’s (gesco’s, werkervaring, DAC) onder begrotingsartikel ‘Bestrijden van structurele werkloosheid’ waarvoor 356 miljoen euro is uitgetrokken. Met uitzondering van de indexaanpassing is er hier constant beleid, dat maar beperkt moet worden geregulariseerd;

- de aanmoedigingspremies nu samengebracht in ‘werkbaar Werk’ onder twee begrotingsartikels. Landingsbanen wordt vanaf 2012 een apart begrotingsartikel. Hiervoor is 57,8 miljoen uitgetrokken, wat een verhoging met 3,4 miljoen euro betekent, waarvan 0,9 miljoen wordt verklaard door de indexaanpassing en 2,5 miljoen euro in het kader van het groeipad voor landingsbanen.

Het ESF-agentschap beschikt over een Vlaams Cofinancieringsfonds om de beschikbare ESF middelen te activeren. Dat fonds omvat een vastleggingsmachtiging voor 23,2 miljoen euro. Dat is een verhoging met 4 miljoen euro waarvan 3,6 miljoen euro in het kader van de uitvoering van het WIP en 0,4 miljoen euro voor de indexaanpassing. Het betaalkrediet stijgt van 12,7 naar 19,4 miljoen euro (3,6 miljoen voor het WIP en 3,1 miljoen ingevolge de betaalkalender voor de bestaande dossiers).

De dotatie aan SYNTRA Vlaanderen stijgt van 63,5 miljoen euro naar 66,9 miljoen euro. De stijging is voor 1,2 miljoen euro het gevolg van de aanrekeningsregels, 1,2 miljoen euro is te wijten aan de index en een bijstelling van 1 miljoen extra is nodig wegens de leerlingenevolutie en de nieuwe regelgeving vanaf 1 september 2012. Het ontwerp van decreet met betrekking tot de regelgeving voor de ondernemersvorming komt ter behandeling in het Vlaams Parlement. Het gaat om de afstemming op de Europese regelgeving, meer bepaald om het onderscheid tussen basisaanbod door SYNTRA zelf en de uitbestedingen aan private opleidingsverstrekkers.

De minister besluit met te stellen dat de begroting Werk in 2012 na twee besparingsjaren enige nieuwe beleidsruimte biedt. Er is een verhoging met 23,4 miljoen euro voor activeringsmaatregelen die alternatieven voor de jobkorting vorm geven en daarbovenop nog 30 miljoen euro voor nog af te stemmen nieuw beleid. De besparingen op apparaatkredieten blijven gehandhaafd. Door interne verschuivingen binnen constant beleid en efficiëntiewinst wordt de slagkracht van de WSE entiteiten op peil gehouden om in een moeilijke context het arbeidsmarktbeleid optimaal en flexibel uit te voeren.

1.2. Beleidsbrief Werk

Wat de omgevingsanalyse betreft, stelt de minister dat de werkgelegenheid in Vlaanderen in 2011 opnieuw het niveau van voor de crisis heeft bereikt, met 2,1 miljoen loontrekken-den. De VDAB heeft nooit eerder zoveel vacatures gehad tot oktober 2011, tot meer dan 25.000 per maand. De werkloosheidsgraad is 5,2 percent. De jeugdwerkloosheid bedraagt 15,6 percent, wat binnen Europees perspectief zeer laag is. Het federaal Planbureau waarschuwt wel voor een beperkte stijging van de werkloosheid in 2012. De arbeidsmarkt reageert immers altijd wat trager op de economische groei. Eind 2010 bedroeg de werkzaamheidsgraad van de Vlamingen tussen 20 en 64 jaar 72,1 percent. De minister herinnert er aan dat Pact 2020 een werkzaamheidsgraad van 76 percent vooropstelt tegen 2020. Om dat te bereiken moeten er nog 150.000 extra werkenden bijkomen.

Een ander aspect is dat de economische toestand steeds sneller verandert, terwijl de Vlaamse werknemer langer dezelfde job blijft uitoefenen dan de gemiddelde Europese werknemer: 11,3 jaar in Vlaanderen tegenover 9,7 jaar in Europa. Ook op het vlak van opleidingen is er een achterstand: in Vlaanderen 8 percent tegenover 10,5 percent gemiddeld in Europa. 43 percent van de bedrijven heeft een opleidingsplan, maar slechts 16 percent heeft loopbaanontwikkelingsplannen.

Over de strategische hefboomen zegt de minister dat het Vlaams werkgelegenheidsbeleid vanuit een geïntegreerd en coherent kader wil komen tot een mix van instrumenten en kanalen die kunnen ingezet worden voor de versterking van de competenties en de loopbanen van de Vlaamse werknemer. De verspreiding en ontwikkeling van het POP als

loopbaaninstrument en de verspreiding van het digitaal portaal ‘Mijn Loopbaan’ met het gebruik van valide competentiefiches met ‘Competent, zijn de hefboomen waarmee men tot een competentiebeleid wil komen. Er wordt vertrokken vanuit de competenties en vaardigheden van het individu. De doelstelling is om de individuele werknemer meer te doen nadenken over zijn competenties en door het zichtbaar maken van de competenties met EVC en andere instrumenten die werknemer meer mogelijkheden te geven. Voor bedrijven betekent dat natuurlijk ook een meerwaarde.

De bedoeling van het POP is dat de werknemer nadenkt over de vragen: ‘Wat kan ik en wat wil ik op de arbeidsmarkt? Wat zijn mijn perspectieven op korte en langere termijn? In welke situatie en context bevind ik mij en welke richting wil ik uitgaan met mijn loopbaan? Welke acties moet ik als individu hiervoor ondernemen?’.

Het eigenaarschap van het POP ligt uiteraard bij de werknemer zelf maar het moet ook de dialoog tussen de dienstverlener en de werkzoekende of tussen de werkgever en de werknemer bevorderen. De Vlaamse Regering wil het POP in 2012 bij bedrijven en individuele werknemers verder stimuleren en het gebruik ervan inbouwen in de dienstverlening van de overheid voor werkenden en werkzoekenden. Hiervoor zijn er twee ESF-oproepen en op basis van de ervaring wordt het instrument verder ontwikkeld en verfijnd.

‘Mijn Loopbaan’ is een digitale ruimte voor persoonlijke loopbaaninformatie. Een pilootversie is in het najaar van 2011 opgestart. Het is de bedoeling om begin 2012 een eerste versie te lanceren, zij het nog met beperkte toepassingen en diensten voor de gebruiker.

Competent is een zeer belangrijk instrument. Het is een digitale referentiedatabank met een beschrijving van beroepsprofielen, wat men moet kennen en kunnen in een bepaald beroep. Er zijn op dit ogenblik 230 competentiefiches. Dat moeten er eind 2011 350 zijn van de 600 fiches die vanuit Competent ter beschikking zullen worden gesteld. Het doel is dat de vacaturematching verbetert.

Voor wat de loopbaanondersteuning voor werkenden aangaat, wil de Vlaamse Regering tegen 2013 een integraal concept voor loopbaanondersteuning hebben uitgewerkt. Het gaat om een universele en toegankelijke basisdienstverlening in het kader van loopbaanzekerheid, talentbenutting en talentontwikkelingen. Instrumenten zijn bijvoorbeeld de bijblijfconsulenten en het EVC-beleid. Er zijn op dit ogenblik 19 centra voor loopbaanbegeleiding met daarnaast ook nog de VDAB en één erkend vrij loopbaancentrum. Voor een aantal projecten zal 2012 een overgangsjaar zijn, om ze dan vanaf 2013 in te schakelen in de integrale visie op de loopbaanondersteuning.

Bij de loopbaanondersteuning voor werkzoekenden blijft het sluitend maatpak de basisfilosofie. Het is de bedoeling langdurig werkzoekenden gradueel sneller te activeren. Men wil naar een oriënterende trajectbegeleiding, met een invulling van de trajecten op maat van de werkzoekende. Vanaf 1 juli wordt dit verruimd naar alle werkzoekenden die het afgelopen jaar deze dienstverlening nog niet hebben gekregen. Er wordt ook een aanpak voor jongere werkzoekenden uitgewerkt. Voor wat de 50-plussers aangaat, werd de aanpak al uitgebreid tot de 55-jarigen vanaf april 2011. Dat wordt op dit ogenblik geëvalueerd om na te gaan of dit in het najaar van 2011 verder kan worden uitgebreid tot de 58-jarigen. Dat zal afhangen van een aantal economische parameters maar ook van de capaciteit van de VDAB. De analyse daarvan zal worden besproken met de sociale partners. Er wordt daarnaast verder gewerkt aan een specifieke aanpak voor personen met een handicap. Trajectbegeleiding en competentieversterking zal daar gespecialiseerd gebeuren waar het nodig is, maar waar het kan zullen ook de reguliere instrumenten zoals IBO worden gebruikt. Er is een pilootproject van de VDAB en het RIZIV van een herscholings-

traject voor 100 personen met ZIV-statuuut. Bij SYNTRA Vlaanderen is er ondersteuning van personen met een handicap die zelfstandig ondernemer willen worden. In het kader van de sociale economie zijn er de projecten in het kader van de tewerkstellingsmatrix. De minister verwijst ook nog naar de Werk-Welzijn (W²)-trajecten in het kader van de sociale economie voor de MMPP-categorie.

Vervolgens geeft de minister nog enkele maatregelen in het kader van het sluitend maatpak. De taalondersteuning kwam al ruim aan bod ter gelegenheid van een vraag om uitleg in de commissievergadering van 20 oktober 2011 (zie *Handelingen* Vl. Parl., 2011-2012, nr. C37-ECO5). Voor gefailleerden is er een toeleiding naar het project 'Ondernemen werkt'. De begeleiding van gefailleerden zal verder worden bekeken en geoptimaliseerd.

Een stap verder dan het sluitend maatpak is de verruiming van het arbeidsaanbod met het actieplan internationale mobiliteit, dat van start gaat in december 2011. Het is de bedoeling om buitenlands arbeidspotentieel dichter bij de Vlaamse bedrijven te brengen met de verspreiding van vacatures via het Eures-netwerk. De VDAB blijft uiteraard ook inzetten op de begeleiding en de integratie van nieuwkomers gecombineerd met een beleid van controle en handhaving. Er wordt ook verder ingezet op de interregionale samenwerking tussen VDAB, Forem en Actiris. Zo wordt er vanaf 2012 een recurrent budget van 150.000 euro uitgetrokken voor werkgerelateerde taalopleidingen voor Brusselse laaggeschoolde werkzoekenden.

De loopbaanrugzak is er op gericht om op termijn voor elk individu na te gaan welke zijn of haar afstand tot de arbeidsmarkt is. De instrumenten worden dan ingezet in functie van die afstand tot de arbeidsmarkt. Deze methodologie wordt samen met de minister van sociale economie uitgewerkt. Hiervoor zal onder andere IBO worden ingezet, waarvoor zoals gezegd meer middelen worden uitgetrokken. Als de federale tewerkstellingspremie 50+ stopt, dan moet worden nagegaan of die premie vanuit die geïndividualiseerde benadering in Vlaanderen behouden moet blijven. Er moet dus worden nagegaan in hoeverre de leeftijd van de individuele werknemer een afstand tot de arbeidsmarkt veroorzaakt. Met andere woorden een dergelijke 50+ premie kan dan meer selectief worden ingezet. Er is ok nog de VOP die een succes kan worden genoemd. In het eerste kwartaal van 2011 is het aantal VOP's gestegen tot 8.375. De maatregel wordt nu geëvalueerd. Tenslotte worden de alternatieve maatregelen, ter vervanging van de jobkorting in 2012 helemaal uitgerold.

De transities in bedrijven zijn een belangrijk punt. Bedrijven veranderen steeds sneller. Dat moet in kaart worden gebracht, zodat het arbeidsmarktbeleid daarop kan anticiperen. Zo kan men prognoses opstellen rond competenties die men nodig zal hebben in de verschillende sectoren. Dat onderzoek wordt door VLAMT uitgevoerd. Er is een onderzoek bezig in de voedingssector. De minister wil ook het sluitend aanbod voor werkgevers verder vormgeven, zodat zij kunnen kiezen voor die dienstverlening die het best aanluit bij hun behoeften. Dit zal gebeuren met de zelfbedieningstool 'Mastervacatures', een flexibel instrument om vacatures in te voeren en aan te passen. Verder speelt ook de competentie-gerichte matching via Competent een rol. Het is ten slotte ook nodig dat de transities in bedrijven leiden tot een aangepast HR-beleid. In 2012 zal het instrumentarium ter bevordering van de evenredige arbeidsdeelname en diversiteit worden bijgestuurd in de richting van een bredere competentiegericht loopbaanbeleid in de bedrijven. Een onderdeel van een goed loopbaanbeleid is immers een accent op diversiteit.

De basisfilosofie voor de transities in bedrijven is dat elk talent moet benut worden en verder moet worden ontwikkeld. Een instrument daarvoor de kwalificatiestructuur, die samen met de minister van onderwijs wordt uitgewerkt. In 2012 zal ook worden ingezet op de excellente centra, waar actoren uit de sectoren samenwerken om in te spelen op de

strategische arbeidsmarktknelpunten. In samenwerking met SYNTRA wordt sterk ondernemerschap verder uitgebouwd. Er moet ook aan een mentaliteitsomslag worden gewerkt. Zo is er het project 'De juiste stoel' om de vooringenomenheid ten opzichte van 50-plussers weg te werken. Eind 2011 wordt er ook overleg opgestart met alle betrokken partijen met het oog op een geactualiseerd actieplan voor de bestrijding van arbeidsgerelateerde discriminatie op de arbeidsmarkt. Ten slotte worden de sectorconvenants, die liepen in 2010 en 2011 met een jaar verlengd tot einde 2012 met daarin addenda rond de nieuwe visies op competenties en loopbaanontwikkeling.

2. Bespreking

De heer *Jan Laurys* zegt dat de visie die de minister doorheen deze beleidsbrief naar voor brengt, gekend is en dat zijn fractie zich daar in kan terugvinden.

Een belangrijke rode draad die doorheen de beleidsbrief loopt is die van het competentiebeleid. Het discours van de minister focust daarbij op competenties in plaats van op diploma's. Ook de nadruk op een individuele benadering van elke werkende en werkzoekende, is één van de pijlers van de beleidsbrief. Uit ervaring zegt de heer Laurys dat dit een zeer ambitieuze doelstelling is. Het is immers moeilijk competenties juist te meten. Bovendien kan men diploma's zomaar niet opzij zetten. Ze wijzen immer op het doorzettingsvermogen en de intelligentie van degene die het diploma heeft behaald.

Het lid stelt dat hij zich moeilijk van de indruk kan ontdoen dat een versnelling in de beleidsuitvoering nodig is. Van een aantal projecten, zoals de strategische projecten bij VDAB 'Competent', en 'Mijn Loopbaan' is bekend dat zij grote vertraging hebben opgelopen. Van andere beleidsinitiatieven, zoals het beleid rond de EVC's of het POP, zien we momenteel geen vlotte uitrol tot stand komen.

Verder wordt er heel wat beleid aangekondigd: zo zijn er héél wat opleidings- en tewerkstellingsmaatregelen die voor een hervorming of bijsturing staan, en die vervolgens in de tewerkstellingsmatrix zullen moeten worden ingepast. De heer Laurys denkt bijvoorbeeld aan de tewerkstellingspremie 50+, de opleidingscheques, de begeleiding op de werkvloer, enzovoort.

Het lid denkt dan ook dat de minister, zijn kabinet en administratie voor een druk werkjaar staan. Hierbij zal het belangrijk zijn om voldoende draagvlak bij de sociale partners te vinden, maar anderzijds vanuit het beleid ook de timing te bewaken. Het is belangrijk dat er in een aantal dossiers een doorbraak komt. De heer Laurys suggereert in dit verband dat de commissie een bezoek zou brengen aan de VDAB om de voortgang in die dossiers te bespreken met de direct betrokkenen.

Over de begroting zegt de heer Laurys dat er niet veel opmerkingen over moeten worden gemaakt. Budgettair zijn er extra middelen voorzien die gaan naar uitgaven in het kader van indexering en de eenmalige versnelling van uitgaven tengevolge van het Rekendecreet.

Verder zijn er bijkomende middelen voorzien voor de opleidingscheques en de tewerkstellingspremie 50+. De uitgaven voor deze beide maatregelen zaten al tijdlang in een stijgende lijn, wat leidde tot een bijsturing in het kader van een besparingsoperatie van de beide maatregelen. Nu zien we opnieuw een stijging van uitgaven. Een derde instrument dat de voorbije jaren steevast voor extra middelen vroeg (omwille van het succes van de maatregel) is de VOP. Hiervoor zijn nu geen bijkomende middelen voorzien, hoewel de maatregel steeds meer succes heeft. Waarom werden er geen bijkomende middelen voor de VOP voorzien, hoewel de aanvragen voor deze maatregelen in stijgende lijn blijven gaan?

Over de nieuwe tewerkstellingsmatrix heeft het lid reeds meermaals vragen gesteld, onder andere over de gekende indeling van opleidings- en tewerkstellingsmaatregelen, die reeds in de beleidsnota naar voor geschoven werd. Deze nieuwe matrix is echter niet alleen een classificatioefening. In de beleidsnota werd er ook gesproken over het hervormen van de bestaande maatregelen, en onder andere het komen tot één Vlaamse loonpremie. Tot op heden is er weinig vooruitgang op dit terrein. De hervormingen die er zijn geweest (VOP, 50+-premie, opleidingscheques), zijn er vooral uit budgettaire noodzaak gekomen, en dit in afwachting van latere hervormingen die sterker op een bepaalde strategische visie moeten zijn geïnspireerd.

In deze beleidsbrief wordt opnieuw gesteld dat men zal “onderzoeken of een bijsturing of uitbreiding nodig is” van de maatregelen die in de matrix zullen ingepast worden. Dat wordt echter weinig concreet gemaakt. Wanneer zal de minister deze onderzoeks-fase afronden en concreet overgaan tot het starten van de in de beleidsnota aangekondigde hervormingen van de opleidings- en tewerkstellingsmaatregelen? Waarom wordt er gewacht?

De heer Laurys stelt ook dat de individuele indicering, die zal moeten bepalen voor welke ondersteuningsmaatregelen een persoon in aanmerking komt, erg belangrijk is. Dit individueel meten zal geen makkelijke oefening zijn, en waarschijnlijk met een leerproces gepaard gaan.

Minister Van den Bossche zal binnen het beleidsdomein Sociale Economie het Nederlandse instrument van de participatieladder naar de Vlaamse context laten hertalen en gebruiken. Zal de participatieladder ook binnen het beleidsdomein Werk gebruikt worden? Er wordt wel over gesproken in het kader van de werk-welzijn-trajecten, maar niet met betrekking tot de tewerkstellingsmaatregelen. Wordt eenzelfde indiceringinstrument voor de beide beleidsdomeinen, Werk en Sociale Economie, ontwikkeld?

In verband met het competentiebeleid stelt de heer Laurys dat er dringend een vervolg op de competentieagenda nodig is. De minister verwijst hieromtrent vaak en terecht naar de sociale partners, maar het is natuurlijk zijn verantwoordelijkheid om de timing te bewaken.

Het inzetten op EVC's wordt algemeen aangezien als een beleidsstrategie met een groot potentieel, maar de praktische implementatie hiervan blijft moeizaam gaan. Uit eerdere vragen om uitleg van de heer Jan Laurys en de heer Robrecht Bothuyne over de leerbewijzen en de ervaringsbewijzen, blijkt dat de EVC's zowel bij werkgevers als bij de overheid nog niet erg ingeburgerd zijn. De SERV-partners toonden zich erg kritisch tegenover het EVC-beleid, en ze stelden dat een ernstige bijsturing nodig is. Hoe denkt de minister de relevantie van de gecertificeerde EVC's op de arbeidsmarkt te vergroten? De spreker stelt dat het in dit verband ook belangrijk is om samen met het beleidsdomein Onderwijs een gezamenlijke visie te ontwikkelen ten aanzien van 'competenties gehaald buiten het onderwijs'. De minister wijst hier terecht zelf op, maar verbindt er geen timing aan vast. Welke concrete timing is er met de betrokken collega-ministers afgesproken met betrekking tot die 'gemeenschappelijke visie en aanpak' rond EVC?

Het lid stelt dat als men echt werk wil maken van een loopbaanbeleid, inclusief begeleiding van de persoonlijke ontwikkeling via POP's en dergelijke, het logisch is dat de opleidingscheque als instrument gebruikt wordt om 'ontbrekende' competenties van werkenden en werkzoekenden te remediëren. Vraag is hoe sterk sturend de overheid hierin moet of kan zijn. De opleidingscheques staan nu voor een nieuwe hervorming. De 'gemakkelijkere' bijsturingen die het oneigenlijk gebruik van de opleidingscheques moesten wegwerken zijn

inmiddels gebeurd. Anderzijds blijven sommige opleidingen populair, zoals bijvoorbeeld Italiaanse taalcursussen die door het overgrote deel van de cursisten nooit in een professionele context zullen worden gebruikt. De sociale partners hebben intussen hun voorstellen neergelegd. Er mag gehoopt worden dat er dus op korte termijn vooruitgang te zien zal zijn wat die de aangekondigde hervorming betreft. Er is vroeger al gewezen op de mattheuseffecten die spelen bij de opleidingscheques. Welke principes wil de minister hanteren bij de hervorming van het systeem? Hoe denkt hij ook lager geschoolden en ouderen meer te laten gebruik maken van deze cheques? Hoe snel mogen we deze hervorming verwachten?

Een uitbreiding van IBO is één van de bestedingen die vanuit de 23 miljoen provisie ‘alternatieven jobkorting’ zou worden gefinancierd. Ook zou er een IBO komen, specifiek voor langdurig werklozen. Van andere ‘niche’ IBO-formules, zoals de IBO-T en de IBO-interim, is intussen geweten dat het succes zeer beperkt is. Komt er een kritische evaluatie van de verschillende ‘niche’ IBO’s op korte termijn? Een overaanbod aan (weinig succesvolle) subformule’s leidt immers tot een onoverzichtelijk kluwen voor geïnteresseerden. Verder is de tijdelijke versoepeling van de IBO een maat voor niets gebleken: in de beleidsbrief is vermeld dat slechts twee IBO’s van deze versoepeling gebruik hebben gemaakt. Welke conclusies verbindt de minister aan het zeer beperkte succes van de versoepeling van de IBO?

Over de opleidingen voor knelpuntberoepen stond stelde de beleidsbrief 2010: “De ambitie bestaat erin om een globaal uitstroompercentage naar werk van 65% te realiseren voor alle cursisten die succesvol een knelpuntopleiding hebben beëindigd.”. In de beleidsbrief 2012 staat wel info over de besteedde middelen en aantal bereikte middelen, maar niets over de uitstroom naar werk. Hoeveel percent uitstroom naar werk was er na het beëindigen van de knelpuntopleiding en hoeveel percent naar een knelpuntberoep? Welke conclusies kunnen er uit de cijfers worden getrokken?

De beleidsbrief 2012 vermeldt ook dat de vele werknemers die tijdens de economische crisis een periode tijdelijk werkloos zijn geweest, amper van hun inactiviteit gebruik gemaakt hebben om hun competenties door opleiding te versterken. Momenteel is er grote onzekerheid m.b.t. de evolutie van de economische conjunctuur. De heer Laurys vraagt of er bij de VDAB en elders al een denkoefening is gemaakt om lessen te trekken uit het verleden om in geval een onwenselijke maar niet uitgesloten nieuwe stijging van de tijdelijke werkloosheid, deze periode van inactiviteit meer competentieversterkend in te vullen?

De heer Laurys zegt dat de bezorgdheid leeft dat de nadruk op een individuele benadering van werkenden en werkzoekenden, het huidige diversiteitsbeleid, dat zich ook sterk richt op doelgroepen, zal wegdrücken.

In de beleidsbrief wordt op pagina 33 over de structurele EAD-projecten gesproken. Het is echter niet duidelijk wat er met deze projecten in de toekomst zal gebeuren. Er wordt niets gezegd over een eventuele verlenging. In het kader van VESOC is door de minister van Werk toegezegd dat de projecten verlengd of gecontinueerd worden, binnen een aangepaste context. Hoe ziet de toekomst van de structurele EAD-projecten eruit, wil het lid weten.

Verder staat in de beleidsbrief dat de doelstelling met betrekking tot de diversiteitsplannen leeftijd, met expliciete focus op leeftijd en werk, niet werd gerealiseerd. Nochtans staan daar 13 vte projectontwikkelaars voor in. Zij realiseerden 64 plannen. Waarom werd de vooropgestelde doelstelling verre van gehaald, en wat is de toekomst van deze aanpak?

De heer Laurys zegt dat hij er tevreden over is dat minister Muyters “de effectiviteit van de Vlaamse aanmoedigingspremies wetenschappelijk wil laten onderzoeken”. De vraag

is immers of deze premies, die “de combinatie van werk en privé-leven willen ondersteunen”, ook effectief leiden tot een langere arbeidsloopbaan, wat gezien de uitdagingen op de arbeidsmarkt een doelstelling zou moeten zijn. Het lid zegt te vrezen dat deze premies heel wat ‘death weight’ met zich meebrengen. Wel is het spijtig dat de minister dit onderzoek slechts “op termijn” zou willen doen. Waarom zal dit onderzoek slechts ‘op termijn’ gebeuren, en welke termijn wordt hier dan wel naar voor geschoven?

Over het sluitend aanbod voor werkgevers vraagt de heer Laurys hoe men vacatures van werkgevers sterker zal opvolgen, in het bijzonder ten aanzien van kmo's. Blijft dit beperkt tot het project van de Mastervacatures (Mastervac)? Hoe spoort het project Mastervac met de privacy-wetgeving?

Vervolgens gaat de spreker verder in op de activeringsmaatregelen voor de verschillende doelgroepen.

In verband met de 50-plussers stelt hij dat er een uitbreiding van de begeleiding tot de 58-jarigen zou komen als de evaluatie van de systematische aanpak van de 50-55-jarigen positief zou geëvalueerd worden én de capaciteit van de VDAB voldoende zou zijn. Dit zou ‘in het najaar’ gebeuren. Hoe is de systematische aanpak van de 50-55-jarigen én de capaciteit van de VDAB intussen geëvalueerd? As de minister hier nog geen antwoord op kan geven: voor wanneer verwacht hij een concrete beslissing?

Wat de jongeren betreft is er in deze beleidsbrief nog meer dan vorig jaar ingegaan op de NEET-jongeren. Deze jongeren, die noch aan het werken zijn, noch van een opleiding of onderwijs genieten, blijken door de VDAB niet te worden bereikt. Het gaat hierbij om 7.500 jongeren per jaar. Dat deze jongeren zich voornamelijk in grote steden (Antwerpen, Gent) bevinden is geen verrassing, wel het feit dat dit voornamelijk jonge vrouwen zouden zijn. Dit gaat in tegen de algemene visie dat jonge allochtone vrouwen het beter doen dan jonge allochtone mannen, en dat het probleem vooral bij deze laatste mannelijke categorie zit. Hoe wil de minister specifiek inspelen op deze doelgroep van de NEET-jongeren, die in een heel aantal gevallen moeilijk te bereiken blijken te zijn?

De heer Laurys stelt dat de stijging van het aantal aanvragen voor de VOP, die jaar na jaar kan worden vastgesteld positief is. Klopt het dat er momenteel noch een verhoging van het budget, noch een bijsturing voorzien wordt? Er wordt verwezen naar de noodzaak om eerst de volledige impact van de bijsturing van de VOP op de uitgaven te kunnen evalueren. Wanneer zal deze bijsturing er komen?

In de beleidsbrief stelt de minister dat hij in aansluiting op het initiatief van zijn collega bevoegd voor Sociale Economie, de mogelijkheden ontwikkeld voor geïndividualiseerde langdurige en intensieve begeleiding van personen met een handicap op de reguliere werkvloer in het kader van de tewerkstellingsmatrix. Dit stond vorig jaar ook al in de beleidsbrief. Zijn de plannen intussen al wat concreter? De heer Laurys zegt dat de tewerkstellingsmatrix toch niet alleen gaat over personen met een (fysieke) handicap, maar om iedereen met een bepaalde afstand tot de arbeidsmarkt.

De spreker zegt dat er een geïntegreerd kader voor de werk-welzijn-trajecten komt. Er zou overleg georganiseerd worden over het betrekken van Brussel in dat nieuwe kader. Er moet verder gezocht worden naar samenwerking met Actiris op dit vlak, zodat zij mogelijke lacunes wat betreft het gewestelijke aspect van arbeidszorg op zich kunnen nemen. Is er intussen reeds overleg geweest om de positie van Brussel in het nieuwe W² kader uit te klaren?

Vanaf december 2011 zou er een actieplan internationale mobiliteit actief zijn. Dat stond al in de beleidsbrief van vorig jaar. Heeft dat actieplan dan een jaar op de kast gelegen?

Verder vermeldt de beleidsbrief dat “de VDAB met buitenlandse arbeidsbemiddelingdiensten (Polen, Letland) bilaterale overeenkomsten uitwerkt die, EU-migratie in functie van het invullen van Vlaamse knelpuntvacatures bevordert”. Anderzijds wordt ook gesteld dat de afschaffing van de huidige voorwaarde tot bilateraal akkoord in die regelgeving een belangrijke stap zou zijn om arbeidsmigratie beter in te passen in het eigen arbeidsmarkt-beleid. Wat zullen de krachtlijnen van deze nieuwe bilaterale akkoorden zijn? Een aantal landen, zoals Duitsland, heeft een specifiek beleid ontwikkeld om gericht interessante profielen uit Zuid-Europa aan te trekken, die daar momenteel heel moeilijk een job vinden. Worden soortgelijke acties ook vanuit Vlaanderen overwogen, vraagt de heer Laurys?

Voor het einde van dit jaar moet België beslissen of het de overgangmaatregelen ten aanzien van werknemers uit Bulgarije en Roemenië zal verlengen of niet. Deze verlening komt neer op de volgende vraag: wil België zijn arbeidsmarkt volledig open stellen voor werknemers uit deze landen, of wil het zijn arbeidsmarkt nog gedeeltelijk afschermen? Het volledig toelaten van deze werknemers vergroot het arbeidsaanbod, en stimuleert de economische groei. Een recent rapport van de Europese Commissie bevestigde dit. Zowel werkgevers als werknemers zijn voorstander van een open arbeidsmarkt. Maar tegelijkertijd is er de vrees dat men de misbruiken niet de baas kan. Nederland heeft de overgangmaatregelen nog met 2 jaar verlengd. De spreker vraagt welke positie de minister hieromtrent zal innemen? De beslissing moet immers hoogdringend vallen!

De heer Laurys vraagt nog naar de stand van zaken van een mogelijke hervorming van de RESOC's en de SERR's. In de beleidsbrief is hier niets over terug te vinden.

Tenslotte heeft de heer Laurys nog een opmerking over de sectorconvenanten. Er zijn 33 sectorconvenanten, waarvan zes nieuwe. Op het terrein zijn er 116 sectorconsulenten om uitvoering te geven aan de gemaakte afspraken. Dat betekent dat er slechts een viertal consulenten per sectorconvenant actief zijn. Het lid stelt dat dit eens moet bekeken worden.

Om af te sluiten merkt de heer Laurys nog op een aantal statistieken die in de vorige beleidsbrief ter beschikking werden gesteld, nu niet opgenomen zijn. Die zijn nochtans nuttig om aan beleidsopvolging te kunnen doen. De spreker somt op:

- het percentage NEET-jongeren (7,3 percent in beleidsbrief 2011);
- het percentage allochtone werkzoekenden met taalachterstand (43 percent in beleidsbrief 2011);
- de (onder)vertegenwoordiging 50-plussers in de trajectwerking;
- de niet behandelde dossiers na 3 maand bij de VDAB (25 percent in beleidsbrief 2011).

Mevrouw *Güler Turan* stelt vast dat de heer Laurys heel volledig is geweest. Ze sluit zich aan bij zijn vraag naar wat meer cijfers.

De analyse van de heer Laurys dateert van 26 oktober van dit jaar. Op dat ogenblik was de vertraging van de economische groei al duidelijk, maar de arbeidsmarkt werd nog niet te zeer afgeremd. De terugval van het dalingstempo van het aantal werklozen tot 5,5 percent in september en 5,9 percent in oktober toont aan dat de groei wel degelijk vertraagt en dat er zich een recessievrees begint af te tekenen. Deze analyse werd gemaakt op de website van de VDAB. Ook het ondernemersvertrouwen heeft een deuk gekregen. Er wachten ons dus moeilijke omstandigheden.

Bij het begin van deze regeerperiode was er ook een belangrijke crisis. Toen werd het WIP uitgewerkt, dat nu in uitvoering is en dat misschien nog wordt voortgezet. De beleidsbrief verwijst daar herhaaldelijk naar. Het lid meent dat het onderdeel werkgelegenheid van het WIP in de commissie Economie grondig zou moeten worden geëvalueerd. Is het budget voor 2011 volledig opgebruikt? Welke maatregelen worden voortgezet, welke worden uitgebreid en welke worden stopgezet?

Mevrouw Turan zegt dat ze zeer tevreden is met de visie die de heer Laurys heeft ontwikkeld. De strategische hefboomprojecten kunnen niet los van elkaar worden gezien. Het persoonlijke ontwikkelingsprogramma voor een individuele werknemer is heel belangrijk. Er moet een evolutie zijn van jobzekerheid naar werkzekerheid. Dat traject zal duidelijker zijn als men het bekijkt samen met de opleidingsmogelijkheden. Er is sprake van de portaalsite 'Mijn loopbaan', van het POP, van Competent en van het e-Portfolio. Zou het niet beter zijn om voor dit alles een enkele website te ontwikkelen? Het lid beklemtoont dat men bij dit alles ook moet bedenken dat er nog altijd een digitale kloof is.

De minister zei dat er in het najaar van 2011 een innovatieplatform zou worden opgericht rond het POP. Daarbij zouden de belangrijke stakeholders samen bepalen welke technologische en sociale vereisten binnen het POP kunnen worden ontwikkeld. Is dit platform al samengekomen? Wat verwacht de minister daar precies van? De portaalsite 'Mijn loopbaan' en het e-Portfolio zouden pas gelanceerd worden in 2012. In het najaar van 2011 zou er wel een piloottesting gebeuren van de portaalsite. Mevrouw Turan vermoedt dat die piloottesting al is gebeurd. Ze wil weten of die portaalsite technisch in orde is en of die efficiënt functioneert.

Competent zou gebruikt worden als gemeenschappelijke competentietaal. De stakeholders zouden samen competentiefiches ontwikkelen. Tegen eind 2011 zouden 350 van de 600 fiches beschikbaar moeten zijn. Ze wil weten wat de stand van zaken is. Ze staat achter de uitbouw van een actueel arbeidsmarktdekkend gemeenschappelijk referentiekader voor de beschrijving van activiteiten, competenties en beroepen. Daaruit kan immers blijken welke competenties er nodig zijn voor een bepaalde functie. Het is de bedoeling om elk talent naar waarde te schatten, ook bij mensen zonder diploma. In dat verband heeft de heer Laurys verwezen naar de uitbouw van de EVC's. De competentiefiches bevatten objectieve criteria aan de hand waarvan men kan nagaan of een bepaalde persoon een bepaalde functie kan vervullen. De spreker vindt dat men in dit kader moet proberen om discriminatie op de arbeidsmarkt uit te sluiten.

Het is de bedoeling de loopbaanbegeleiding te ondersteunen, zowel bij werkenden als bij werkzoekenden. Voor de werkenden wordt er binnen het WIP voorzien in een basisdienstverlening. Deze is geënt op de universele basisdienstverlening van de VDAB. In 2010 zijn de vakorganisaties gestart met een experiment waarbij de bijblijfconsulenten op een neutrale manier zouden instaan voor de basisdienstverlening voor de werkenden. Het experiment zou op een gefaseerde manier geïmplementeerd worden, uiteraard in afstemming met de dienstverlening van de VDAB. Binnen de begroting van het WIP was daarvoor 240.000 euro uitgetrokken. Deze afspraken lopen af eind 2011. Aanvankelijk werd de basisdienstverlening van de VDAB en van de bijblijfconsulenten van de vakorganisaties gezien als een geheel. In de beleidsbrief krijgt mevrouw Turan echter de indruk dat beide zaken van elkaar worden losgekoppeld. Ze wil weten of het de bedoeling is om dit project verder te zetten in 2012.

De EVC's beginnen in de praktijk wat te functioneren in het onderwijs. De minister geeft aan dat hij daar verder wil op inzetten. Daarover wil ze wat meer informatie.

De langdurig werklozen en de jongerenwerkloosheid blijven pijnpunten in de begeleiding van werkzoekenden, zeker in de grootsteden. Dat is ook een kwestie van onderwijs en van de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. In dit verband heeft de minister de werkateliers opgericht waar werklozen wat praktische ervaring kunnen opdoen. Hiervoor werken de grootsteden samen met een aantal private partners. Ze wil weten waarom de stad Gent afgehaakt heeft. In Antwerpen zou het succes van deze ateliers volgens haar informatie heel beperkt zijn. De toeleiding door de VDAB zou ondermaats zijn. Ook inhoudelijk is men niet tevreden. Daarover wil het lid graag wat meer informatie. Antwerpen is nochtans de stad met de grootste jeugdwerkloosheid. De private partners worden in dit project vergoed per cursist. Bepaalde kosten blijven echter dezelfde, of men nu met een grote groep werkt of met een kleine. Daarom dreigen ook de private partners af te haken. Ze denkt dat een tussentijdse evaluatie dringend noodzakelijk is. De bedoeling achter de werkateliers was goed. Deze ateliers functioneren echter niet in de praktijk. Het komt er dus op aan om tijdig bij te sturen.

In het kader van het WIP werden ook de werk-welzijn-trajecten opgestart. Daarbij worden de zwaksten op de arbeidsmarkt zowel in een groepssessie als in een individuele sessie begeleid. Na de evaluatie zouden de werk-welzijn-trajecten structureel verankerd worden. Wanneer zal de minister beschikken over een eerste evaluatie? De klanten van deze trajecten reageren alvast heel positief.

De minister heeft het in zijn beleidsbrief over een geïntegreerd W² kader (op pagina 19). Dat is de visietekst die hij heeft ontwikkeld samen met minister Van den Bossche die bevoegd is voor Sociale Economie. De beleidsbrief heeft het ook over de armoedetrajec-ten. In beide gevallen worden dezelfde klanten bediend. Zullen de betrokken ministers dan ook hun budgetten samenbrengen?

De minister hecht veel belang aan de problematiek van de taalachterstand. Daarom wil het lid weten wat hij gaat doen aan de wachtlijsten.

De minister wil samen met de sociale partners werk maken van diversiteit. De diversiteitsplannen en het EAD-beleid worden vermeld als mogelijke instrumenten om daaraan te werken. Dat vindt de fractie van mevrouw Turan positief. De diversiteitsplannen moeten breder bekeken worden. Er is duidelijk een tewerkstellingsprobleem binnen de groep van de niet-Europese allochtonen.

Er was een akkoord bereikt tussen de sociale partners over de actielijst voor allochtonen. Dat vindt ze echter niet terug in de beleidsbrief. Ze heeft de indruk dat de minister daar niet echt een voorstander van is. De minister heeft de sector al bevraagd. Hij beschikt ook over het advies van de SERV. Ze begrijpt niet welke informatie de minister nog meer nodig heeft. Denkt de minister misschien aan een ander initiatief in dezelfde zin? Of worden de diversiteitsplannen daarvoor ingezet? Daarover wil ze enige verduidelijking.

Mevrouw Turan is tevreden dat de minister 700.000 euro heeft vrijgemaakt voor een specifieke aanpak voor ondernemerschap. Dat geld wordt toegekend aan de vzw Zenitor. Ook minister-president Peeters heeft 200.000 euro vrijgemaakt voor deze vzw. Deze vzw verricht goed werk voor ondernemers in moeilijkheden en voor gefailleerden. Misschien kan deze vzw aan de commissieleden worden voorgesteld of kan de commissie er eens op bezoek gaan.

Het actieplan rond de internationale mobiliteit zou vanaf december 2011 operationeel zijn. Daarover wil het lid graag enige toelichting. Ze is vooral geïnteresseerd in de migratie vanuit Roemenië en Bulgarije.

Het is belangrijk dat ook de werkgever verantwoordelijkheid opneemt voor de begeleiding van de werknemers die werden afgedankt naar aanleiding van een sluiting of een herstructurering. De beleidsbrief geeft geen cijfers over outplacement. Hoe kan de kwaliteitscontrole gebeuren inzake outplacement? Zijn er cijfers over de afgewezen dossiers?

Mevrouw Turan vervolgt dat de minister heeft aangekondigd dat hij de opleidingscheques onder de loep wil nemen. Hij wil dat verder inzetten in het ruimere kader van het arbeidsmarktbeleid. Heeft de minister er al een zicht op in welke richting dat evolueert?

De minister zou het werkgelegenheidsakkoord faciliteren. Daarvoor had hij een budget van 30 miljoen euro vrijgemaakt. Ondertussen is er echter sprake van 23 miljoen euro. Is dat een vermindering? Tegen wanneer mogen we dat akkoord verwachten? Hoe groot zal het budget nu eigenlijk zijn?

Er circuleren al een aantal plannen om een alternatief te vinden voor de jobkorting. Is er hierover al meer duidelijkheid? De IBO's worden uitgebreid met 5000 plaatsen. Tegen wanneer zou dat worden gerealiseerd?

Tijdens een vergadering van VESOC zou men hebben afgesproken om werk te maken van excellente centra. Dat zijn samenwerkingsplatformen voor de opleiding en de tewerkstelling van werkzoekenden in knelpuntberoepen. Ze dacht dat dit de opdracht was van de VDAB, in samenspraak met SYNTRA, en dat minister Muylers op dit vlak een coördinerende rol speelde. Is het de bedoeling een nieuw platform op te richten? Zal dit bekostigd worden met de budgetten van de VDAB en van SYNTRA?

De heer *Ivan Sabbe* herinnert zich dat het WIP eind 2009 met veel poeha werd aangekondigd. Nadien heeft men er echter nog weinig van gehoord. Wat is de huidige stand van zaken?

In de beleidsbrief gaat het over de visie van het sluitend maatpak. Het is de bedoeling om de werkgelegenheidsgraad op te krikken, vooral bij 55-plussers, niet-EU-burgers en laaggeschoolden. Het beleid spitst zich vooral toe op de nieuwe instroom van werklozen. Nochtans vormen ook de langdurig werklozen een kansengroep. Hij denkt dat de focus op de nieuwe instroom ertoe leidt dat de langdurig werklozen al te vaak buiten schot blijven. Voor jongeren met een onrealistische jobverwachting wordt de notie van passende dienstbetrekking strikter toegepast. Dat was een van de actiepunten van het knelpuntenbeleid van de VDAB. Heeft dat knelpuntenbeleid op dat vlak al concrete resultaten opgeleverd? Ook de uitbreiding van de begeleiding van 53 naar 55 jaar is een eerste stap in de goede richting. Welke concrete resultaten heeft dat beleid al opgeleverd? Hoe zit het met de plannen van de minister om die begeleiding uit te breiden tot 58 jaar?

Het luik arbeidsmobiliteit houdt verband met de internationale en de interregionale mobiliteit. De spreker beseft dat de internationale migratie een federale bevoegdheid is. Toch hoopt hij dat de minister binnen zijn bevoegdheden het nodige doet om migratie te koppelen aan werk. Op federaal niveau wordt er momenteel gewerkt aan een aantal plannen. Hij hoopt dat dit zal leiden tot concrete resultaten.

Rond het thema van de interregionale mobiliteit bestaat er samenwerking tussen de verschillende arbeidsbemiddelingsdiensten in België. Er werden samenwerkingsakkoorden afgesloten met andere gewesten. De effectiviteit ervan is echter moeilijk te achterhalen. Het gaan om niet-dwingende overeenkomsten. Hij wil weten of het mogelijk is om een meer dwingende regeling uit te werken. Zijn er mogelijkheden om dat dwingender te

maken zodat een jobweigerings onmogelijk wordt? De woon-werkafstand voor een passende betrekking zal worden opgetrokken van 25 naar 60 kilometer. Dat is misschien het enige lichtpunt binnen de federale akkoorden. De VDAB zal dus op een andere manier kunnen gaan activeren. De 12.000 werklozen in Gent zijn dus welkom om te gaan werken in Zuid-West-Vlaanderen.

De fractie van de heer Sabbe verkiest lastenverlaging boven banenplannen voor specifieke groepen. In de begroting 2011 bespaarde de minister op de tewerkstellingspremies. De heer Sabbe meent dat men vooral moet besparen op premies die het werken ontmoedigen en niet op premies die het werken bevorderen. Op termijn wil de minister de effectiviteit van de maatregelen wetenschappelijk laten onderzoeken. Daarbij wil hij focussen op de perverse effecten van de combinatie van de Vlaamse aanmoedigingspremies en de RVA-uitkeringen. De heer Sabbe meent dat men niet te lang bezig mag zijn met wetenschappelijk onderzoek en dat men vooral actie moet ondernemen.

De loopbaan- en competentieontwikkeling is een van de vier pijlers van het nieuw industrieel beleid van de Vlaamse Regering. Daarover bevat de beleidsbrief maar een alinea. Dat is kenschetsend voor de beperkte doorwerking van al die maatregelen in het concrete beleid. Hij vraagt zich af of de regering niet te veel hooi op haar vork neemt. Het is onduidelijk of men over de nodige mankracht en middelen beschikt om zoveel zaken tegelijk aan te pakken. Misschien moet de Vlaamse Regering minder initiatieven nemen, maar diepgaander en beter gefocust. De 'Toolbox 50+' en de campagne 'De Juiste Stoel' werden in de vorige beleidsbrief beschouwd als speerpunten, maar in de huidige beleidsbrief komen ze nog nauwelijks aan bod. Het aantal bezoekers op die website was zeer laag. Het waren er tachtig per dag. Slechts tien percent van de betrokkenen maakten daarvan gebruik. Bovendien zijn de meest bekeken instrumenten van de toolbox net instrumenten die het werken niet aanmoedigen, namelijk tijdskrediet, loopbaanonderbreking en landingsbanen.

Op federaal vlak werden er verschillende akkoorden bereikt, onder meer over de regionalisering van de bevoegdheden inzake arbeidsmarkt. Het is belangrijk dat het Vlaamse arbeidsmarktbeleid zich daarop voorbereidt. Misschien moet de beleidsbrief worden aangepast in die zin.

Mevrouw *Lydia Peeters* meent dat de beleidsbrief heel wat nobele doelstellingen bevat. Het jaar 2012 lijkt een overgangsjaar te worden. Er werden heel wat studies aangekondigd, er werden oproepen gelanceerd en een heel aantal dingen wordt geëvalueerd. Ze dringt erop aan dat er snel werk wordt gemaakt van die evaluaties.

Iedereen beseft dat men sterk moet inzetten op activering. Volgens het Steunpunt Werk en Sociale Economie zijn er tussen 2010 en 2015 770.000 extra werkkrachten nodig. Daarbij gaat het niet alleen over de netto-aangroei van jobs, maar ook over de vervangingen.

Er zijn tal van internetsites om op zoek te gaan naar de juiste loopbaan voor werkenden en werkzoekenden. Daarbij denkt ze onder meer aan POP, Competent en 'Mijn Loopbaan'. Zou men niet beter streven naar een enkele duidelijk gestroomlijnde site? Haar fractie vraagt zich ook af of er in deze kwestie geen mattheuseffect dreigt te ontstaan. Het is immers de vraag of de minst geschoolden wel weten hoe ze deze digitale elementen moeten gebruiken.

De beleidsbrief heeft het over een universele en toegankelijke dienstverlening. In werkelijkheid is de dienstverlening echter lang niet voor iedereen toegankelijk. De grote groep van langdurig werkloze 50-plussers wordt immers vrijgesteld van activering. Dat geldt

eveneens voor de meer dan tienduizend PWA'er. Ook de arbeidsmarktreserve wordt amper aangepord om werk te zoeken. De gefailleerde zelfstandigen en de zelfstandigen die hun zaak stopzetten blijven in de kou staan. Slechts dertien percent van het cijfer dat werd vooropgesteld voor de dienstverlening van de VDAB werd gerealiseerd.

De proeftuinen rond samenwerking tussen VDAB en OCMW lopen nog tot eind 2012. Ze veronderstelt dat er al een tussentijdse evaluatie gebeurd is. Wat zijn de bevindingen daarvan? Komt er een veralgemening?

Inzake de werk-welzijn-trajecten zegt de beleidsbrief dat er op termijn wordt gestreefd naar een structureel kader om de samenwerking tussen de werk- en de welzijnsactoren vorm te geven. Wat moet men zich daar concreet bij voorstellen? Mevrouw Peeters kan alleen concluderen dat er nog veel meer werk moet worden gemaakt van de activering. Door de federale akkoorden krijgt het Vlaamse niveau op dat vlak een grotere bevoegdheid. Men moet op een stringente manier optreden, zeker als het gaat om de knelpuntberoepen. Het activeringsbeleid is immers een ruim pakket. Ze hoopt dat er op het Vlaamse niveau nu al wordt nagedacht over concrete maatregelen om het activeringsbeleid nog stringenter door te zetten.

Haar fractie vindt het positief dat de beleidsbrief aandacht schenkt aan de interregionale mobiliteit en aan de economische migratie uit het buitenland. De minister maakt ook 150.000 euro extra vrij voor de taalopleiding van de Brusselse werkzoekenden. Wat zijn de concrete resultaten van de interregionale samenwerking tussen VDAB, Actiris en Forem? Is er intussen iets meer geweten over het actieplan van de VDAB rond internationale mobiliteit?

De minister heeft in zijn beleidsbrief aangekondigd dat het instrumentarium ter bevordering van een evenredige arbeidsdeelname en van diversiteit zal worden bijgestuurd. Men streeft naar een bredere, competentiegerichtte arbeidsdeelname. Dat klinkt de spreekster vaag en abstract in de oren. Het is positief dat de streefcijfers van de nieuwe diversiteitsplannen worden gehaald. Jobkanaal zit echter ruimschoots onder de streefcijfers. Welke concrete initiatieven zal de minister nemen om daar een tandje bij te steken?

Er werden werkateliers opgestart in de grootsteden Antwerpen en Gent en in de Limburgse mijnstreek. Ze wil weten hoe dat in de toekomst zou evolueren.

De fractie van mevrouw Peeters blijft er zich over verbazen dat er nog zoveel vacatures blijven openstaan, ondanks alle knelpuntopleidingen die worden georganiseerd. In 2010 hebben ruim 45.000 werkzoekenden een knelpuntopleiding gevolgd. In de eerste helft van 2011 waren dat er nog eens 24.000. Is er dan een probleem met de uitstroom van de cursisten naar de knelpuntvacatures? Het Nederlandse platform van betatechniek heeft een instroom van ruim vijftien percent in de knelpuntvacatures kunnen realiseren. Daarbij gaat het weliswaar over de hogere wetenschappelijke richtingen, maar ook dat zijn knelpuntvacatures. Als dat mogelijk is in een buurland, waarom blijft het hier dan zo lang aanslepen eer er concrete resultaten kunnen worden geboekt?

Vroeger waren er premies voor de personen die een knelpuntopleiding gingen volgen. Zou een premie voor de personen die de knelpuntvacature effectief invullen niet beter zijn?

Minister *Philippe Muyters* merkt op dat Europa de mogelijkheid om premies toe te kennen voor jobs sterk ingeperkt heeft. Voor de 50-plussers is dat mogelijk, maar voor de knelpuntberoepen niet. Hij zal dat nog eens beter bestuderen.

Mevrouw *Lydia Peeters* veronderstelt dat dit misschien op Europees vlak aangekaart moet worden.

De tewerkstellingspremie 50+ zou selectiever worden ingezet. Daarbij zou men vooral rekening houden met de individuele competenties van de betrokkenen. Nu wordt de premie blijkbaar vooral ingezet voor de sterke 50-plussers. Zij is van oordeel dat er geen onderscheid moet worden gemaakt tussen de sterkere en de zwakkere 50-plussers. Als men een 50-plusser opnieuw aan het werk krijgt, dan is dat sowieso een pluspunt.

Inzake de bemiddeling voor de 50-plussers zou ze willen weten of er een wezenlijk verschil is tussen de resultaten van de private intermediairen en de VDAB. Uit een recente rondvraag van Randstad en USG People bleek dat ruim vijftig percent van alle 50-plussers die via hen een outplacementhulp kregen ook werkelijk een baan hebben gevonden. Misschien kan de aanpak van deze intermediairen een goede inspiratiebron zijn voor de VDAB.

In het najaar zou er een evaluatie gebeuren rond de beschikbaarheid van de 50-plussers voor de arbeidsmarkt. Daarna zou de begeleiding eventueel worden uitgebreid naar de groep tussen 55 en 58 jaar. Het lid wil weten wat de stand van zaken is.

In het kader van de regionalisering van de dienstencheques heeft minister Vandeuren geopperd dat de dienstencheques zouden kunnen worden gereserveerd voor de sociale doelgroepen. Aanvankelijk was het nochtans de bedoeling om de dienstencheques in te zetten voor de tweeverdieners. Ze wil weten hoe minister Muyters daarover denkt.

Kmo's hebben problemen om hun vacatures in te vullen. In het najaar van 2011 zou er in dat verband worden gezocht naar een nauwere samenwerking tussen de VDAB en UNIZO. Ze wil weten wat de stand van zaken is.

De heer *Koen Van den Heuvel* bevestigt dat zijn fractie het eens is met de grote lijnen van deze beleidsbrief. Bepaalde projecten zouden wel versneld moeten uitgevoerd en afgewerkt worden.

Hij benadrukt dat er een belangrijke staatshervorming op ons afkomt. Het is belangrijk dat het Vlaamse niveau zich daar goed op voorbereidt. Er zullen afspraken moeten worden gemaakt tussen het federale en het gewestelijke niveau. Op kortere termijn zullen er samenwerkingsakkoorden moeten worden afgesloten. Hij wil weten hoe de minister zal omgaan met die uitdagingen en hoe hij die timing ziet.

Een van de federale maatregelen is de uitbreiding van de begeleiding van de 50-plussers tot 58 jaar. Zal dit ook worden gerealiseerd op het Vlaamse niveau? Minister Muyters moet hierover een duidelijk standpunt formuleren. In het federale akkoord wordt de vraag gesteld of de grens voor de tewerkstellingspremies in bepaalde gevallen niet moet worden opgetrokken naar 55 jaar. Daarbij denkt hij onder meer aan de landingsbanen. De pensioenleeftijd gaat nu van 60 naar 62 jaar. Er zijn echter nog een aantal bijzondere statuten waar uittreding mogelijk is op de leeftijd van 56 of 58 jaar. Zou men ook daar geen signaal moeten geven? Het lid veronderstelt dat de minister het er moeilijk mee zou hebben als er op het federale niveau sneller zou worden gewerkt dan op het Vlaamse.

De heer Van den Heuvel vindt het goed dat de minister de resultaten van de aanmoedigingspremies zal onderzoeken. Deze premies zouden selectiever worden toegepast. De effectiviteit ervan moet verhogen. De landingsbanen in de zorg moeten ervoor zorgen dat deze mensen langer aan het werk blijven. De echte zorgberoepen zijn immers zware beroe-

pen. Het administratieve kader geniet echter mee van die regeling. Ook daar is wellicht een grotere selectiviteit mogelijk.

Hij wil de minister aanmoedigen om zijn beleid inzake de taalachterstand te verscherpen. De wachtlijsten moeten zoveel mogelijk worden weggewerkt. Ook op het vlak van migratie heeft het federale akkoord een aantal zaken verscherpt, met een grotere nadruk op de taalkennis. Vlaanderen moet dit beleid mee ondersteunen.

De spreker is blij dat de minister veel belang hecht aan de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Nog te veel jongeren studeren af in studierichtingen die weinig kansen bieden op de arbeidsmarkt. Het is de vraag hoe dat probleem kan worden aangepakt. Men mag dat niet alleen bekijken vanuit het perspectief van de arbeidsmarkt. Ook de VDAB kan een aantal extra inspanningen doen. Misschien moeten ook de CLB's die nu nogal educatief gericht zijn, een opening maken naar de arbeidsmarkt. De jongeren en hun ouders moeten voldoende ingelicht zijn over de kansen van sommige studierichtingen op de arbeidsmarkt.

Er wordt een actieplan uitgewerkt rond de zogenaamde STEM-opleidingen, die gericht zijn op wetenschap en techniek. Hij denkt dat dit nog verder versterkt moet worden. Het moet gaan om een krachtig interministerieel platform dat een coördinerende rol kan spelen. Behalve werk moeten namelijk ook onderwijs, wetenschapscommunicatie en economie daarbij betrokken zijn. Ook het budget moet voldoende groot zijn. De verschillende ministers moeten bereid zijn om een financiële bijdrage te leveren. De heer Van den Heuvel wil weten hoe de minister daar tegenover staat.

Mevrouw *Martine Fournier* merkt op dat het regeerakkoord specifieke acties bevatte rond begeleiding, sensibilisering en toeleiding van de herintreders. Ook de beleidsnota verwees naar de herintreders. Er zou een gericht ondersteunend beleid worden gevoerd naar deze groep, met specifieke aandacht voor niet-actieve allochtone vrouwen. In de beleidsbrief is daarover echter weinig terug te vinden. De minister wil alleen bekijken of er eventueel acties moeten worden opgestart. Ze wil weten waarom de minister zo weinig aandacht schenkt aan de herintreders. Er werd een initiatief opgestart voor de activering van jonge allochtone vrouwen. Dit initiatief zou worden bijgesteld. Wat waren de resultaten van de evaluatie? Kan dit instrument ook worden ingezet voor de activering van herintreders?

Het is de bedoeling de interregionale mobiliteit te verhogen door een betere samenwerking tussen de verschillende gewesten. De VDAB heeft met Forem en Actiris nieuwe samenwerkingsakkoorden afgesloten, met hogere streefcijfers. Uit het antwoord op haar vraag om uitleg was echter gebleken dat de streefcijfers niet gehaald zouden worden. Daarom wil mevrouw Fournier weten wat de stand van zaken is. Misschien zijn niet alle gevallen van interregionale mobiliteit opgenomen in de cijfers van de gemengde teams. Misschien zijn er nog bijkomende maatregelen nodig. Ze merkt ook op dat het grensarbeidersstatuut eind dit jaar vervalst. Ook tegenover Frankrijk moeten er dus bijkomende initiatieven worden genomen.

Binnen het beleidsdomein Werk zijn er twee projecten rond gefailleerden. Een eerste project is 'Ondernemen Werkt', een project van het ESF. In april 2011 zouden reeds 231 mensen gestart zijn als zelfstandige ondernemers. Vanaf november 2011 kan de VDAB via dit project ook gefailleerde werkzoekenden toeleiden naar 'Ondernemen Werkt 3'. Een tweede project is vanaf 1 november 2010 gestart bij Zenitor. Dit project, dat werd opgestart via het ESF, is gericht op drie doelgroepen. Het is de bedoeling om in een periode van achttien maanden minstens zeshonderd kandidaat-herstarters toe te leiden naar een oriënterend traject. Uit persberichten is intussen gebleken dat er slechts achttien kandida-

ten zouden zijn geweest. Hebben al die kandidaten een zelfstandige activiteit opgestart? Gaat het om een duurzame activiteit? Zal de minister bepaalde stappen zetten om het streefcijfer toch te halen?

De heer *Robrecht Bothuyne* denkt dat de resultaten van de knelpuntopleidingen vrij gunstig evolueren. Hij was wel verbaasd over de kostprijs. In 2010 werd er voor 3731 cursisten een budget van 4.180.609 euro gebruikt. Dat is 1120 euro per cursist. Bij SYNTRA bedroeg de kostprijs gemiddeld slechts 500 tot 600 euro per opleidingstraject. Hij wil weten waarom de kostprijs in dit geval zo hoog ligt. Ligt het aan de aard van de opleidingen? Ligt het aan het feit dat de organisatie zo snel diende te verlopen? Hij hoopt dat er in de toekomst een grotere efficiëntie mogelijk is bij de organisatie van opleidingen.

Het WIP heeft geleid tot een samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en SYNTRA voor het organiseren van bijkomende opleidingen. Hij wil weten of die samenwerking naar wens verloopt. Maken de competentiecentra van de VDAB voldoende gebruik van de infrastructuur, de middelen en de mensen die SYNTRA kan bieden? Binnenkort zal de commissie het ontwerp van decreet bespreken dat een nieuw kader moet bieden voor de werking van SYNTRA Vlaanderen. Dit ontwerp van decreet speelt in op de Europese regelgeving, maar het biedt ook een stuk zekerheid voor de verdere ontwikkeling van SYNTRA.

Het regeerakkoord bepaalde dat het de bedoeling was een systematische samenwerking te realiseren tussen de VDAB en de OCMW's, met het oog op de toeleiding van de OCMW-cliënten naar een duurzame job. De resultaten van de proeftuinen die in dit verband werden opgezet, waren zeer hoopgevend. In 2012 zal het werk in de proeftuinen worden afgerond. Nu moet er een kader worden gecreëerd voor een veralgemening over het hele Vlaamse land. Die arbeidsreserve moet zeker benut worden in onze structurele knelpunt-economie.

Er werd ook een samenwerkingsakkoord gesloten tussen VDAB en RIZIV rond de groeiende groep cliënten van het RIZIV. Hij wil weten hoe het proefproject dat in dat kader werd opgestart, werd geëvalueerd.

Ten slotte beklemtoont de spreker dat men een actieve strategie moet uitstippelen voor het recruterende van werknemers uit het buitenland. De heer *Laurys* vertelde al dat men in Duitsland gebruik wil maken van de crisis om sterke profielen aan te trekken uit Zuid-Europa. De werkgevers zijn vragende partij voor een dergelijke actieve strategie. De VDAB kan op dat vlak een bijdrage leveren.

De heer *Bart Van Malderen* was aanwezig bij de voorstelling van een schaduwrapport rond de evaluatie van het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap. Hij wil dit gebruiken om het eerste deel van zijn tussenkomst te kaderen, dat gaat over de aandacht voor doelgroepen. Het rapport stelde dat alle mogelijke sectoren belangrijk zijn voor mensen met een handicap, en niet alleen de zorgsector en het beleidsdomein Welzijn. Op de Vlaamse arbeidsmarkt zijn er evenwel nog heel wat drempels voor mensen met een handicap. Mensen met een handicap zijn binnen ons sociaal stelsel te vergelijken met kanaries in de mijn. De drempels op de arbeidsmarkt die gelden voor mensen met een handicap, gelden namelijk ook voor andere mensen. Als men erin slaagt de arbeidsmarkt toegankelijk te maken voor mensen met een handicap, dan zal hij ook toegankelijk zijn voor andere doelgroepen. Dat zou immers betekenen dat men aandacht heeft voor de diversiteit binnen onze samenleving en dat men er zich van bewust is dat het beter is voor de bedrijven en voor de samenleving als iedereen in min of meer gelijke mate aan bod komt. Hij stelt echter vast dat niet alleen het bedrijfsleven, maar ook de overheid schrome-

lijk in gebreke blijft op dat vlak. De Vlaamse overheid probeert mensen bewust te maken van de problematiek en van de bestaande mogelijkheden. Ze slaagt er echter bijlange na niet in om het streefcijfer te halen dat ze zichzelf heeft opgelegd. Hij denkt dat men daar dringend werk moet van maken. Ook de overheidsvakbonden moeten daarvoor worden gemobiliseerd.

Onlangs las de spreker dat de tewerkstelling van personen met een handicap nog altijd in de eerste plaats gestuurd wordt door de conjunctuur, ondanks alle middelen die worden ingezet. Mensen met een handicap komen alleen aan de bak als men echt personeel nodig heeft. Hij wil weten wat de minister denkt over deze kritiek. Moeten de gehanteerde instrumenten niet in die zin worden geëvalueerd?

De commissie Economie heeft het al herhaaldelijk gehad over de discriminatie van allochtonen op de arbeidsmarkt. De heer Van Malderen heeft daarbij gewezen op het grote belang van de interimsector voor de toeleiding van allochtonen naar de arbeidsmarkt. Blijkbaar is dit probleem nog altijd groot. 25 percent van de Vlamingen blijkt geen problemen te hebben met die discriminatie. Dat is ook gebleken uit de mystery calls van Federgon. Op dat vlak moet de minister dus structureel ingrijpen. Hij is zich bewust van de beperktheden van de sociale inspectie. Het komende werkgelegenheidsakkoord is volgens hem een uitgelezen middel voor de minister om dit thema actief op de agenda te plaatsen. Het moet duidelijk zijn dat de maatschappij iedereen nodig heeft en dat het een verschrikkelijke verspilling van talent is als men mensen systematisch aan de kant laat staan. De overheid mag dit niet pikken.

Op het federale niveau worden er een aantal wijzigingen doorgevoerd in het arbeidsrecht, in het bijzonder rond werklozen. Hij vreest dat de MMPP's daarbij tussen wal en schip zouden kunnen terechtkomen. Dit zijn langdurig werklozen met een ernstige medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek. Zij zijn niet klaar om aan de slag te gaan. De uitkeringen zullen worden gereduceerd en beperkt in de tijd. Als men niet zorgt voor de nodige omkadering, dan dreigt er een groep te ontstaan die nergens nog opgevangen wordt. Wellicht komt die groep dan bij het OCMW terecht.

In dit verband wil hij ook weten hoe het zit met de proeftuinen OCMW-VDAB. Wie een leefloon krijgt is in principe beschikbaar voor de arbeidsmarkt. Dit debat werd vroeger minder scherp gevoerd. Met de evoluties op het federale niveau zal men echter versneld werk moeten maken van een Vlaamse regeling. VDAB en OCMW zullen elkaar daarbij moeten vinden.

Het onderwijs moet ervoor zorgen dat de ongekwalificeerde uitstroom zo laag mogelijk is. Niettemin stroomt vandaag tot vijftien percent van de mannelijke achttienjarigen uit zonder diploma. Deze jongeren hebben dubbel zoveel kans om werkloos te worden. Binnen de huidige regeling duurt het echter enkele maanden vooraleer deze groep wordt opgepikt binnen de VDAB. Hij vraagt dat de VDAB daar vanaf de eerste dag werk zou van maken.

De aanpak van de 50-plussers wordt geëvalueerd. Is er daarover intussen meer bekend? Zal men hiermee rekening houden binnen het werkgelegenheidsakkoord?

De begroting werd opgemaakt binnen een bepaalde context. Het economische klimaat is echter sterk aan het veranderen en dat heeft implicaties voor de arbeidsmarkt. De minister-president en minister Muyters hebben een begrotingswijziging aangekondigd voor februari 2012. De VDAB heeft in de voorbije jaren al een aantal besparingen moeten doorvoeren, ook in besparingsjaren die relatief gunstig waren voor de arbeidsmarkt. De heer Van Malderen hoopt dat de kaasschaafmethode niet opnieuw zal worden gebruikt nu

de conjunctuur verslechtert. De VDAB moet blijven beschikken over de nodige middelen om haar doelstelling te realiseren, namelijk mensen zo snel mogelijk aan de slag helpen.

Minister *Philippe Muyters* zegt dat hij een andere visie heeft op de functie van de beleidsbrief. Dergelijke brief kondigt de accenten aan die de minister in het komende jaar wil leggen. Natuurlijk bevat hij vooral intenties en aankondigingen. Voor de uitwerking krijgt de minister een jaar tijd. Voorts is er de kritiek dat er teveel evaluaties in de beleidsbrief aangekondigd worden, maar desondanks krijgt de minister veel vragen voor bijkomende evaluaties. Hij is bereid om op alle gestelde vragen te antwoorden, maar op sommige bij voorkeur schriftelijk, omdat ze naar feitelijke gegevens vragen. Het plan voor de inter-regionale en internationale mobiliteit kan dan weer beter in een apart debat besproken worden.

Hij is blij met de steun voor het competentiebeleid, dat wel degelijk, samen met talent-beleid, de rode draad is. Het doel is ambitieus, namelijk een heus competentie- en loopbaanbeleid. Maar dat is niet realiseerbaar van vandaag op morgen, het is een langetermijnproject. Jobkanaal, de diversiteitsconsulenten, de bijblijfconsulenten zullen dus niet plots afgeschaft worden, maar in dat doel ingeschakeld worden. De maatregel van de bijblijfconsulenten wordt hoe dan ook nog een jaar verlengd. Een diversiteitplan werkt niet zonder een goed humanresourcesbeleid, want het klopt dat beleid dat goed is voor de kansengroepen, goed is voor iedereen. De minister wil dus meer evolueren naar een competentiegericht beleid dat aandacht heeft voor loopbaan én voor diversiteit.

De minister ziet wel degelijk de voordelen van een diploma. Het is een prachtige momentopname die bewijst dat een persoon niet alleen kennis maar ook heel wat vaardigheden heeft verworven, maar het betekent niet dat die persoon zijn verdere carrière op zijn lauweren mag rusten. Niemand wil een advocaat als verdediger die 30 jaar geleden zijn diploma haalde en sindsdien nooit pleitte voor de rechtbank.

Ook voor de minister mag alles sneller gaan, maar een werkgelegenheidsbeleid moet gestoeld zijn op de medewerking en akkoord van de sociale partners. Die hebben tijd nodig om met hun achterban te overleggen, om ideeën te laten rijpen. Hij steunt ten volle het voorstel van de heer Laurys om de VDAB te bezoeken en zo zelf te ervaren hoe alle maatregelen op elkaar afgestemd zijn.

Het is altijd moeilijk om te voorspellen hoe middelen zullen evolueren, bijvoorbeeld in het geval van de VOP, maar dat is gemakkelijker te beoordelen in februari dan in september. De unieke loonpremie stond op de agenda van de gemengde beleidsraad Sociale Economie en Werk, maar is uitgesteld. Dé allochtoon, dé vijftigplusser, dé man, dé vrouw bestaan niet, elkeen heeft eigen talenten en competenties. Als iemand zelf gemakkelijk werk vindt, is een premie aan hem slecht besteed. Daarom wil de minister evolueren naar persoonsgebonden premie of maatregelen die afgestemd zijn op de problemen die de persoon heeft bij het vinden van werk. Geld geven aan wie het nodig heeft, is ook het uitgangspunt van het selectiever maken van de 50+-premie. Dat is de reden waarom de middelen voor de tewerkstellingspremies 50+ dalen. Ook de VOP zal van die benadering uitgaan. Daarover wil de minister grondig overleggen met de sociale partners.

De EVC worden nu nog te veel beperkt tot het diploma, de minister wil dit jaar nagaan hoe ze ruimer kunnen worden. De minister wil voorts ook de opleidingscheques in het nieuwe loopbaan- en competentiebeleid passen. Twee jaar geleden is het systeem rudimentair gewijzigd, maar het klopt dat er nu nog onevenredig veel hoogopgeleiden gebruik van maken. Hij heeft aan de sociale partners gevraagd na te gaan hoe de cheques in het nieuwe beleid kunnen passen.

De regering heeft aan de sociale partners ook gevraagd om uit een lijst alternatieven voor de jobkorting enkele goede maatregelen te kiezen om mensen uit de lagere sociale klassen te activeren. De partners kozen: meer individuele beroepsopleiding, een curatieve individuele beroepsopleiding, dus met meer individuele begeleiding, enkele armoedetrajecten en doorstroming uit arbeidszorg naar het normale economisch circuit. De regering heeft groen licht gegeven voor die vier voorstellen. Een VESOC-werkgroep heeft die dan verder uitgewerkt. De regering heeft die uitgewerkte voorstellen daarop besproken. Na enkele verfijningen zullen de maatregelen starten of omgezet worden in decreten of uitvoeringsbesluiten. Dat zal gebeuren vanaf 1 januari 2012. De minister wil zeker de andere vormen van IBO evalueren. Soms is het beter iets te laten bestaan dan het af te schaffen, ook als het niets opbrengt maar vooral niets kost. Het creëert soms een opening of houdt de geesten rijp.

De minister is er ook benieuwd naar hoeveel doorstroming er vanuit de knelpuntopleidingen naar knelpuntjobs is. De minister heeft ook vastgesteld dat weinigen tijdens hun tijdelijke werkloosheid een opleiding volgen, maar kan die mensen daar niet toe verplichten. Hij wil best samen met de werkgevers nagaan hoe hij ze daartoe kan stimuleren.

Jobkanaal haalt inderdaad het streefcijfer van 5000 niet. Als een bedrijf dankzij Jobkanaal de weg vindt naar bepaalde organisaties die kansengroepen begeleiden, een diversiteitsplan opstelt en mensen uit kansengroepen aanwerft, kan het de volgende aanwervingen zonder hulp. Die latere aanwervingen worden niet bij de resultaten geteld. Jobkanaal is in essentie geen wervingskanaal, geen bemiddelingsdienst maar een sensibiliseringkanaal. Jobkanaal kan dus zelf niet verantwoordelijk gesteld worden voor het aantal effectieve aanwervingen.

De leeftijdsgrens voor de systematische aanpak van 50-plussers is van 52 op 55 gebracht. Het activeringsbeleid van de VDAB is gestart op 1 april 2011. Met de sociale partners heeft de minister afgesproken de zaak inhoudelijk te evalueren, maar ook de evolutie van de conjunctuur in rekening te brengen. De minister heeft de cijfers overgemaakt aan de sociale partners. Zij zullen die bekijken en voorstellen formuleren voor een betere activering van 50-plussers. De minister wil daarnaast met hen bespreken of het mogelijk is de grens van 55 op 58 jaar te brengen. Dit kan binnen of buiten de grenzen van het werkgelegenheidsakkoord. Hij geeft de onderhandelingen zeker tot 31 december 2011 en wil de sociale partners best onder druk zetten maar hoopt eigenlijk op een akkoord.

De minister zal de suggesties over werken in het buitenland zeker onthouden en nagaan of hij iets kan leren uit het voorbeeld van Duitsland. Hij suggereert de commissie om ook aan dit onderwerp een aparte vergadering te wijden.

Het WIP is wel degelijk in uitvoering en alle WIP-middelen zullen worden gebruikt, zij het niet allemaal in 2011. Het plan wordt immers uitgevoerd in samenwerking met derden, dus voor elk onderdeel moeten aanbestedingen uitgeschreven worden, wat tijd vergt. Bepaalde projecten zijn al aanbesteed, maar zullen pas volledig uitgevoerd worden in 2012. Om die reden wordt de termijn verlengd. De onderbenutting van het WIP bedraagt 8 miljoen euro, die worden gebruikt om dit jaar het tekort van 256 miljoen euro ten gevolge het failliet van de Gemeentelijke Holding ESR-neutraal gebruikt te compenseren. De 8 miljoen euro zal dan volgend jaar elders gecompenseerd worden.

Voor de sensitiviteitsanalyse heeft de minister berekend hoeveel elke percent minder of meer groei Vlaanderen kost of oplevert. De minister zal de groeicijfers van februari

afwachten en dan zien of en welke besparingen er nodig zijn. Daarenboven zal dan ook duidelijker zijn welke invloed de federale beslissingen op de budgetten hebben.

De minister weet niet of het werk@telier van Gent afgehaakt heeft, maar zal dat navragen. Hij is ook bereid om na te gaan waarom een en ander fout liep. Hij wil dat dan met de commissie komen bespreken. Er zijn wel al enkele bijsturingen bij de werk@teliers geweest. De omgevingsfactoren, onder meer de opleving van de arbeidsmarkt van het midden 2010 tot aan de zomer 2011, hebben hun werking grondig beïnvloed.

W² is geïntegreerd in het armoedebeleid. De minister is bereid de organisatie op een ander moment meer in detail voor te stellen. De actielijst allochtonen is een werkstuk van de sociale partners met vooral meer administratief werk, meer statistieken, meer opvolging, maar geen acties om allochtonen aan het werk te helpen. De minister gelooft niet in dat plan. Hij werkt met de sociale partners aan meer concrete voorstellen die passen in beleidskeuzes voor talent en competentie.

Het klopt dat de resultaten van outplacement door de privésector en door de VDAB verschillen. Dat is logisch gezien het soort klanten. Pas als iemand na een aantal maanden bij dergelijk bureau geen werk heeft gevonden, komt hij bij het VDAB-outplacement terecht. De minister wil daar best meer informatie over geven bijvoorbeeld als antwoord op een schriftelijke vraag daarover. Dat geldt trouwens ook voor de vraag over de samenwerking tussen VDAB en UNIZO en over de vraag naar de kostprijs van 1120 euro voor knelpuntopleidingen.

Bij de regionalisering van de dienstencheques zal de minister het zeker met de regering hebben over het doelpubliek en, afhankelijk van de middelen, overwegen ze enkel toe te kennen aan de sociale doelgroepen.

De Vlaamse Regering heeft afspraken gemaakt over de aanpak van de staatshervorming. De minister-president heeft een ontwerp van procedure voorgesteld die nu wordt uitgewerkt. De Vlaamse ambtenarij heeft inderdaad nog enkele taboes, bijvoorbeeld de aanwerving van 50-plussers en van allochtonen en de focus op diplomavereisten. Tot nog toe vervult de overheid dus zeker nog geen voorbeeldrol.

De bepalingen over de landingsbanen in de zorgsector liggen vast in een cao. De partners moeten akkoord gaan met wijzigingen. De minister vergeet de herintreders niet, maar momenteel worden die maatregelen uitgesteld. Er zijn genoeg andere maatregelen die voorgaan. Een goed competentie- en talentbeleid zal trouwens ook herintreders meer kansen geven op de arbeidsmarkt.

Maatwerk is het uitgangspunt van het doelgroepenbeleid. Als bepaalde doelgroepen altijd hetzelfde aspect missen om aan werk te geraken, zoals langdurig werklozen werkervaring, zal dat misschien wel automatisch beschikbaar gesteld worden aan al wie tot de categorie behoort. Naast maatwerk blijft algemene bewustmaking nodig. Er is immers nog te veel vooringenomenheid onder meer ten opzichte van allochtonen en van 50-plussers. Ook om die redenen wil de minister instrumenten als Jobkanaal en de bijblijfconsulenten blijven inzetten.

De minister heet Bulgaren en Roemenen die naar hier komen om te werken, welkom. Vlaanderen wil hen helpen om een baan te vinden. De wet is er om misbruik aan te pakken.

IV. BEVOEGDHEID SOCIALE ECONOMIE VAN MEVROUW FREYA VAN DEN BOSSCHE, VLAAMS MINISTER VAN ENERGIE, WONEN, STEDEN EN SOCIALE ECONOMIE

Voor wat de bespreking in de commissie Economie betreft omvat de bevoegdheid Sociale Economie de volgende bepalingen:

Decreetsbepalingen: artikel 15 (JB0/1JE-F-2-C/WT, JC0/1JE-F-4-Z/PR tot JC0/1JE-F-2-D/WT)

Begrotingstabel - Afdeling I: entiteit JB0 (programma JA, JB0/1JB-F-2-Z/PR, JE) en entiteit JC0 (programma JA, JE)

1. Toelichting door de minister

1.1. Beleidsbrief Sociale Economie

De minister zegt dat 2012 een belangrijk jaar voor de sociale economie wordt. De voorbije twee jaar werden de voorbereidingen getroffen om de doelstellingen van het Vlaams regeerakkoord te realiseren: een vereenvoudiging van de sociale economie tot twee pijlers (maatwerk in het kader van collectieve inschakeling en lokale diensteneconomie), het hertekenen van de ondersteuningsstructuur en het creëren van een eenduidig kader arbeidszorg.

Het is de ambitie van de minister om in de loop van het komende jaar die hervormingen in een volgende fase te brengen: de stap naar definitieve besluitvorming.

De uitrol van de strategische doelstellingen die in de beleidsnota werden vooropgesteld, zit op schema. Het afgelopen jaar is hard gewerkt aan de vereenvoudiging en verdere afstemming van de sociale economie, maar er is ook geïnvesteerd in het bevorderen van het sociaal ondernemerschap in Vlaanderen.

1.1.1. Vereenvoudiging van sociale economie tot twee pijlers: maatwerk en lokale diensteneconomie

Eén van de grootste uitdagingen deze legislatuur binnen het beleidsdomein sociale economie is de realisatie van het Maatwerkdecreet waarin een nieuw kader wordt uitgetekend voor de sociale en beschutte werkplaatsen en de invoegbedrijven. De contouren van dit nieuwe Maatwerkdecreet bij collectieve inschakeling werden vastgelegd in een conceptnota die werd besproken in de Vlaamse Regering. De juridische vertaling naar een nieuw decreet kan van start gaan. In de loop van 2012 zal een ontwerp van decreet voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement.

De beleidsaanbevelingen voor de bijsturing van de lokale diensteneconomie werden afgetoetst met de stakeholders en zullen het komende jaar ook omgezet worden in ontwerp teksten voor de bijsturing van het decreet. Dit decreet zal eveneens in 2012 in het parlement worden ingediend. Ondertussen worden in samenspraak met de andere betrokken ministers de Vlaamse klaverbladen verder verfijnd.

Naast de geplande hervormingen die het komende jaar vertaald worden naar regelgeving, wordt ook voorzien in een groeipad voor de sociale economie. In uitvoering van het Vlaams Werkgelegenheid- en Investeringsplan 2010-2011 en het bereikte ontwerp van akkoord voor een nieuw Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de socialprofitsector (VIA4), wordt een groeipad voor de sociale economie voorzien voor uitbreiding van de capaciteit in de sociale en beschutte werkplaatsen alsook in de lokale diensteneconomie.

Wegens het jaarlijks beperkte groeipad wordt gewerkt met een geclusterde oproep waarbinnen de middelen voor de periode 2011-2012 worden gekoppeld om te komen tot een groter contingent vte's voor de uitbreiding. Binnen de sector van de beschutte werkplaatsen is een groeipad van 135 vte voorzien. Binnen de sector van de sociale werkplaatsen en de lokale diensteneconomie is een groeipad voorzien voor bijkomende tewerkstelling van telkens 100 vte.

1.1.2. Doorstroom en kwaliteit

De creatie van duurzame jobs voor kansengroepen mag niet verengd worden tot bijkomende jobs in de sociale economie. Ook de doorstroom naar een job in de reguliere sector is een belangrijk kanaal. Werkvloerbegeleiding op de reguliere werkvloer is een essentiële schakel in een duurzaam doorstroomproces. De invulling van deze ondersteuningsmodule en het kwaliteitsluik worden meegenomen in de uitwerking van de regelgevingen maatwerk en lokale diensteneconomie.

Ter voorbereiding van de nieuwe regelgeving wordt in kader van het ESF-programma gewerkt aan de ontwikkeling van een POP-model voor de sociale economie. Daarnaast werd ook de ESF-oproep 'doorstroom uit de sociale economie' gelanceerd waar partnerschappen tussen ondernemingen in de sociale en reguliere economie worden vooropgesteld.

1.1.3. Nieuwe ondersteuningsstructuur voor de sociale economie

Naast het Maatwerkdecreet en decreet Lokale diensteneconomie is de herziening van de ondersteuningsstructuur een derde belangrijke hervorming binnen de sociale economie. In oktober wordt een ontwerpdecreet aan de Vlaams regering voorgelegd met het oog op indiening in het Vlaams Parlement. De minister mikt op midden 2012 om dit decreet in de praktijk om te zetten.

Een sterke sociale economie heeft nood aan innovatie. Onder de regiegroep sociale innovatie werd een subgroep sociaal ondernemerschap opgericht om een innovatiestrategie uit te tekenen voor de sector. Het voorbije jaar werd 7 miljoen euro geïnvesteerd in concrete projecten. Ook het komende jaar zal verder geïnvesteerd worden in vernieuwing binnen de sector als antwoord op de maatschappelijke en economische uitdagingen.

1.1.4. Nieuw kader W² (werk-welzijn) voor arbeidszorg

Een laatste belangrijke hervorming is de creatie van het nieuwe kader arbeidszorg. In overleg met de ministers bevoegd voor welzijn en werk werd een conceptnota W² (werk-welzijn) opgemaakt. Op basis van deze conceptnota zal gewerkt worden aan een nieuw regelgevend kader dat alle trajecten op het snijvlak werk-welzijn zal omvatten, inclusief arbeidszorg.

1.1.5. Sociale meerwaarden via MVO en coöperatief ondernemen

Sociale economie is meer dan inschakeling alleen. Stimuleren van sociaal en het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap is een belangrijke pijler van het beleid van de minister. Het MVO-beleid is klaar voor een echte doorstart. De verschillende stakeholders worden betrokken bij het beleid en de activiteiten van MVO Vlaanderen om zo een maximaal draagvlak te creëren voor MVO. In 2012 worden op basis van de onderzoeksresultaten van een VIONA-studie ISO 26000 en GRI in Vlaanderen uitgerold. Op die manier kunnen sectoren, grote en kleine bedrijven en organisaties rekenen op ondersteuning om hun uitdagingen op vlak van duurzaamheid te halen en om competitief te zijn in een open, geïnternationaliseerde economie.

2012 is het internationaal jaar van de coöperaties. Dit is bij uitstek een aanleiding om de ambities omtrent coöperatief ondernemen extra in de verf te zetten. Coöperatieve ondernemingen richten zich bij uitstek op de realisatie van maatschappelijke meerwaarden. De zes doelstellingen van het strategisch actieplan (promotie, ondersteuning, onderzoek, netwerking, pilootprojecten en verankering in het beleid) werden in uitvoering gezet en zullen het komende jaar verder worden uitgerold. Het succes van het event en de oproep coöperatief ondernemen vertaalt zich in een nieuw engagement voor 2012.

Tot slot verduidelijkt de minister nog dat, net zoals de voorgaande jaren, in de beleidsbrief een omgevingsanalyse van de sociaal-economische context van de Vlaamse arbeidsmarkt wordt beschreven. In de beleidsbrief is een samenvatting opgenomen. Meer cijfers en informatie betreffende de sociale economie en de werkgelegenheid van kansengroepen is terug te vinden op www.werk.be/cijfers.

1.2. Begroting Sociale Economie

De totale uitgavenbegroting Sociale Economie bedraagt 342,5 miljoen euro aan vastleggingskredieten, 343,8 miljoen euro aan vereffeningskredieten en 2 miljoen euro aan variabele kredieten.

Er is een stijging van de vastleggings- en vereffeningskredieten met ongeveer 11 miljoen euro ten opzichte van de begrotingscontrole 2011. Deze stijging is voor ongeveer 6,5 miljoen euro het gevolg van de indexaanpassing, daarnaast komt er ook nog een belangrijk budget vanuit het WIP, waardoor er groeimogelijkheden zijn bij de beschutte en sociale werkplaatsen en bij lokale diensteneconomie.

De minister situeert het budget in detail aan de hand van de strategische doelstellingen die ook in de beleidsbrief worden vermeld.

De uitvoering van de eerste strategische doelstelling ‘meer werk op maat van mensen’ is terug te vinden in het begrotingsartikel ‘Maatwerken’ (JC0/1JE-F-2-A/WT).

In deze pijler binnen de sociale economie wordt de ondersteuning aan de beschutte werkplaatsen, de sociale werkplaatsen en de invoegeconomie ondergebracht.

Op dit begrotingsartikel is voor de drie maatregelen samen 307 miljoen euro uitgetrokken voor de tewerkstelling van doelgroepwerknemers en hun omkadering.

De tweede strategische doelstelling ‘minder maatschappelijke noden door meer maatschappelijke diensten te koppelen aan de inschakeling van kansengroepen’ vindt zijn vertaling in twee begrotingsartikelen, namelijk:

- ‘meer maatschappelijke diensten realiseren en kansengroepen inschakelen door de ontwikkeling van lokale diensteneconomie’ waar 20,4 miljoen euro voorzien wordt (JC0/1JE-F-2-B/WT);
- ‘meer tewerkstellingskansen realiseren via werk-welzijnstrajecten vanuit sociale economie – arbeidszorg’ waar 2,7 miljoen euro voorzien wordt (JC0/1JE-F-2-D/WT).

De vertaling van de derde strategische doelstelling ‘nieuwe duurzame jobs creëren door doorstroom te realiseren’ situeert zich in 2012 vooral binnen het ESF-programma. De doorstroom naar een job in de reguliere sector is belangrijk. Voor de nieuwe oproep ‘Uitstroom in de sociale economie’ worden 3,6 miljoen euro ESF-middelen en 4,4 miljoen euro uit Vlaamse cofinanciering uitgetrokken.

Een tewerkstelling binnen de sociale economie kan slechts duurzaam zijn als er naast loon- en omkaderingssubsidies ook kredieten worden voorzien voor gestructureerde ondersteuningsmaatregelen. De vierde strategische doelstelling ‘De weg naar een sociale economie faciliteren’ sluit hierbij aan.

De middelen voor de ondersteuningsstructuren en -initiatieven worden ondergebracht in het begrotingsartikel ‘de sociale economie faciliteren en maatschappelijke meerwaarden realiseren door het ondersteunen van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en het stimuleren van het maatschappelijk verantwoord ondernemen’ waarvoor 8,4 miljoen euro wordt uitgetrokken (JC0/1JE-F-2-C/WT en JB0/1JE-F-2-A/WT). Deze middelen omvatten alle maatregelen van het nieuwe Ondersteuningsdecreet, inclusief de middelen ter bevordering van innovatie binnen de sociale economie.

Met de vijfde strategische doelstelling wil de minister binnen de sociale economie kwaliteit vooropstellen. Het ontwikkelde kwaliteitsmodel ‘kwaliteitswijzer’ gebaseerd op EFQM zal als referentiekader geïmplementeerd worden in de sector. Voor de ondersteuning van dit kwaliteitsbeleid is 1,1 miljoen euro uitgetrokken.

‘Maximale maatschappelijke meerwaarden realiseren’ is de zesde strategische doelstelling, vertaald in ‘sociaal innoveren door sociaal inspireren’, ‘pionieren in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap’ en ‘van voorbeeld naar voorloperfunctie’. Voor het ‘pionieren in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap’ is op de begroting 2012 een krediet van 389.000 euro uitgetrokken (JB0/1JE-F-2/WT). Voor het bevorderen van het ‘coöperatief ondernemen’ is op de begroting 2012 een krediet van 2 miljoen euro uitgetrokken (JC0/1JE-F-2-C/WT).

Wat tenslotte de ‘Noord-Zuid’-doelstelling betreft: in 2008 werd een meerjarig project opgestart dat het concept Sociale Economie in Zuid-Afrika wil helpen vormgeven. De hiertoe voorziene recurrente middelen, 126.000 euro per jaar, werden naar het Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking overgeheveld en blijven voor de uitvoering van dit project beschikbaar.

De minister licht ook nog even kort de ontvangsten toe: er wordt een ontvangst geraamd van 11,8 miljoen euro, waarvan 9,8 miljoen euro algemene ontvangsten en 2 miljoen euro toegewezen ontvangsten. Zoals voorgaande jaren komt de grootste ontvangst voort uit het samenwerkingsakkoord Meerwaardeneconomie dat is afgesloten met de federale overheid.

2. Bespreking

Mevrouw *Sonja Claes* zegt dat 2012 een cruciaal jaar wordt voor de sociale economie. Al het voorbereidende werk van de afgelopen jaren moet uitmonden in de nieuwe decreten, die de sociale economie zullen structureren. Er werden heel wat inspanningen gedaan om het werkveld bij dat voorbereidende werk te betrekken. Alles laat uitschijnen dat de nieuwe regelgeving ook effectief door de sector zal worden gedragen.

De spreker heeft enkele vragen bij de omgevingsanalyse. Het is heel duidelijk dat allochtone werknemers het erg moeilijk hebben. Ook in de sociale economie zijn zij de eersten die uitvallen als het economisch moeilijk gaat. In de beschutte werkplaatsen zijn er zeer weinig allochtone werknemers tewerkgesteld. In het kader van de hervormingen van het maatwerk, is het zeker nuttig om dat fenomeen te bestuderen.

Ook de 50-plussers hebben het moeilijk in de sociale economie. Dat zou ook nader moeten worden onderzocht.

In het hele Maatwerkdecreet staat doorstroming centraal. Uit de cijfers blijkt dat de doorstroming vanuit de invoegbedrijven en de socialediensteneconomie goed verloopt. De doorstroming vanuit de sociale werkplaatsen blijft constant maar die vanuit de beschutte werkplaatsen blijft zeer laag. Hoe komt dat, wil mevrouw Claes weten. Misschien kunnen financiële stimuli hierbij helpen. De spreekster vraagt of de ESF-oproep 'uitstroom uit de sociale economie' hierbij ook van enig nut zal zijn. Voor het lid is de terugkeergarantie heel belangrijk. Is er al meer duidelijkheid over hoe die garantie in zijn werk zal gaan? Is er tijdens de periode van afwezigheid van een doorstromer een vervangingscontract in de betrokken beschutte of sociale werkplaats mogelijk?

Wat de begeleiding van de doelgroepwerknemers in de reguliere economie betreft, vraagt mevrouw Claes zich af of de leerwerkbedrijven daarin een rol zouden kunnen spelen. Die zijn op dit ogenblik toch gespecialiseerd in het begeleiden van mensen in de sociale economie. Het is zinvol om eens te bekijken of leerwerkbedrijven ook in het reguliere circuit kunnen instaan voor begeleiding.

Is er voor het bepalen van de afstand van de werknemer tot de arbeidsmarkt al meer duidelijkheid over het nieuwe te ontwikkelen screeningsinstrument? Dit is iets cruciaals binnen dat Maatwerkdecreet. De spreekster suggereert hierover de VDAB eens te bevragen. Zal de expertise van de bestaande actoren in het werkveld worden gebruikt?

De minister wil een 'participatieladder' lanceren om als meetinstrument voor de afstand tot de arbeidsmarkt te gebruiken. Waarom is er een nieuw instrument nodig, als er al een instrument is in het kader van arbeidszorg.

Wat arbeidszorg betreft, vraagt mevrouw Claes of er al een oplossing is voor de plaats van Brussel in het systeem.

Ook in de sociale economie wordt een instrument opgezet voor de ontwikkeling van het POP. Is dat hetzelfde instrument dat door Werk gehanteerd zal worden? Is daarover afstemming met de minister van WerIn de beleidsbrief staan heel wat nieuwe maatregelen voor MVO. Wordt het tot nu toe gevoerde MVO-beleid geëvalueerd?

Mevrouw Claes zegt ten slotte erg bezorgd te zijn over de activiteitencoöperaties. In 2009 waren er 46 personen tewerkgesteld via die activiteitencoöperaties. In 2010 waren dat er 41 die een zelfstandige activiteit hadden ontwikkeld. Hiervoor was in 2010 800.000 euro uitgetrokken, wat dus ongeveer 21.000 euro per persoon betekent. Er moet dus dringend een evaluatie van die maatregel worden gemaakt. Moet dit nog apart worden georganiseerd of kan bijvoorbeeld SYNTRA dat niet overnemen?

De heer *Bart Van Malderen* veronderstelt dat er een vrij breed draagvlak is in het Vlaams Parlement voor het beleid dat in de sociale economie wordt gevoerd. Tijdens de eerste helft van de legislatuur moest deze fragiele sector, met fragiele werknemers, door zware economische moeilijkheden worden geleid. De sector heeft standgehouden, wat een verdienste van het beleid kan genoemd worden. Ondertussen wordt werk gemaakt van een transitie die de sector moet klaarmaken voor de toekomst, met het nieuwe Maatwerkdecreet en het nieuwe Ondersteuningsdecreet. Deze belangrijke decreten zullen de grondvesten van de sociale economie in Vlaanderen grondig hertekenen. Het is daarom goed dat er gestreefd wordt naar een groot draagvlak voor die basisdecreetgeving. Uiteraard vraagt het verkrijgen van dat draagvlak bij alle actoren in Vlaanderen enige tijd. Bovendien moet die nieuwe Vlaamse regelgeving afgestemd zijn op de Europese regelgeving.

Volgens de heer Van Malderen is innovatie een centraal gegeven in de beleidsbrief. Dat is belangrijk, want de sociale economie moet zich ook in een snel wijzigende economische omgeving kunnen handhaven.

Ook voor de heer Van Malderen is de beperkte aanwezigheid van sommige kansengroepen in de beschutte werkplaatsen een bekommernis. Men moet echter ook vaststellen dat werkloosheid in zijn geheel een verhaal is van kansengroepen, die daarin oververtegenwoordigd zijn. Ook in een periode van hoogconjunctuur bestaat de overblijvende harde kern van werklozen uit kansengroepen. In geen enkel land van de Europese Unie ligt de tewerkstellingsgraad van allochtonen lager als bij ons. Daarom is het belangrijk dat er ook in de sociale economie speciale aandacht voor allochtonen is. De situatie van de beschutte werkplaatsen is echter in zoverre speciaal dat tot voor kort de toegang tot die beschutte werkplaatsen werd geregeld via een ticket van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap. Precies in de zorgsector zijn de allochtonen ook zwaar ondervertegenwoordigd, wat voor een groot stuk de ondervertegenwoordiging in de beschutte werkplaatsen verklaart. Dit kan op termijn worden opgelost via de persoonlijke aanpak die het nieuwe Maatwerkdecreet voorstaat, volgens de spreker.

Over de klaverbladen wordt er in de beleidsbrief op pagina 16 een opsomming gegeven van hun structurele verankering. De heer Van Malderen vraagt of hierin nog enige recente evolutie zit sinds de opmaak van deze beleidsbrief, enkele maanden geleden.

De minister spreekt terecht van een doorstart van het MVO-beleid. De spreker onderschrijft de stevige ambities van de minister in deze materie.

De heer Van Malderen is het niet eens met de kritiek van mevrouw Claes op de activiteitencoöperaties. Volgens hem is de output niet zo slecht en moet ermee rekening worden gehouden dat het hier om een moeilijke doelgroep gaat, wat zijn weerslag heeft op de kostprijs. Het succes van een maatregel enkel aflezen uit die kostprijs is volgens de spreker tamelijk simplistisch.

De spreker wijst ook op het belang van de Vlaamse sociale inspectie in de sociale economie. Er kan geen sluitend arbeidsmarktbeleid worden gevoerd, als daar ook niet de sociale inspectie als handhavinginstrument wordt aan toegevoegd. De heer Van Malderen juicht het toe dat de Vlaamse sociale inspectie nu prominenter in beeld komt om ervoor te zorgen dat het Vlaamse gemeenschapsgeld voor deze het moeilijkst te activeren doelgroepen ook correct wordt besteed.

Mevrouw *Goedele Vermeiren* stelt dat de drie werkvormen in de sociale economie onderling erg verschillen op het vlak van doelgroep en van inhoud. Het is dus een uitdaging om die werkvormen naar elkaar te laten toegroeien. Dat is belangrijk in het licht van vereenvoudiging en transparantie in de sector.

Het is voor deze spreker ook belangrijk dat een en ander gebeurt, conform de Europese regelgeving. Europa heeft immers criteria vastgelegd voor de maximale steunintensiteit en de duurtijd van de loonsubsidie voor de verschillende categorieën van doelgroepwerknemers. Enkel voor personen met een arbeidshandicap mag die loonsubsidie van onbepaalde duur zijn. De structurele kostprijs voor de subsidiërende overheid per doelgroepwerknemer is erg hoog. Vandaar dat het aangewezen is om in de toekomst behoedzaam om te springen met nieuwe instroom in deze programma's vooral omdat de door- en uitstroom uit de sociale economie in de praktijk erg laag is. Voor sommige categorieën is uitstroom zo goed als uitgesloten en voor die groep is blijvende ondersteuning aangewezen. Maar de groep van langdurig werklozen heeft meer baat bij een intensieve begeleiding en opleiding

en tijdelijke werkervaring in de reguliere sector, wat dan eventueel zou kunnen gekoppeld worden aan een degressieve loonkostsubsidie. Dat principe kan in de praktijk worden gebracht door het rugzakmodel, waarin de noden van de individuele doelgroepwerknemer centraal staan en niet zozeer de noden van de instellingen, waarin ze worden tewerkgesteld.

Over de doorstroom merkt mevrouw Vermeiren ook nog op dat de minister bij een vraag om uitleg van de heer Matthias Diependaele op 1 juli 2010 opmerkte dat ondernemingen uit de sociale economie niet mogen worden afgerekend op criteria van gerealiseerde doorstroom, die in het verleden nooit als indicator werden vooropgesteld (zie *Handelingen* Vl. Parl. 2009-2010, nr. C280-ECO34, p. 5-6). De minister heeft toen wel gesteld dat ze in 2012 wilde landen met een aangepaste regelgeving ter zake. In de nieuwe regelgeving wordt de doorstroom blijkbaar echter vooral bekeken vanuit het perspectief van de betrokken werknemer, wat uiteraard wel belangrijk is. De vraag is echter of ook niet moet bekeken worden of de promotoren en werkgevers in de sociale economie kunnen worden beloond of gestimuleerd op basis van gerealiseerde doorstroom. Beschutte en sociale werkplaatsen laten hun beste werknemers immers niet graag gaan, wat een gedeeltelijke verklaring voor de beperkte doorstroom zou kunnen zijn.

In verband met de klaverbladen merkt mevrouw Vermeiren op dat er een aantal inmiddels structureel zijn verankerd en dat er voor enkele andere stappen werden gezet in de richting van een evaluatie en bijsturing. Worden de aanbevelingen uit die evaluaties meegenomen in de nieuwe regelgeving voor de lokale diensteneconomie?

In het kader van de doorstroming is de begeleiding op de werkvloer een belangrijk instrument. Een onderdeel hiervan is de kwestie van de taalarmoede. Dat kan een belangrijk struikelblok zijn voor doorstroming naar het reguliere economische circuit. Taalopleiding op de werkvloer kan ertoe bijdragen om doelgroepwerknemers die de taal niet machtig zijn, beter klaar te stomen voor de arbeidsmarkt. Wordt daarover nagedacht als er over werkvloerbegeleiding wordt gesproken?

Het lid zegt dat begeleider/monitor in de sociale economie een knelpuntberoep is. Zijn hierover cijfers beschikbaar? Werd met de minister van onderwijs overlegd om werk te maken van een gepaste opleiding?

Mevrouw *Lydia Peeters* zegt dat de beleidsbrief een zeer overzichtelijk beeld geeft van de uitgebreide plannen van de minister voor het komende jaar. Ook deze spreker hoopt op meer administratieve eenvormigheid en transparantie in de sector. Ze hoopt ook dat de vooropgestelde timing wordt gehaald, wat de uitwerking van het Maatwerkdecreet en het Ondersteuningsdecreet betreft. Het lid vraagt of er naast het overleg met de sociale partners ook voldoende overleg met de Europese instanties heeft plaatsgevonden.

Mevrouw Peeters vraagt of de veranderingen in de regelgeving met het Maatwerkdecreet een grote budgettaire impact gaan hebben. Is daar op dit ogenblik al zicht op?

Deze spreekster is van oordeel dat een financiële incentive voor de werkgevers en promotoren voor doorstroming een goed idee is. Ze vindt het ook belangrijk dat in dit verband met streefcijfers wordt gewerkt. Het zou nuttig zijn dat die streefcijfers zouden worden opgesplitst per subsector (beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen enzovoort).

Het lid zegt dat het overleg met Werk belangrijk is en dat ook de instrumenten van de VDAB moeten worden ingezet om de doorstroming naar de reguliere sector te bevorderen.

Hoe ziet de minister de concrete aanpak van de ondersteuning van het ondernemerschap in de sociale economie? Welke resultaten verwacht de minister daarvan?

Ook mevrouw Peeters vraagt voldoende aandacht voor de terugkeergarantie.

De heer *Jan Laurys* vraagt ook aandacht voor de begeleiding van de doorstroming en de verantwoordelijkheid die de minister van Werk hierbij draagt. De taakverdeling tussen de sectoren Werk en Sociale Economie is voor de spreker nog altijd niet duidelijk. Zijn er ondertussen al afspraken gemaakt?

Begeleiding op de werkvloer door enclavewerking en ‘supported employment’ is voor de heer Laurys erg belangrijk. Het project ‘supported employment’ is in de loop van 2011 echter afgelopen. Er is wel een nieuwe oproep geweest, die echter zonder resultaat bleef. Betekent dat dat het project negatief beoordeeld is geworden en daarom niet wordt voortgezet? Worden er in de toekomst nieuwe initiatieven genomen voor de organisatie van de begeleiding op de werkvloer?

Minister *Freya Van den Bossche* bevestigt dat er veel overleg is met haar collega van Werk en dat de nodige afspraken over de afstemming tussen de Werk en Sociale Economie worden gemaakt.

Over de ondervertegenwoordiging van allochtonen in de beschutte werkplaatsen zegt ze dat die ook wordt verklaard door het feit dat bij deze groep, personen met een handicap vaak in familiale kring worden opgevangen. Die zijn dan ook niet ingeschreven als werkzoekende. Daardoor zijn ze ook niet gekend bij de VDAB. In het nieuwe Maatwerkdecreet gaat er een ander soort van screening gebeuren, gebaseerd op het bepalen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Dat zou ervoor moeten zorgen dat ook die mensen kunnen worden teruggevonden, waardoor ze kunnen worden geactiveerd.

De minister stelt voor dat de commissie Economie de ontwikkeling van het nieuwe screeningsinstrument bespreekt met de VDAB.

Over de terugkeergarantie bij doorstroom naar de reguliere arbeidsmarkt zegt ze dat die in de tijd beperkt moet zijn. Die tijdsduur moet nog afgebakend worden. Dat kan bijvoorbeeld één jaar zijn. De arbeidsplaats blijft voor de betrokkene gedurende die periode dan ook behouden. Er zal voor elke uitstroomer echter geen nieuwe instroomer zijn. In de sociale werkplaatsen zijn er volgens de cijfers van de VDAB op dit ogenblik 5696 plaatsen en in de beschutte werkplaatsen 13.156. Er moet in elk geval over worden gewaakt dat men niet alleen nog maar de beste werkkrachten zou gaan selecteren in functie van doorstroom. Het is daarom niet aan te raden te gaan financieren op basis van doorstroom. Het is belangrijk dat werkplaatsen behouden blijven voor de mensen die het echt nodig hebben. Het zal erop aankomen een goed evenwicht te vinden, waarbij doorstroom wordt gestimuleerd en er tegelijkertijd een terugkeergarantie is voor mensen bij wie de doorstroming niet gelukt is. De minister stelt dat een van de finaliteiten van sociale economie ook moet zijn om mensen die niet terechtkunnen op de reguliere arbeidsmarkt ook aan het werk te houden.

De conceptnota Maatwerk is voor wat het POP betreft afgestemd met de minister van Werk omdat het POP binnen het beleidsdomein Werk verder wordt uitgewerkt. Binnen het POP wordt voor de betrokken doelgroepwerknemers een instroomprofiel en een uitstroomprofiel opgemaakt door de VDAB. Op basis van het profiel wordt de rugzak aangepast aan de noden van de betrokken werknemer. Bij de lokale diensteneconomie, waar er geen rugzak is, zal het zo zijn dat wanneer het profiel verbetert het doorstroomtraject wordt ingezet samen met de VDAB.

Wat verder nog de afstemming voor het maatwerk met de minister van Werk betreft verklaart de minister nog dat Sociale Economie verantwoordelijk is voor de collectieve inschakeling vanaf 5 vte en dat voor de modules ‘loonpremies’, ‘begeleiding op de werkvloer’ en ‘arbeidspostaanpassing’ en dit voor de duur van de periode van de terugkeergarantie. Werk is verantwoordelijk voor alles wat betrekking heeft op de individuele begeleiding.

De beperkte output van de activiteitencoöperaties zal worden geëvalueerd. In overleg met de minister van Werk zal SYNTRA daarbij worden betrokken.

Het concept van de participatieladder bij de situering van arbeidszorg in de activering, komt erop neer dat er vertrokken wordt van een recht op participatie en dat er zes stappen zijn:

1. opvang in de familie;
2. deelname aan activiteiten buitenshuis;
3. georganiseerde activiteiten;
4. een activerende werkvloer via arbeidszorg;
5. betaalde arbeid met ondersteuning;
6. de reguliere arbeidsmarkt.

In die participatieladder is arbeidszorg dus de derde stap.

Het probleem van arbeidszorg in Brussel zal worden overlegd met de ministers van Welzijn en Werk. Een eerste overleg met de VGC heeft al plaatsgevonden.

De leerwerkbedrijven zijn opgestart voor de begeleiding van kansengroepen op de reguliere werkvloer. De mogelijke inzet in maatwerk wordt ook afgestemd met de minister voor Werk, die hiervoor verantwoordelijk is.

Het MVO-beleid wordt inderdaad geëvalueerd op basis van het actieplan MVO.

De minister onderschrijft het belang van de sociale inspectie. In 2011 is het aantal inspecties overigens verhoogd ten opzichte van het jaar daarvoor. In het ontwerp van nieuw Ondersteuningsdecreet, dat binnenkort bij het Vlaams Parlement wordt ingediend, is overigens een volledig hoofdstuk opgenomen over handhaving en preventieve controle. Ter gelegenheid van de bespreking daarvan kan er uitvoeriger worden ingegaan op deze materie.

De minister bevestigt dat er voldoende overleg met de Europese instanties is geweest over het nieuwe Maatwerkdecreet en dat de voorgestelde regelgeving in overeenstemming is met de Europese regels.

Het beroep van monitor/begeleider in de sociale economie is door de VDAB als knelpuntberoep erkend. Er werden middelen vrijgemaakt om een specifieke opleiding te organiseren. Er wordt ook naar gestreefd om in andere bestaande opleidingen meer aandacht te hebben voor sociale economie. Ook de managementopleiding bij de UAMS en UHasselt worden voortgezet.

Dat de nieuwe oproep voor het project ‘supported employment’ zonder resultaat is gebleven, is volgens de minister waarschijnlijk te wijten aan het gebrek aan aanbieders op de reguliere markt. Het project zelf werd niet negatief geëvalueerd en daarom werd die nieuwe oproep gelanceerd. Het is de bedoeling om in de toekomst supported employment op te nemen in de rugzak.

Over de budgettaire impact van het maatwerk zegt de minister dat op 21 oktober 2011 de conceptnota met de principes van het nieuwe Maatwerkdecreet werd goedgekeurd. Op basis van die principes wordt een budgettaire impactanalyse voorbereid. Het uitgangspunt moet zijn dat de bestaande tewerkstelling en werkplaatsen hoe dan ook behouden blijven.

Mevrouw *Sonja Claes* zegt dat het voor haar nog altijd niet helemaal duidelijk is of er een tijdelijke vervanging komt voor iemand die doorstroomt naar de reguliere arbeidsmarkt, voor de periode dat de terugkeergarantie geldt. Ze denkt dat het voor kleine organisaties bijzonder moeilijk is om dat te organiseren. Volgens haar zal er op termijn een schaalvergroting in de sociale economie nodig zijn om de terugkeergarantie effectief te maken.

Welke timing is er voor de evaluatie van de activiteitencoöperaties?

Op welke plaats in de participatieladder wordt de indicering gedaan, om de afstand tot de arbeidsmarkt van de betrokken werknemer te meten? Dat is niet helemaal duidelijk.

Mevrouw Claes heeft begrepen dat de leerwerkbedrijven de begeleiding van de doelgroepwerknemers in de reguliere economie op zich zullen nemen. Is dat een correcte interpretatie?

Minister *Freya Van den Bossche* antwoordt dat de expertise van de leerwerkbedrijven zeker kan worden gebruikt bij de organisatie van de begeleiding, maar die begeleiding zelf kan aan hen niet worden opgelegd.

De VDAB ontwikkelt het instrument voor het bepalen van de afstand tot de arbeidsmarkt. Dat instrument zal ook kunnen worden gebruikt voor de groep van mensen die in arbeidszorg zitten.

Voor wat tijdelijke vervanging van doorstromers betreft, wordt bekeken welk budgettair effect dat met zich zal meebrengen.

De evaluatie van de activiteitencoöperaties loopt. Mogelijk zullen de resultaten daarvan nog in het najaar van 2011 bekend zijn.

V. INDICATIEVE STEMMING

De aan de commissie toegewezen bepalingen van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 worden bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen voor, 3 stemmen tegen bij 2 onthoudingen.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Martine FOURNIER
Güler TURAN
Lydia PEETERS
Sonja CLAES
Johan DECKMYN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

Actiris	Dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
AFM	Agentschap voor Facilitair Management
ARK	Activering van Risicokapitaal in Vlaanderen
bbp	bruto binnenlands product
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
BRIC	Brazilië, Rusland, India en China
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CMI	Centrum voor Medische Innovatie
DAC	Derde Arbeidscircuit
EAD	Evenredige Arbeidsdeelname
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
EFQM	European Foundation for Quality Management
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ERSV	erkend regionaal samenwerkingsverband
ESCO	Energy Services Company
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructure
ESR	Europees Rekeningensysteem
ESS	European Social Survey
EU	Europese Unie
Eures	European Employment Services
EVC	elders/eerder/erkenning van verworven competenties
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
Federgon	Federatie van Partners voor Werk
Fedesco	Federaal Energy Services Company
FISCH	Flanders Strategic Initiative on Sustainable Chemistry
F.I.T.	Flanders Investment & Trade, Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
Forem	Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
gesco	gesubsidieerde contractuelen
GRI	Global Reporting Initiative
IBBT	Interuniversitair Instituut voor Breedband Technologie
IBO	Individuele Beroepsopleiding in de Onderneming
ICOS	Instellingscoördinatoren voor Ontwikkelingssamenwerking
IKW	interkabinettenwerkgroep
IMEC	Interuniversitair Microelectronica Centrum
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
Interreg	communautair initiatief van de Europese Commissie
iRG	Innovatieregiegroep
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
ISO	Internationale Organistie voor Standaardisatie
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
kmo	kleine en middelgrote ondernemingen
KPI	Key Performance Indicator
LED	Laagdrempelig Expertise- en Dienstverleningscentrum
LRM	Limburgse Reconversie maatschappij
MMPP	medische, mentale, psychologische of psychiatrische problematiek

MVO	maatschappelijk verantwoord ondernemen
NEET	Not in Employment, Education or Training
NERF	Neuroelectronics Research Flanders
O&O	Onderzoek & Ontwikkeling
OCMW	Openbare Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Europese Samenwerking en Ontwikkeling
PMV	Participatie Maatschappij Vlaanderen
POP	persoonlijk ontwikkelingsplan
PRACE	Partnership for Advanced Computing in Europe
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RESOC	Regionaal Sociaal-Economisch Overlegcomité
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RVO-Society	Roger Van Overstraeten-Society
SD	strategische doelstelling
SERR	Sociaal-Economische Raad van de Regio
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
SIOS	strategische investerings- en opleidingssteun
SOC	Strategisch Onderzoekscentrum
SOFI	Spin-Off Financieringsinstrument
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
SW	sociale werkplaatsen
SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming Syntra
TETRA	Technologietransfer door Instellingen voor Hoger Onderwijs
TINA-Fonds	Transformatie en Innovatie Acceleratie Fonds
UAMS	Universiteit Antwerpen Management School
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VEB	Vlaams Energiebedrijf
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector
ViA	Vlaanderen in Actie
VIB	Vlaams Instituut voor Biothechnologie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VIM	Vlaams Instituut voor de Mobiliteit
Vinnof	Vlaams Innovatiefonds
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktrapportering
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
Vlajo	Vlaamse Jonge Ondernemingen
VLAMT	Vlaams Arbeidsmarktonderzoek van de Toekomst
VN	Verenigde Naties
VOKA	Vlaams netwerk van ondernemingen
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSC	Vlaams Supercomputercentrum
vte	voltijdsequivalent
W ²	werk-welzijn-trajecten
WIP	Werkgelegenheids- en Investeringsplan
WSE	Werk en Sociale Economie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
ZAP	zelfstandig academisch personeel